

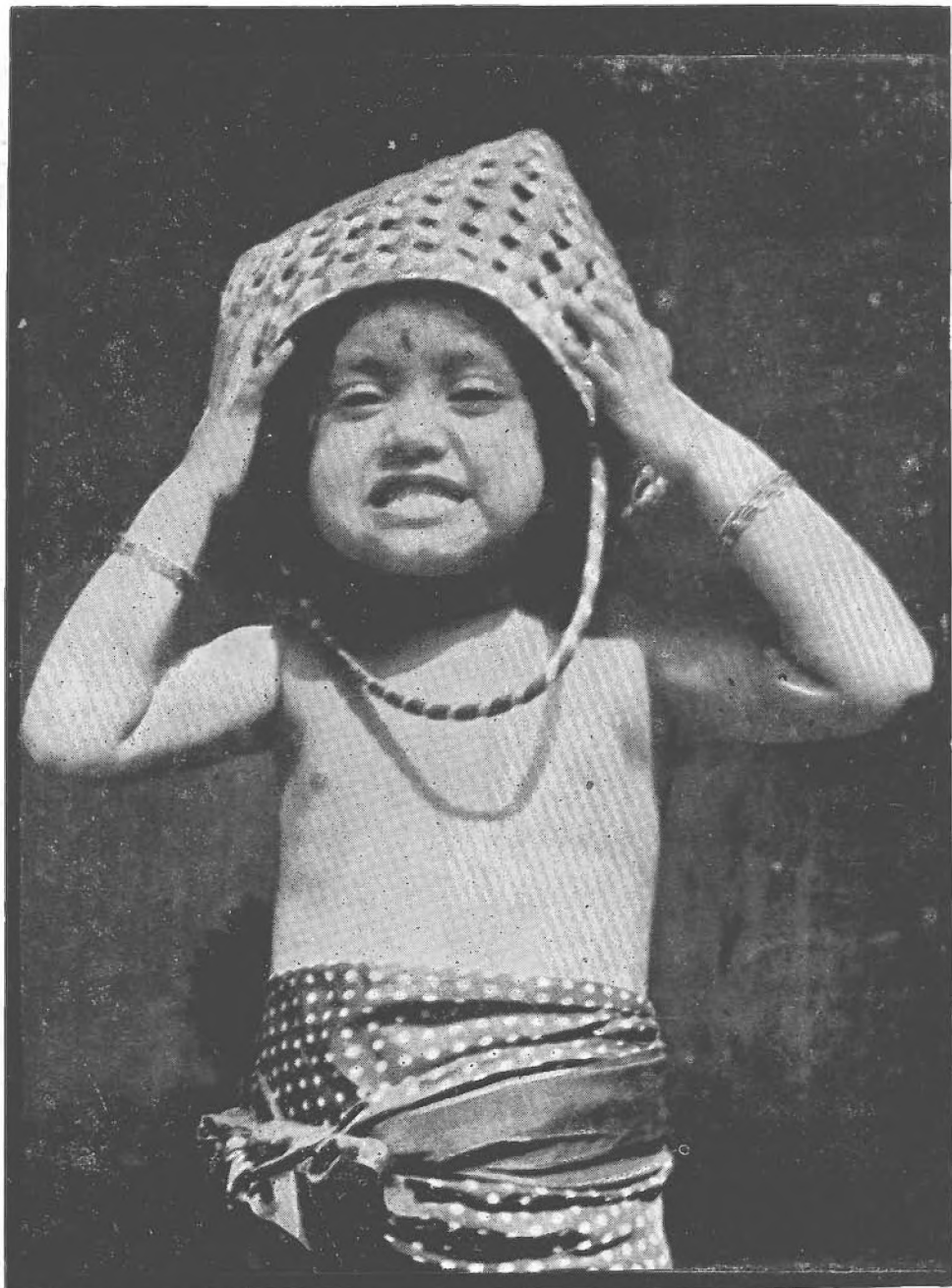
చందమామ

సంక్రాంతి సంచిక

JANUARY 48.

1¼
RS

Chandamama Sankranti Number

Photo by—N. Ramakrishna

ఎరుక సాని!

రైజర్స్: ప్రసాద్

ప్రొడ్యూసర్: ప్రకాశరావు

తారాగణం: వరలక్ష్మి, ప్రసాద్, ప్రకాశరావు, రాళ్లబండి.

వివరములకు:

SWATANTRA FILMS LTD., MADRAS 17.

ఈస్ట్ అండ్ వెస్ట్

ఇస్టారెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్, బొంబాయి.

[1913 లో స్థాపితం]

ప్రధాన కార్యాలయం :

‘ఈస్ట్ అండ్ వెస్ట్ బిల్డింగ్’, ఫోర్త్, బొంబాయి.

34 సంవత్సరాలుగా దేశవేషదేస్తూ జాతీయోన్నతి పెంపొందిస్తూ ఉన్న ప్రముఖ భారతీయ వీమా సంస్థ.

ఆక్సికంగా ముగ్గురమై, పాంపీదార్లతోనూ, ఏజంట్లతోనూ వ్యవహరించుటలో సంస్కారానికి పేరెన్నికగన్న సంస్థ.

1944 లో జరిపిన అదనపువ్యాపారం కోటిరూపాయలు మించింది. చురుకైనటువంటివీ, వలుకుబడి కలిగినటువంటివీ వ్యక్తులు ఏజంట్లకొరతకు దరఖాస్తులు పెట్టుకోవచ్చును.

శ్రీ జె. యస్. రెడ్డి వివరాలకు : శ్రీ వి. ఎ. నాగరెడ్డి
బ్రాంచి సెక్రటరీ, చీఫ్ ఏజంటు.

977, ఎస్ వల్ల నే డ. ★ రాయల్ సీమ ఏరియా,
మద్రాసు. విక్టోరియా పేట, ఆదోని.

శ్రీ యస్. మల్లికార్జునరావు, అర్గనైజింగ్ సెక్రటరీ, బెజవాడ.

మన్నికకు.

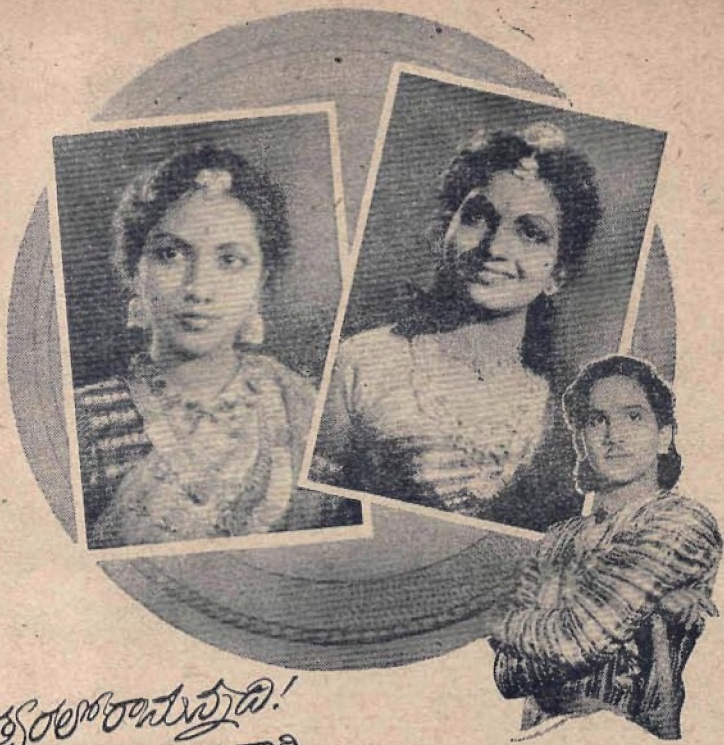
అందానికి.

ఇండియా సిరామిక్స్ లిమిటెడ్

నెల్లూరు - కాళహస్తి - మద్రాసు

త్యరలరానవుది!
ప్రతిభా వారి

బాలరాజు

అంజనే దేవి..... పరిలక్ష్మి... నాగేశ్వరరావు... శివరావు... గాడపతి
వేదాంతరావు... ప్రొడ్యూసర్ & డైరెక్టర్... జి.బి.లరామయ్య

Studio... NEWTONE

Photography... SRIDHAR... Script & Songs... RAMUDRALA... Music... PENCHALAYYA...

తయారులోనున్న చిత్రములు
స్వప్నసుందరి & అభ్యుత్థానము

Distributors :

ANDHRA & CEDED :	MYSORE :	NIZAM :
POORNA PICTURES ★ THELLAM PICTURES CIRCUIT ★ DECCAN FILM DIST.		
BEZWADA.	BANGALORE CITY.	HYDERABAD.

స్రీకృష్ణ సంతానం సహజమైన కోరిక

దానిని సఫలత నాంధిస్తుంది★

లోద్ర అంతటా దారుకును

క్రీసరికుటరం అమిటాడ్.
మదరాస్

ఓరిస్సా, నైజాము, ఆంధ్ర, తమిళనాడు, పశ్చిమ బెంగాల్, మద్రాస్.

సీతారామ జనరల్ స్టోర్స్, బరంపురం, సికింద్రాబాద్, బెజవాడ, మద్రాస్.

“శ్రీవిస్ ఆమ్ల”

తలనూనె.

కురులను పెంచును.

దీనియందు

సువాసర, సుగుణము

రెండును కలపు.

యస్, విశ్వనాథం అండ్సు కంపెనీ.

44, బందరు వీధి, మద్రాసు.

WE WANT OF STAR OF INDIA! PENCILS

*For Work
On The 1st*

AVAILABLE FROM ALL DEALERS

MADRAS PENCIL FACTORY-MADRAS

మదరాస్ పెన్సిల్ ఫ్యాక్టరీ :: మదరాస్

పాపలూ!

మీ కు

మంచి మంచి కథలూ,
సరదా అయిన ఆటలూ,
తియ్యటి పాటలూ,
కడుపు చెక్కలయేలాగ
నవ్వు పుట్టించే హాస్యం
కావాలికదూ! ఇవన్నీ
క్రాంతి మామయ్య
తయారు చేయిస్తున్న

సంక్రాంతి
చిత్రంలో వుంటాయి

వివరాలకు: క్రాంతి పిక్చర్స్ లిమిటెడ్, లజ్ కార్నర్, మైలాపూర్, మద్రాసు 4

పిన్నలూ! పెద్దలూ!

మంచి విటమినులుగల మేటిరకము ఎంపైర్ బిస్కెట్స్
త్తులూ, ఇతర తినుబండారాలు తప్పక సేకరించండి:

ఆంధ్ర జిల్లాలలోనూ తమిళనాడులోనూ అంతటా దొరకును.

వివరాలకు ఈ క్రింది చిరునామాకు వ్రాయండి:—

Empire Biscuit & Confectionery Works.

202, MINT STREET, MADRAS 1.

Branch: SURYARAOPET, BEZWADA.

విషయము	పేజీ
సంక్రాంతి	10
మాచిట్టి	13
కలవారి కోడలు	12
గేయకథలు	14
పేదరాసి పెద్దమ్మ	18
ముగ్గురు కోడళ్ళు	20
రెండు విందులు	21
కథాసరిత్సాగరము	24
నాగకన్య	26
చదువుకున్న కాకిపిల్ల	29
తోక లేని తిమ్మరాజు	33
నలదమయంతి	41
పట్నం పందికొమ్మ	44
కాంచనగంగ	48
అత్తాకోడళ్ళ కథలు	57

విషయము		పేజీ
మాయదారి పిల్లి	....	61
పంది తమ్ముడు	...	65
రాజుగారి ముస్తాబు	...	69
సంక్రాంతి ముగ్గులు	...	77
కొత్త - పాత	...	81
కొంగ - కోతి	...	84
చీమకాశీ ప్రయాణం	...	86
చాకలి వీరుడు	...	89
మినప రొట్టెలు	...	93
చావటంలో అనేకరకాలు	...	96
గతిలేనిభర్తకు మతిలేనిభార్య	...	97
లొట్టాయ్ కథ	...	100
లక్ష్మీ - సరస్వతీ	...	102
మంచివంకాయ - పాడువంకాయ	...	108
గారడీ అద్దం	...	109
గజకర్ణ - గోకర్ణ	...	113
బ్రహ్మదేవుడిపాట్లు	...	118
జోల పాటలు	...	123
తండ్రి కొడుకులు	...	124
కిత కితలు	...	130
నేటిపాపలు - రేపటిపాపాలు	...	135
చందమామ పజిల్	...	136

త్రివర్ణ చిత్రాలు :

సింహాళరాజు - నాగకన్య; శివుడు; డమయంతి - హంస; సరస్వతి

సర్దార్ వల్లభభాయి పటేల్
[మన భారతదేశపు ఉపప్రధాని]

సింహళరాజు - వాగకన్య

[ఈ కథ 26వ పేజీలో చదవండి]

సంచాలకుడు : చక్రపాణి

సంపుట 2

జనవరి, 1948

సంచిక 1

పాపలా :

సంక్రాంతి చందమామ ఇదుగో మీ చేతులో ఉంది. దీంతో ఏ కథలు మీకు నచ్చినవో, ఏ పాటలు మీకు నచ్చినవో, ఏ బొమ్మలు మీకు నచ్చినవో వ్రాయండి. ఎందుకు నచ్చినవో కూడా వ్రాయండి. మీరురాసిన ఉత్తరాలలో బాగా ఉన్నవాటిని కొన్నిటిని చందమామలో అచ్చువేస్తాను. జ్ఞాపకం ఉంచుకుని రాస్తారుకదా!

— సంచాలకుడు.

* గెలముంద నెలముంద కులుకుతూ వచ్చావు
పలుక రింతా మంటె సంక్రాంతి! నిలిచి మాటాడవే, సంక్రాంతి.

పూరింటి పై నవ్వు
వీర పూవులమీద
చలి ముసుగు కప్పావు సంక్రాంతి!
చకిలిగిం తెట్టావు, సంక్రాంతి.

పాల చిక్కుడు చిగురు
కేలల్ల లాడింప
నీలాలు చిలికావు సంక్రాంతి!
నిగ్గు లొలికించావు, సంక్రాంతి.

పరిచేను తలనరసి
వంగి జోహా రంటె
కొడవళ్ళు పట్టించి సంక్రాంతి!
కూల ద్రోయించావు, సంక్రాంతి.

కోడి పుంజుల జోళ్ళు
కోలాట మేస్తుంటె
కత్తులే నూరావు సంక్రాంతి!
కుత్తుకలె దరిగావు, సంక్రాంతి.

ముగ్గులో గొబ్బెమ్మ
ముద్దుగా గూర్చుంటె
మూనాళ్ళ ముచ్చటని సంక్రాంతి!
మోమింత చేశావు, సంక్రాంతి.

గంగెడ్డు సింగన్న
సంగీతమున కుబ్బి
తబ్బిబ్బు లయ్యావు సంక్రాంతి!
తందనా లాడావు, సంక్రాంతి.

* సంక్రాంతినెల వచ్చేలోగా కొన్నిచోట్ల చిక్కుడు గెలవేస్తుంది, కొన్నిచోట్ల నెలబట్టిన తరువాత గెల వేస్తుంది. దీన్ని పురస్కరించుకొని వచ్చిన యీ నానుడిని క్రొత్తింటి కోడలిమీద ప్రయోగిస్తారు. కడుపుముందా కాపురముముందా అని దీని యంతరార్థమట. ఇది ఆడుబిడ్డల పరిహాసోక్తులలో చేరుతుందనుకొంటాను.

౮

కోణంగి హరిదాసు
గొంతులో కొలువుండి
ఊళ్లుళ్ళు మేల్కొలిపి సంక్రాంతి:
ఉజ్జూత లూచావు, సంక్రాంతి.

౯

దబు దక్కివాడు నీ
నంకా బజాయింప
గంగెద్దు పై నెక్కి సంక్రాంతి:
కదలివచ్చా వమ్మ, సంక్రాంతి.

౧౦

ముసలెద్దు రంకేసి
మూపురము గదలించె
నీచలువ నీవిలువ సంక్రాంతి:
వాచా మగోచరము, సంక్రాంతి.

౧౧

నీరుల్లి మడిలోన
వేరూని చిరికూర
ననలు దొడిగిందమ్మ సంక్రాంతి:
నిను నుతించి దమ్మ, సంక్రాంతి.

౧౨

సెనగ పూవుల రైక
చినదాని యొడిసేల
గాలి తరగల లోన సంక్రాంతి:
గోలి దిరిగాడింది, సంక్రాంతి.

౧౩

మిరెపపారా జెట్టి
మెరయు పంట వలంతి
పరిగె పాటలు పాడె సంక్రాంతి:
బంతిపూ వస పాడె, సంక్రాంతి.

౧౪

అరిసెల పూపాలు
చిరుతిండి బండార
వల్లు గుజ్జలకు నై సంక్రాంతి:
ఆటక చేర్పించావె, సంక్రాంతి.

౧౫

అబాల గోపాల
మానంద వార్ధిలో
మునిగి తేలినదమ్మ సంక్రాంతి:
తనువె మరచిందమ్మ, సంక్రాంతి.

౧౬

కవులకును శిల్పులకు
కావలసి నంతపని
కల్పింతు వేళేట సంక్రాంతి:
కనిపింతు వొకమాటె, సంక్రాంతి.

౧౭

స్వాతంత్ర్య భారత
చ్చాయలం దీనాడు
నీరూప మరసితిమి సంక్రాంతి:
నిర్వృతి బొందితిమి, సంక్రాంతి.

చందమామ

మా చిట్టి

ప్రాద్దున్నె మాచిట్టి నిద్రలేచింది
నిద్రలేచీ చిట్టి మొగము కడిగింది
గోమయము తెచ్చింది గొబ్బిచేసింది
గొబ్బిచుట్టూ తిరిగి పాట పాడింది.

గొబ్బిదేవీ తల్లి ఓ గొబ్బిదేవీ
చేమంతి పూవంటి చెల్లి నివ్వాలే
తామరాపూవంటి తమ్ము నివ్వాలే
మల్లెపువ్వువంటి మరది నివ్వాలే
బంతిపువ్వువంటి బావ నివ్వాలే
మొగలిపువ్వువంటి మగని నివ్వాలే.

తలుపుచాటున నక్కి బావ విన్నాడు
పకపకామని బావ పగలబడ్డాడు
ఇదియేమె మరదలా యిట్లు కోరేవు?
మొగలిపువ్వువంటి మగని కోరితివి
ముళ్లతో గీరేను నీవల్లు సుమ్మి!

అమాట వినగానె మాచిట్టికపుడు
సిగ్గొచ్చి పరుగెత్తె తల్లిదగ్గరకు.

చుండూరి రమాదేవి, ఏలూరు.

కలవారి కోడలు

సంపాదన : చెన్నావ్రగడ పద్మావతి, పెదరావూరు

కలవారి కోడలు కలికి కామాక్షి
కడుగుచున్నది పప్పు కడవలోపాసి.
అప్పుడే ఏతెంచె ఆమె పెద్దన్న
కాళ్ళకు నీళ్ళిచ్చి కన్నీరువింపె.

"ఎందుకో కన్నీరు విమిశ్చము?
తుడుచుకో చెల్లెలా, ముడుచుకో కురులు,
ఎత్తుకో బిడ్డను, ఎక్కు అందలము,
మీ అత్త మామలకు చెప్పిరావమ్మ."

"కుర్చీపీటమీద కూర్చున్న అత్త,
మా అన్నలొచ్చారు మముబంపుతార?"
"నేనెరుగ నేనెరుగ, మీమామ నడుగు!"

"పట్టెమంచముమీద పడుకున్నమామ,
మా అన్నలొచ్చారు మముబంపుతార?"
"నేనెరుగ నేనెరుగ, మీబావనడుగు!"

"భారతము చదివేటి బావ, పెదబావ,
మా అన్నలొచ్చారు మముబంపుతార?"
"నేనెరుగ నేనెరుగ, మీ అక్కనడుగు"

"పంటచేసేతల్లి, ఓ అక్కగారూ,
మా అన్నలొచ్చారు మముబంపుతార?"
"నేనెరుగ నేనెరుగ, నీభర్తనడుగు"

"రచ్చలోవెలిగేటి రాజేంద్రభోగి,
మా అన్నలొచ్చారు మముబంపుతార?"
"పెట్టుకో సొమ్ములూ, కట్టుకో చీర,
పోయిరా సుఖముగా పుట్టినింటికిని."

చందమామ

గేయ కథలు

పంటుకూరి

కంచీ మేక

చిలుకా చెల్లె లెందూకోస-మలిగిం దబ్బాయీ ?
చిట్టి పొట్టి నీతికథలూ-చెప్తా వింటుందా ?

కంచీ మేకా జబ్బూ చేసి
కలవా రిస్తూంటే,
తోడి మేకాలన్నీ దాన్ని
చూడా వచ్చేవి.

చూచీ పోకా వేడి వెచ్చ
చూచీ నట్లుండి,
ప్రోగూ చేసీ కాన్నా గడ్డి
పోచా లన్నింటి,
వీసా మంతా మిగులా కుండా
మేసీ పోయినవీ !

కదలా లేకా కంచీ మేకా
కన్నీ రెట్టండి,
నీళ్ళూ మేతా లేకా తుదకూ
నీలిగి చచ్చింది.

ఇట్టి చుట్టాలంటే లాభ-మేమీ చెప్పండి
చేరా నిస్తే యిల్లా గుల్లా-చేసి పోతారూ—

చందమామ

పండుకోతి

కొండ మీద కోతిమూక-కూరు చున్నదీ
కూరు చుండి కిచకిచాని-కేరు చున్నదీ.

★ గండెవంటి కోతి పిల్లా
గంతు లేయూచూ
పండు కోతి వీపు మీది
పుండు చూచిందీ.

★ చూచీ వచ్చి పుండు గిల్లి
పీచూ రేపిందీ.
తక్కు కోతూ లన్నీ వచ్చి
దాని మోస్తారే
తుక్కుబడ గిల్లి దాని
దుంపా దెంపేవి.

★ పండు కోతి పుండు వాచి
బాధ హెచ్చిందీ
కంట నీరు పెట్టి వాయి
గ్రమ్మి చచ్చిందీ.

కోతి పనులు చేస్తే కొంప-గూలీ పోతుందీ
మోటు మూక తోడి పొత్తు-ముప్పు దెస్తుందీ.

ఎవడు త్రవ్వుకున్న గోతిలో వాడే పడతాడు !

చవకగా వచ్చివైగదా అని నవాబుగారు అతా యిచ్చి
అరదజను అరటిపళ్ల కొనుక్కునితింటూ బయలుదేరారు.

అ పళ్ల తింటూ తొక్కల్ని దర్జాగా రోడ్డుమీద పారేశారు. ఇంకేముందీ,
అ తొక్కలమీద కాలుపడి నవాబుగారే ధమ్మనిజారి నడ్డివిరిగేట్టుగా పడ్డారు.

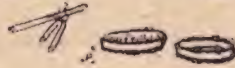
డాక్టర్ — రోగి

శారద ఒక కుక్కపిల్లని పెంచుతోందిట. ఆ కుక్కపిల్లకి రోజున కడుపునొప్పి వచ్చిందిట. అప్పుడు, శారద వైద్యుడుదగ్గరికి పోయి మందు తెచ్చింది.

“ఈ మాత్రవేసుకో, కడుపునొప్పి పోతుంది!” అని మాత్రలడబ్బి తెచ్చింది. కాని కుక్కపిల్ల మాత్ర ఎలా వేసుకుంటుంది?

అందుకని, “ఊండు, ఈ గొట్టంలో మాత్ర వేసి ఊదుతాను,” అని శారద ఒక గొట్టం తెచ్చి కుక్కపిల్లతోట్లా పెట్టింది.

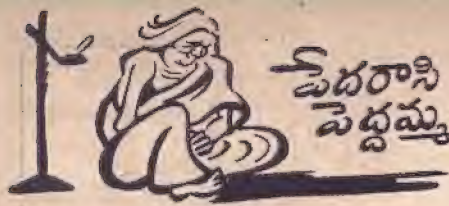

గొట్టంలో మాత్రవేసి, శారద “ఘా!” అని ఊదబోయింది.

కాని, కుక్కపిల్లే శారదకంటే మందుగా పూడింది. ఇంకేముందీ! మాత్ర కాస్తా శారద గొంతులోకే పోయింది!

అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలూ !

మీరు పేదరాసి పెద్దమ్మను గురించి ఎన్నో కథలు వినిఉంటారు. రాజుకొడుకులూ, రాజుకూతుళ్ళూ ఉండే కథల్లో సామాన్యంగా పేదరాసి పెద్దమ్మతప్పకుండా ఉంటుంది. ఈ మనిషి ఎటువంటిదో మీ రెప్పుడైనా ఆలోచించారా? ఆలోచించండి. ఆలోచించినకొద్దీ ఈవిడ వింత ప్రకృతి మికే చక్కగా బోధపడుతుంది.

పేదరాసి పెద్దమ్మ కథలో అడుగుపెట్టిన క్షణంనుంచీ కథ రక్తికి వస్తుంది. రాజు కొడుకు గాని, కట్టెలుకొట్టేవాడి కొడుకు కాని, కథానాయకుడెవరైనాగానీ పేదరాసి పెద్దమ్మ ఇంటి అడుగుపెట్టాడా, వాడి కష్టాలన్నీ గట్టెక్కాయన్న మాట ! కథానాయకుడు ఎటువంటి చిక్కుల్లోనైనా ఉండనివ్వండి, వాడికి రాజుగారు ఎటువంటి పరీక్షలైనా పెట్టనివ్వండి, పేదరాసి పెద్దమ్మ వాడికి అండగా ఉండి, వాడికి అపాయం రాకుండా సంరక్షిస్తుంది.

పేదరాసి పెద్దమ్మకు తెలియనివిషయం లేదు. సప్త సముద్రాల అవతల ఒక భీకరా రణ్యంలో ఏడు మురిచెట్లలో మధ్య దాని చిటారు కొమ్మున ఒక పంజరంలో చిలక

కంతంలో ఒకరాక్షసుడి ప్రాణం ఉంటుంది. దానిచుట్టూ బ్రహ్మరాక్షసులూ ఇనప కంది రీగలూ, కోడెతాచులూ కాపుంటాయి. ఆ చిలకను మన కథానాయకుడు పట్టుకు రావాలంటే ఎట్లావెళ్లాలో, ఏంచేయాలో పేదరాసి పెద్దమ్మను అడిగితే చెబుతుంది.

పేదరాసి పెద్దమ్మ ఎక్కడికైనా పోగలదు. రాజుగారి అంతఃపురంలో, ఏడంతస్తుల మేడలో, పై అంతస్తున, విచ్చుకత్తుల వాళ్ల పహారాలో రక్షించబడే రాజుకూతురును కథానాయకుడు చూడాలి, ఎట్లా? పేదరాసి పెద్దమ్మ కథానాయకుణ్ణి తనవెంట తీసుకుపోతుంది. "ఏడు మాచెల్లెలికొడుకు," అని పేదరాసి పెద్దమ్మ చెబితే చాలు, కోటలో అడ్డేవారుండరు.

పేదరాసి పెద్దమ్మ ప్రయాణికులకూ, దూరదేశంవారికీ తిరిగి పెట్ట జీవించే సామాన్యరాలు. కాని అమెకు యెవరి ఎక్కువాలేదు. అమె నెరుగా రాజుగారితో మాట్లాడుతుంది, రాజుగారితో మాట్లాడుతుంది. అమె నెవరూ అనుమానించరు, అపమానించరు. అమె సర్వస్వతంత్రురాలు. అందుకే మనకు పేదరాసి పెద్దమ్మను చూస్తే సంతోషం.

పేదరాసి పెద్దమ్మ ప్రతివిషయంలోనూ జోక్యంకలిగించుకుంటుంది. ఎవరికీ ఆపకారం చెయ్యదు. అందరి మంచి ఆమెకే అందరికన్నా బాగా తెలుసు. కథానాయకుణ్ణి చంపించటం తనకు క్షేమమని, తన కూతుర్ని వాడు చేసుకోవటం అపకారమని రాజుగారు పొరపడవచ్చు. కాని నిజం పేదరాసి పెద్దమ్మకు తెలుసు. అవిడ తాత్కాలికంగా రాజుగారిని మోసంచేసినా ఆ మోసంవల్ల రాజుగారికెంతో ఉపకారమే జరుగుతుంది.

ఎంతోమందికి ఎన్నోరకాల ఉపకారం చేస్తుంది. కాని పేదరాసి పెద్దమ్మ స్వార్థం కోరదు. ఆమెకు డబ్బు అవసరంలేదు. అందరూ కులాసాగా ఉండటమే ఆమెకు కావలసింది. ఆమెకు ప్రతిబంధకాలులేవు. భర్తలేదు, పిల్లలు లేరు, పెద్ద డబ్బులేదు, భవంతులులేవు. ఆమె ఏమో, ఆమె హోటల్ లేమో! అది నాలుగుకాలాలపాటు సాగుతూ వుంటే, తనదగ్గిరికి వచ్చినవారికి ఇంత ఉపకారం చెయ్యటంకంటే పేదరాసి పెద్దమ్మకు కావలసింది లేదు.

తనమూలంగా ఇంకొకడికి రాజ్యం వచ్చినా, చక్కని చుక్క అయిన రాజు కూతురు భార్యగా దొరికినా పేదరాసి పెద్దమ్మ తనకు దొరికినంతగా సంతోషిస్తుంది. తనకేమీ పేచీలు లేకపోయినా ఇతరులపేచీలు సరిదిద్దుతుంది. తాను సామాన్యప్రజలో జత అయిన మనిషి అయినా అన్నితరగతులవాళ్లకూ ఆశ్రయమిస్తుంది. తనధర్మాన గొప్పవాళ్లయినాక వారి దారిన వారిని పోనిస్తుండేగాని వారి వెంటపడి తానొక ఘరానా మనిషి కావటానికి ప్రయత్నించదు.

డబ్బు విషయాలలో కూడా ఆమె ఎప్పుడూ పేచీలు పెట్టదు. ఏవేళకు వచ్చినా అన్నార్తులకింత తిండివడేస్తుంది. కొందరు మాసాల తరబడి తనఇంటనే ఉంటారు. కొందరు వరహాలిస్తారు. కొందరు ఏమీ ఇవ్వరు. అందర్నీ పేదరాసి పెద్దమ్మ సమంగానే చూస్తుంది. ఎవరు తనఇంటికి అతిథిగా వచ్చినా వారిపని పూర్తిఅయ్యే వరకు వాళ్లను పొమ్మనదు. ఆమెదగ్గిరికిచేరి అసంతృప్తిపొందే మనిషి అంటూఉండదు.

అటువంటి అద్భుతమైనవ్యక్తి పేదరాసి పెద్దమ్మ.

ముగ్గురు కోడళ్లు

అనగనగా ఒక ఊరు. ఆ ఊళ్లో ఒక అత్త ఆ అత్తకు ముగ్గురు కోడళ్లు. ఆ ముగ్గురు కోడళ్ళకు ఒక నిమిషంకూడా పడేదికాదు. ఎప్పుడూ ఎవో ఒక తగువులాట వుండేది. ముఖ్యంగా ఇంటికి చుట్టాలు వచ్చినప్పుడు నేను వడ్డించాలంటే నేను వడ్డించాలని వత్సందాలు పోయేవాళ్లు. “ఓసి మీ దుంపలుతెగ, గుట్టుగాజరిగిపోయే సంసారాన్ని బజార్లో పెడతారటే” అని అత్త మందలించేది. అయినా కోడళ్ళ తగవులు తెగేవికావు. చివరికి విసిగెత్తి యింట్లోచేయ వలసిన పనిపాటలు అత్త ముగ్గురికీ పంచింది.

భోజనాలప్పుడు పెద్దకోడలు విస్తళ్లు వేసి, మంచినీళ్లుపెట్టాలి. రెండో కోడలు అన్నీ వడ్డించాలి. మూడోకోడలు విస్తళ్లు తీసి దిబ్బమీద పారెయ్యాలి.

ఈ ఏర్పాట్లతో పనిపాటలు సక్రమంగా సాగిపోతున్నాయి. కోడళ్లు పోట్లాట మానివేశారు. అత్త చాలా సంతోషించింది. ఇక సంసారానికి ఎలాంటి రద్దీ లేదనుకొంది.

ఇలావుండగా ఒకరోజున ఆ ఇంటికి చుట్టాలువచ్చారు. అత్త కోడళ్ళను పిలిచి “ఎవరిపనులు వారు త్వరత్వరగా శుభ్రంగా చేసుకొనిపాండి” అని చెప్పింది. ముగ్గురు కోడళ్లూ సరేనంటే సరేనన్నారు.

చుట్టాలు కాళ్ళకడుక్కొనివచ్చి పీటల మీద కూర్చున్నారు. పెద్దకోడలు త్వర త్వరగా విస్తళ్లువేసి నీళ్ళుపెట్టింది. బంధువులు సంతోషించారు. రెండో కోడలువచ్చి గబగబా చేసిన నాలుగు పిండివంటలు వడ్డించిపోయింది. అంత తొందరగా వడ్డించినందుకు కూర్చున్నవాళ్ళంతా విస్తుపోయారు. ఇంతలో మూడోకోడలువచ్చి వడ్డించిన విస్తళ్లన్నీ గబగబా ఎత్తివేసి దిబ్బమీద పారేసింది. కూర్చున్నవాళ్ళు ఒకరిముఖం ఒకరు చూచుకొన్నారు.

అత్త ముఖమింత చేసుకొని, “ఇదిఏమిటరా?” అంది.

“ఏమున్నది! నీవు చెప్పినట్లే ఎట్టిపని వాళ్లు త్వరగా చేసుకొన్నాము అత్తయ్యా!” అన్నారు ముగ్గురు కోడళ్ళూ ఒక్కసారిగా.

ఒక వూళ్లో ఇద్దరు అన్నదమ్ములు.
అన్న చాలా భాగ్యవంతుడు. తమ్ముడు,
పాపం అమిత బీదవాడు.

తమ్ముడు ఒకనాడు సంపాదన
కోసరం దేశాంతరం బయలుదేరుతూ,
దారిలో తినటానికి భార్యను ఏమైనా
చేసియువ్వమని అడిగాడు. భార్య ఐదు
మినపసున్ని ఉండలు చేసి గుడ్డలో
మూటకట్టి ఇచ్చింది.

అతను ఆమూట కర్రకు తగిలించు
కుని, కర్ర భుజాన పెట్టుకుని బయల్దే
రాడు. పోగాపోగా చీకటిపడే సమయా
నికి ఒక పెద్ద చెరువు దానిసక్కన
వెదురుపొదా కనిపించాయి. ఆచెరువులో
కాసిని నీళ్ళుతాగి, భుజంమీది మూట
వెదురు పొదలో ఒక గడకు తగిలించి
ఆరాత్రికి అక్కడే పడుకుని నిద్ర
పోయాడు.

కొంత పొద్దెక్కినాకగాని అతనికి
మెలకువ రాలేదు. తీరా అతను లేచే
సరికి రాత్రి మంచుకు తడిసి వంగి
ఉండిన వెదురుగడ ఎండకు పైకి
నిలబడి ఉంది. దానితోపాటు అతని
మినపసున్ని ఉండల మూటకూడా పైకి
వెళ్లింది. మళ్ళీ సాయంకాలమైతేగాని
మూట కిందికి రాదని గ్రహించి అతను
ఆకలితోటే మళ్ళీ నిద్రపోయాడు.

ఈసమయంలో ఆకాశంలో తిరుగు
తున్న అయిదుగురు గంధర్వులకు
మినపసున్ని ఉండల వాసన తగిలింది.
వెదురు గడకు వేళ్లాదేమూట చూశారు.
దాన్ని ఏప్పి అందులో ఉన్న ఐదు
సున్ని ఉండలూ ఐదుగురూ తిన్నారు.
చెరువు గట్టున నిద్రపోవ్వే మనిషిని
చూచి అతని బీదస్థితికి జాలిపడి సున్ని
ఉండలకు ఐదులు ఒక చిన్న పెట్టెను

అవసరాల రామకృష్ణరావు, తుని—డి. సి. శ్రీరాములు, నాయుడుపేట

ఆమూటలోఉంది గంధర్వులు వెళ్ళి పోయారు.

అతను లేచేసరికి సాయంకాల మయింది. వెనుక గడకిందికి వంగిఉంది. అకలి దహించుకు పోతుండటంవల్ల అతను అత్రంగా మూట దించుకుని విప్పి చూసేసరికి పెట్టె కనిపించింది. అతను ఆచర్యంతో దాని మూత తెరిచాడు. వెంటనే పెట్టెలోనుండి యిద్దరు గంధర్వు స్త్రీలు బయటికి వచ్చి వంచభక్త్య పరమాన్నాలతో అతని ముందు భోజనం ఉంచి తిరిగి

పెట్టెలోకి వెళ్ళి మాయమయ్యారు.

అతను భోజనంచేసి, సంతోషంతో పెట్టె తీసుకొని యింటికి వెళ్ళి భార్యకు సంగతంతా చెప్పాడు మర్నాడతను ఊళ్లో వాళ్లందరినీ పిలిచి, పెట్టె సహాయంతో వచ్చిన వాణ్డరికీ షడ్ర సోపేంగా విందుచేశాడు. వచ్చిన వారంతా పెట్టెను గురించి వింతగా చెప్పుకుంటూ వెళ్ళి పోయారు.

తమ్ముడికి కలిగిన ఈ అదృష్టం గురించి భాగ్యవంతుడైన అన్నకు అసూయ కలిగింది. పెట్టె దొరికిన వృత్తాంతమంతా అన్న తమ్ముడివల్ల తెలుసుకొన్నాడు. భార్య ప్రోద్బలంవల్ల అటువంటి పెట్టె తాను కూడా సంపాదించుకు రావాలనుకున్నాడు. భార్యచేత మినపనున్ని ఉండిలు చేయించుకుని తానుకూడా తమ్ముడు వెళ్ళిన దానినే బయలుదేరాడు.

వెళ్ళి వెళ్ళి ఇతనుకూడా చెరువు దగ్గరికి చేరుకున్నాడు. వెనుక పొదకు మూట తగిలించి పడుకుని నిద్ర పోయినాడు.

చందమామ

ఎప్పటిలాగే ఐదుగురు గంధర్వులూ
అటుగా వెళ్ళతూ సున్నికుండల వాసన
వసికట్టి మూల విప్పి చూశారు. 'ఒకసారి
పెట్టె ఇస్తే తృప్తి కెందక వీరు మళ్ళీ
వచ్చాడు. చాలా ఆశాపాతకుడుగా
ఉన్నాడే' అనుకున్నారు. మినపసున్నీ
కుండలు తిని వాటికి బదులు మరొక
పెట్టె పెట్టి వెళ్ళిపోయినారు.

మర్నాడు సాయంకాలం వెదురు
కిడికి వంగగానే అన్న మూల విప్పి
చూసుకున్నాడు. మూలలో పెట్టె ఉంది.
తనవని నెరవేరిందిగదా అనే సంతో
షంతో పెట్టె తో సహా ఇంటికి వచ్చి
భార్యకు చూపించాడు. వారి ఆనందానికి
మేరలేదు.

మరుసటి రోజున అన్న కూడా
ఊళ్లో వాళ్ల నందరినీ విందుకు
పిలిచాడు. అందరూ వచ్చి బంతులు
తీరి కూర్చున్నారు. అన్న జాగ్రత్తగా
పెట్టె మూల తెరిచాడు. తెరిచేసరికి
అందులోనుంచి అతిథికి ఇద్దరేసి
మంగళ్ళు పొదులతో సహా బయటికి
వచ్చారు. ప్రతి అతిథినీ ఒక మంగలి

గట్టిగా పట్టుకుంటే రెండో మంగలి
తల నున్నగా గొరగసాగాడు. కొద్ది
సేపట్లోనే అందరి తలలూ బోడిగుండ్లు
అయ్యాయి. తర్వాత మంగలి వాళ్లంతా
పెట్టెలోకి తిరిగివచ్చి మూల మయ్యారు.

ఆరోజు ఆహూళ్లో అన్నను తిట్టని
వాళ్ళు లేరు. అతను ఆలస్యం చెయ్య
కుండా తనకు దొరికిన పెట్టెను
సముద్రంలో పారేయించి తన అత్యాశకు
తగిన ప్రాయశ్చిత్తం జరిగిందని
తెలుసుకున్నాడు.

కథాసరితాగరము

ఒకనాడు కైలాసంలో పార్వతీదేవి శివుణ్ణి ఏమని కోరిందంటే, మూడు లోకాలలోనూ ఎవ్వరూ యెన్నడూ వినని కథలు తనకు వినిపించమన్నది. శివుడు సరేనని, వాకిట నందిని కాపుంచి, యెవ్వరినీ లోపలికి రానివ్వవద్దని ఆజ్ఞాపించి పార్వతికి అనేకవందల కథలు చెప్ప నారంభించాడు.

శివుడిదగ్గర కొలువుండే భూతప్రేత గణాలకు నాయకులలో ఒకడైన పుష్పదంతుడు ఈవిషయం పసికట్టి శివుడు కథలుచెప్పేచోటికి వచ్చాడు. లోపలికి పోవటానికి శివాజ్ఞలేదని నంది అడ్డగించాడు. పుష్పదంతుడు నేరుగా లోపలికి వెళలేక తుమ్మెదరూపం ధరించి నందికి తెలియకుండా లోపల ప్రవేశించి ఒక స్తంభం చాటునవుండి శివుడు పార్వతికి

చెప్పిన కథలన్నీ విన్నాడు. అతరువాత ఇంట్లోకి వెళ్లి పుష్పదంతుడు తానున్న కథలన్నిటినీ తన భార్య అయిన విజయకు చెప్పాడు.

మర్నాడు ఆ కథలనే విజయ ఇతరులకు చెప్పుతూవుండటం విని పార్వతీదేవి పుష్పదంతుడి మోసం గ్రహించినదై, అతన్ని నరజన్మమెత్తమని శపించింది. పుష్పదంతుడి పక్షేన మాల్యవంతుడనేవాడు వారించడానికి రాగా పార్వతి మాల్యవంతుణ్ణికూడా నరజన్మమెత్తమని శపించింది.

పుష్పదంత మాల్యవంతు లిద్దరూ పార్వతి పాదాలపైబడి తమకు శాపవిముక్తి అనుగ్రహించమన్నారు. చివరికి వారిమీద అనుగ్రహం కలిగినదై పార్వతి వారికి ఈవిధంగా చెప్పింది :

*****చందమామ*****

పూజ్య బాపూజీ
[ప్రపంచ శాంతి చూత]

“వింధ్యపర్వతాలలో గణభూతి అనే
యక్షుడు శాపగ్రస్తుడై పిచ్చివాడల్లే
తిరుగుతున్నాడు. పుష్పదంతుడు నర
జన్మమెత్తి ఆ గణభూతిని కలుసుకుని
అతనికి ఈ కథలన్నీ చెప్పినట్టయితే
పుష్పదంతుడికి శాపవిముక్తి అవుతుంది.
గణభూతి తానువిన్న కథలన్నీ మాల్య
వంతుడికి చెప్పినట్టయితే గణభూతికి
శాపవిముక్తి కలుగుతుంది. మాల్య
వంతుడు ఈ కథలనన్నిటినీ పుస్తకంగా
రాస్తే అతని శాపం పోతుంది.”

పార్వతి శాపం ప్రకారం పుష్ప
దంతుడు భూలోకంలో వరరుచిగా
పుట్టాడు. మాల్యవంతుడు గుణాధ్యుడుగ
పుట్టాడు. వరరుచి వింధ్యపర్వతాంతా
వెతికి గణభూతిని పట్టుకుని తాను
దొంగతనంగావిన్న కథలన్నీ అతనికి
చెప్పేశాడు. శాపవిముక్తుడై కైలాసానికి
తిరిగి వెళ్ళాడు. గణభూతి ఈ కథలనే

గుణాధ్యుడికి చెప్పి తానుకూడా శాప
విముక్తుడైనాడు. అతరువాత గుణా
ధ్యుడు ఈ కథలనన్నిటినీ తాటాకుల
మీద రాసి ఆ పుస్తకానికి “కథానరి
త్నాగరం” అని పేరుపెట్టాడు. అతను
కూడా శాపవిముక్తుడైనాడు.

ఈ కథలు మీకుకూడా వినాలని
వుందా? ఐతే వచ్చేనెలనించి ఒక్కొక్క
కథచెబుతాను వినండి.

పూర్వం సింహళదేశానికి రాజుక డుండే వాడు. ఆయన పరాక్రమానికి అర్జునుడు, బుద్ధికి బృహస్పతి, దానానికి కర్ణుడు, ఐశ్వర్యానికి కుబేరుడు. ఇన్ని ఉన్నా ఆయనకు సంతానం లేదు. ఎందుచేతనంటే ఆయనకు వివాహం కాలేదు. ఎన్ని దేశాల రాజపుత్రుకల్ని చూసినా ఆయనకు నచ్చలేదు.

ఇట్లా ఉండగా ఒకనాడు సింహళదేశానికి పర్షియాదేశపు వర్తకులు ఓడలపై వచ్చారు. వారిలో పెద్దవర్తకుడు రాజుగారిని ఒంటరిగాచూసి ఏమన్నాడంటే, "మహారాజా! నావెంట ఒక బానిసపిల్లను తెచ్చాను. ఆమెను మించిన సౌందర్యవతి ప్రపంచంలో ఎక్కడా లేదు. మీకు ఆమె నచ్చిపట్టయితే కొలి మొహరిలను ఇచ్చేస్తాను," అని

రాజు ఆమెను చూడటానికి ఒప్పుకున్నాడు. వర్తకుడు బానిసపిల్లను మేనాలో అంతఃపురానికి తెప్పించాడు ఆమెమేనాలో నుంచి దిగుతూండగా చూసి రాజు ఆమెనే తప్ప మరొకరిని పెళ్లాడనని నిశ్చయించుకున్నాడు. కొటి మొహరిలు పుచ్చుకుని బానిసపిల్లను రాజాంతఃపురంలో వదలి

వర్తకుడు తన స్నేహితులతో సహా తన దేశానికి తిరిగి వెళ్ళిపోయినాడు.

తాజుగాను తనపెళ్లికి సుభముహూరం పెట్టించి ఈలోపుగా రాణిగాం కొసం సముద్రతీరాన ఒక ఓవ్యభవనం కట్టించాడు. అది తన భార్యకు భరణంగా ఇచ్చేశాడు. రాజుగారికిన్ని బానిసపిల్లకున్నా అతివైభవంగా వివాహం జరిగింది. కొత్తరాణిగారు తన భవనం ప్రవేశించింది.

ఇప్పుడు రాజుగారి కొక ఓగురుపట్టుకున్నది. రాణిగారు తనతో నేరుతెరచి ఒక్కముక్క మాట్లాడదు. ఎప్పుడూ తన భవనంలో కూర్చుని సముద్రంవేపుచూస్తూ ఉంటుంది. భర్త వస్తే లేచి విలబడదు. భర్తను గౌరవించదు.

ఒక్క సంవత్సరం గడిచిపోయింది. తనభార్య విచిత్రపు వర్తనకు కారణం ఏమిటో తెలుసుకొవాలని రాజుగారు చాలా ప్రయత్నించాడు. కాని లాభం లేక పోయింది. ఆమె నేరురుప్పుడు.

ఇంతలో రాణిగారు గర్భవతి అయి ఒక మగపిల్లవాణ్ణి కన్నది. ఈవార రాజుగారికేగాక దేశంలో ప్రజలందరికీ ఎంతో సంతోషం కలిగించింది. ఎందుకంటే

రాజుగారిపంశానికి ఒక అంకురం కలిగింది. దేశమంతటా ఉత్సవాలు చేసుకున్నారు.

ఇకనైనా రాణి తన హృదయంలో ఉన్న రహస్యం బయటపెడుతుందేమోనని రాజుగారు ఆమె భవనానికి వెళ్లాడు. "నీకేమిటి విచారం? ఎంత బతిమాలినా నాతోఎందుకు మాట్లాడవు? నీవాళ్లకోసరం తపించి పోతున్నావా? నీకేదైనా తీరనికోరిక ఉందా? ఏమిచేస్తే నువ్వు సంతోషిస్తావు? చెప్పు," అని భార్యను బతిమాలాడు.

ఇంత కాలానికి నేరుతెరిచి రాణి తనపృథ్వాంతం ఈవిధంగా చెప్పింది.

"రాజా, నన్ను నువ్వు డబ్బిచ్చి కొనుక్కున్నావు. నాయిష్టం అడగకుండా పెళ్లిచేసుకున్నావు. నేను నీబానిసను. నువ్వు చెప్పినట్టుచెయ్యటమే నాపంతు. ఇంతకాలమూ నేను నీభార్యనుకాను. యిప్పుడు మనయిద్దరికీ ఈకోడుకు కలిగాడు కనక నిన్ను నాభర్తగా అంగీకరిస్తున్నాను. నచ్చు నువ్వు డబ్బిచ్చి కొన్న పట్టికి నేను బానిసజాతి మనిషిని కాను. నేనొక నాగకన్యను. నా అన్న నాగలోకపురాజు. ఐతే శత్రువులు మాఅన్నమీద దండెత్తి రావటంచేత నేను నావారిని విడిచిపెట్టి ఎక్కడో తలదాచుకోవలసివచ్చింది. నాగలోకం వెదిలేసి

భూలోకంలో ఏరాజునైనా పెళ్లాడమని నాకు మావాళ్ళు సలహాయిచ్చారు. కాని నేను మానవ మాత్రులను పెళ్లాడటానికి ఎంతమాత్రమూ వెళ్ళకొలేదు.

"ఇట్లా ఉండగా ఒకనాడు నేను సముద్రంలో ఈదులాడుతూండగా కొందరు పర్షియాదేశపు వర్తకులు పడవలోపోతూ నన్నుచూసి వలచేసి పట్టుకున్నారు. వారే నన్నుతెచ్చి నీకు విక్రయించారు. నాపేరు నీలోత్పల."

నీలోత్పల చెప్పిన కథవిని రాజు ఆశ్చర్యపోయి, "నువు నాగకన్యకవా? రాజకుమార్తెవా? నేను నమ్మలేకుండా ఉన్నాను. ఎందుకంటే, నువు నాగకన్యకవైతే భూమిమీద ఎట్లా నివసించగలిగవు?" అని అడిగాడు.

"రాజా, మేము మీలాటి మానవులము కాము. నీటిలోనూ నేలమీదాకూడా నివసించగల దేవతలము. నీ కింకొక చిత్రం చూపుతానుచూడు," అంటూ నీలోత్పల పరిచారికలను పిలిచి నిప్పు, సాంబ్రాణి తెప్పించింది. నిప్పులో సాంబ్రాణి ధూపం వేసి ఏవో మంత్రాలు చదివింది. సాంబ్రాణి ధూపం నాలుగుమూలలా దట్టంగా అల్లుకున్నది. ఆ పొగలోనుంచి కొందరు మనుషులు ప్రత్యక్షమైనారు. ఆ వచ్చినవారు నీలోత్పల అన్న అయిన నాగరాజూ, అతని పరివారమూనూ. వారంతా సముద్రంలో నుంచే వచ్చారు.

నీలోత్పల తన అన్నగారితో తన కథంతా చెప్పి తన కుమారుణ్ణి అతనిచేతి కిచ్చింది. నాగరాజు తన మేనల్లుణ్ణి చేతుల్లో తీసుకుని అకస్మాత్తుగా సముద్రంలోకి దూకి అంతర్ధానమై పోయినాడు. నీలోత్పల అన్నగారు తన కుమారుణ్ణి తీసుకుని పారిపోయినాడని రాజుకు భయం కలిగింది. కాని కొద్దిసేపట్లోనే అతను పల్లవాడితో తిరిగివచ్చి, "మామాదిరిగా మా మేనల్లుడుకూడా నీటిలో నివసించగలడో లేడో చూడటానికి తీసుకుపోయినాను. ఈ కుర్రవాడిలో మా రక్తం ఉండటంచేత మాలాగే నీచికింద నివసించగలడు," అని చెప్పాడు.

కొంతకాలంపాటు నాగరాజు తన బావగారైన సంహళ రాజు ఆతిథ్యం స్వీకరించి తరువాత తన చెల్లెలిని, మేనల్లుణ్ణి వెంటపెట్టుకుని నాగలోకానికి వెళ్ళాడు. అక్కడ కొంతకాలం వారిని ఉంచుకుని తరువాత తిరిగి పంపాడు. నాగలోకంగురించి కుమారుడు చెప్పిన వింతలు వినటమేగాని అవి చూసేభాగ్యం సంహళ రాజుకు లేకపోయింది. మేనమామల యింటినుండి రాజు కొడుకు చిత్ర విచిత్రమైన వస్తువులనూ, జంతువులనూ తెచ్చి తండ్రికిచ్చేవాడు.

ఈవిధంగా సంహళదేశపు రాజు, నీలోత్పలతోటి, తన కుమారుడితోటి ఎంతో కాలం సుఖంగా గడిపాడు.

అనగా అనగా ఒక కాకి. దానికొక పిల్ల.
ఈ రోజుల్లో అందరి పిల్లలూ చదువు
కుంటూ వుంటే, నా పిల్లకి మాత్రం
ఏమీ తక్కువని కాకి, పిల్లని బడికి పంపి
చదువు చెప్పించింది.

గొంతు బాగున్నవాళ్ళూ, బాగులేని
వాళ్ళూ కూడా సంగీతం నేర్చుకోవడం
చూసి, నా కూతురికీ సంగీతం చెప్పిస్తా
నని కాకి, పిల్లకి సంగీతం చెప్పించింది.

అందం వున్నవాళ్ళూ, లేనివాళ్ళూ కూడా
నాట్యం నేర్చుకుంటూ వుంటే, నా
పిల్ల మాత్రం తీసిపోయిందా ఏమిటని,
కాకి, పిల్లకు నాట్యం నేర్పించింది.
ఇలా మూడు విద్యల్లో కాకి తన పిల్లని
తయారు చేసింది. ఎలాగైనా, కాకిపిల్ల
కాకికి ముద్దు గదా !

ఇలా వుంటుండగా, కాకిపిల్ల ఒక
రోజున ఒక మాంసం ముక్క తెచ్చు
కొని, చెట్టుకొమ్మ మీద కూచుని నములు
తోంది. అది ఒక నక్క చూసింది.
నక్కకి జిత్తులు పుట్టుకతో వచ్చిన
బుద్ధులు గదా. కాకిపిల్లను మోసంచేసి,
ఎలాగయినా ఆ మాంసం ముక్క
కాజేదామనుకుంది.

కాకిపిల్ల కూచున్న చెట్టు దగ్గరికి
వెళ్లి కాకిపిల్లను చూసి “ఏం, మరదలా
బాగా చదువుకున్నావా?” అని అడిగింది.

కాకిపిల్ల చదువులు నేర్పిందికదా!
అంచేత నక్క జిత్తులు దానికి తెలుసు.
పైగా, పూర్వం ఒక నక్క, ఒక కాకిని
మోసంచేసి దానినోట్లో వున్న మాంసం
ముక్కను కాజేయడం కథకూడా
కాకిపిల్ల రెండోట్లో వున్న చదువుకుంది.

నక్క తన ఎత్తు సాగలేదని, ఇంకా కొంచెం పెద్ద ఎత్తు వేదామనుకున్నది.

“మరదలా, నువ్వు సంగీతం నేర్చుకున్నావట. బాగా పాడగలవట. నాకు సంగీతం అంటే చాలాయిష్టం. ఒక్క పాటపాడు, మరదలా”, అందినక్క.

పొగడ్త అంటే ఎవరై నా చెవికోసుకుంటారు కదా! నక్క పొగడ్తకు కాకిపిల్ల కొంచెం ఉబ్బిపోయి పాట పాడింది.

అంచేత నక్క మోసం కాకి పిల్లకి తెలుసు. నక్క అడిగిన ప్రశ్నకు జవాబు చెపితే, తను నోరు తెరవాలిసి వస్తుంది. అప్పుడు నోట్లో మాంసం ముక్క క్రిందపడిపోతుంది. దానిని కాస్తా నక్కనోట్లో వేసుకు పోతుంది. ఆనంగతంతా కాకిపిల్ల, చదువుకున్నది కనుక, ఆ లోచించుకుని, నక్క అడిగిన ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పకుండా, అవునని తలచాపింది.

అయితే, చదువుకున్న కాకిపిల్ల కదూ! అంచేత, నోట్లోవున్న మాంసం ముక్కను ముందుగానే తన కాలి గోళ్లతో తీసి వట్టుకుని పాట పాడింది.

నక్కకోరిక, పాపం, ఈసారి నెరవేరలేదు. కాకిపిల్లను మోసం చెయ్యడం ఎలాగా అని ఆలోచించి, ఇంకాస్త పెద్ద యెత్తు వేదామని, ఇలా అంది. “మరదలా, ఎంత బాగాపాట పాడేవే! ఆహా. నాచెవులతుప్పువదిలిపోయిందే.

కాని, ఇంకొక్క కోరికకూడా తీరుద్దా.
నువ్వు నాట్యం నేర్చుకున్నావుట. చాలా
బాగా నాట్యం చేస్తావట. ఒక్కసారి
నాట్యంచేద్దా; చూసి ఆనందిస్తాను.”

ఈమాటలు వినేటప్పటికి కాకిపిల్ల
ఉబ్బి, తబ్బిబ్బయిపోయింది. తన
సంగీతాన్నీ, నాట్యాన్నీ మెచ్చుకొనేవాళ్లు
ఎవరూ లేరనుకుంటూవుంటే, నక్కబావ
యింతగా మెచ్చుకుంటున్నాడు. నక్క
బావను సంతృప్తి పరచాలనుకున్నది.

అయితే మరి, మాంసంముక్క
మాటో! చదువుకున్న కాకిపిల్లకవా!
అంచేత, ఆహారం విషయంలో
అజాగ్రత్త పనికిరాదని దానికి తెలుసు.

అందుకని, బాగా ఆలోచించి
గోళ్లతో పట్టుకున్న మాంసంముక్కను
మళ్ళీ నోట్లోపెట్టుకొని, నాట్యంచేసింది.

కాకిపిల్ల నాట్యం చేస్తూవున్నంత
సేపూ, నక్కకు ఒకటే ఆలోచన ఆ
మాంసంముక్క నెలాకాజేసామా అని!

ఇంతకూ దాని ఎత్తు పారనేలేదు.
కాకిపిల్ల నాట్యం అయినతరువాత, నక్క
ఆఖరి యెత్తి వేదామని ఇలా అంది.

“మరదలా! ఆహాహా. ఎంత
మంచిపాట పాడావు; ఎంతబాగా నాట్యం
చేశావు! నిజంగా యివ్వాల నాకు
నుదినం అయితే, ఇంకొక్కచిన్నకోరిక
వుంది. ఆకాస్తా తీర్చావంటే, అపరి
మి:మయిన ఆనందంతో ఇంటికి
వెడతాను. ఇవ్వాలనేను పొందేత్తు ప్రికి,

చందమామ

ఇహ నాకు యీనాటికి అన్నంకూడా అక్కరలేదు. అయితే మరదలా, అనాకోరిక ఏమిటంటే, నీ ఆటా, పాటా, కలిసి చూడాలనివు ది. పాట పాడుతూ నాట్యంచెయ్యి. మరదలా! హాయిగా ఆనందిస్తాను.”

కాకిపిల్ల, నక్కపొగడ్తకు చెప్పలేనంత పొంగిపోయింది.

కాని పాటపాడుతూ, నాట్యంచేస్తే, మాంసంముక్కను ఏంచెయ్యాలి? చదువుకున్న కాకిపిల్ల కదా! ఆలోచించి, నక్కబావతో ఇలాఅంది.

“నక్కబావా! పాడీ, నాట్యంచేసే ఇప్పటికే అలసి పోయాను. ఇంకా పాట పాడుతూ, నాట్యం చెయ్యాలంటే, సాగింది.

వంట్లో శక్తి వుండాలి కదా! అంచేత, యీ మాంసం ముక్కను కాస్తాతిని, నీకోరిక తీరుస్తాను వుండు.”

ఈ మాటలు విన్నట్లప్పటికి నక్కకు, ఇకలాభం లేదనిపించింది. ఆమాంసం ముక్క కోసమేకదా కర్ణకలోరమైన కాకిపిల్లపాట విన్నదీ, అసహ్యమైన నాట్యాన్ని చూసిందీ అనుకొని, “మరదలా, మళ్ళీవస్తాను. ఈలోపల నువ్వు మాంసంముక్క తినడం కానీ” అని చెప్పి, బయలుదేరింది.

కాని, కాకిపిల్ల ఆంతటితో వదులుతుందా? మాంసంముక్క గుటుక్కున మింగి, పోతున్న నక్కబావను పిలిచి, సగీతం పాడుతూ నాట్యం చెయ్యి సాగింది.

బొచ్చు గొరగబోయినాడు. కత్తి తోకకి తగలగానే తిమ్మన్న ఒక్కమాటు ఎగిరి పడింది. ఇంకేం, తోక సద్రున తెగి పోయింది. వెంటనే తిమ్మన్న మంగలి చెయ్యి లంకించుకుని “ఓరి నీ చెయ్యి విరగ! తిమ్మన్నరాజు తోకతెగగొయ్యి టానికి నీకు చేతుల్లా వచ్చాయిరా! దుర్మార్గుడా! మళ్ళీ నాతోక నాకు పెట్ట నన్నా పెట్టు, లేకపోతే ఆ కత్తైనా యిచ్చిపో” అని నిలవేసింది.

“ఓన్, యంతేగవా! నే తీసేస్తారే వుండు” అన్నాడు మంగలి.

“బాబ్బాయి, నీకు పుణ్యంవుంటుంది. తీర్చూ” అని తొందరచేసింది తిమ్మన్న.

“తీస్తా, తొందరపడమాకు. నువ్వు కదలకుండా, మెదలకుండా కూర్చోవాలి నుమా అట్లాగైతేనే తీస్తా; లేకపోతే నావల్లకాదు” అన్నాడు మంగలి.

“ఓ ఇంతేకదా భాగ్యం! నువ్వు ఏం చెప్పితే అది చేస్తా. రాతిబండకిమల్లే కూర్చుంటా, సరేనా?” అంది తిమ్మన్న.

మంగలి పొదిలోంచి కత్తితీసి నెమ్మదిగా ముల్లు గుచ్చుకున్నచోట

“తిమ్మన్నా, ఇందులో నా తప్పే ముంది చెప్పు. నువ్వు కదిలావు. తోక తెగింది. నేనేం కావాలని తెగ్గోశానా? నా బ్రతుకు ఈ కత్తితోనే వుండే, అది ఇస్తే నా గతేంకావాలి చెప్పు?” అని అన్నాడు మంగలి విచారంగా.

“నువ్వు బతికితేనాకేం చస్తే నాకేం? నా తోక కోసినందుకు నీ కిది శాస్త్రీ” అంటూ తిమ్మన మంగలి చేతిలోంచి కత్తి లాక్కుని పుడాయించింది.

“తిమ్మన్న కొంత దూరంవచ్చి, అక్కడొక మర్రిచెట్టు నీడన కూర్చుని తెగిన మొండితోక చూసుకుందామని

ప్రయత్నించింది. కాని కనిపించలేదు.

ఇంతలో అక్కడికొక మామిడి పళ్లమ్మి పళ్లతట్ట నెత్తిన బెట్టుకుని వచ్చి, చెట్టునీడనకూర్చుని తట్టతోపండు ఒకటి తీసుకుని తినటం మొదలెట్టింది. తిమ్మన్న ఆ అమ్మితో “అమ్మీ, అమ్మీ, అదేమిటి అట్లా నోటితో కొరుక్కుని తింటావేం? చక్కగా కత్తితో తోటతీసి, సన్నని ముక్కలు కోసుకుని తినరాదా” అన్నది.

“తిమ్మన్నా! బీదముఠాని. నాకు చాకులూ కత్తులూ, ఎక్కడుంచొస్తయ్” అన్నది పండ్లమ్మి.

“నాదగ్గర వాక మంచి కత్తివుంది. కావాలంటే కాసిని కాయలు కోసుకు తిను. ఇంతలోకే యేం ఆరిగిపోతుంది గనకనా” అని తిమ్మన్న కత్తి ఇచ్చింది.

పండ్లమ్మి నాటగైదుపళ్ళు కోసుకు తిన్నది. ఒక్క ముక్కకూడా తనకి పెట్టడంలేదే అని తిమ్మన్న చూస్తూంది. పండ్లమ్మి తిరిగి కత్తి తిమ్మన్నకిచ్చింది.

తిమ్మన్న కత్తివంక చూచి, “ఎంత నంగనాచివమ్మా, కత్తి అంతా మొండి

చేసి యిస్తున్నావే! నే నిచ్చినప్పుడు తళతళ మెరుస్తున్నదే, యప్పు దెట్లా వుందో చూడు. పదునంతా పోయింది. నా కక్కర్లేదు, పాడుకత్తి. నువ్వే వుంచుకో. కత్తికి బదులు ఆ పళ్లతట్ట యిచ్చివేళ్ళు” అన్నది తిమ్మన్న దర్జాగా.

పాపం, పళ్లమ్మి తెల్లబోయింది. “తిమ్మన్నా! నేనేం గొంతులో కొట్టు కోనా యీ కత్తి తీసుకుని. ఏదో, యీ పళ్లమ్మికుని నాలుగు డబ్బులు సంపాదించుకుని పొట్టపోసుకోవాల్సినదాన్ని నేను. నా నోట్లో మట్టికొట్టకు” అన్నది పండ్లమ్మి.

“నువ్వు నీ నోట్లో మట్టే కొట్టుకుంటావో, బంగారమే కొట్టుకుంటావో నాకెందుకూ? నా మామూలుకత్తి నాకిచ్చినాసరే లేకపోతే పండ్లతట్ట యిచ్చి వెళ్లినా సరే” అన్నది తిమ్మన్న.

“ఇదేం తంటారా భగవంతుడా” అని పండ్లమ్మి విచారిస్తూండగా, తిమ్మన్న తట్ట లంకించుకుని అక్కణ్ణించి ఉడాయించింది.

పళ్లతట్టతో తిమ్మన్న వొక బీడు దగ్గరికొచ్చింది. అక్కడొక 10 యేళ్ల పిల్ల వొక యెద్దుని మేపుతోంది. ఆ

పిల్ల చాలా నీరసంగా వుండటంచూచి “ఏంపిల్లా. అలా నీరసంగా వున్నావేం? ఆకలవుతోందా?” అని అడిగింది.

“అవును తిమ్మన్నా. ప్రొద్దుట చద్ది బువ్వకూడా తినకుండా వచ్చానివ్వక. మాచెడ్డ ఆకలేస్తోంది” అన్నది పిల్ల.

“అలాగనా, పాపం. ఇవిగో నా దగ్గర వంచి మామిడిపళ్ల తట్టె దున్నయ్యి. నీకు కావల్సినన్ని తీసు,” అని పళ్లతట్ట పిల్లకిచ్చింది తిమ్మన్న.

పిల్ల ఆత్రంకొద్దీ, పళ్ళువరనబెట్టి తినటం మొదలెట్టింది. ఇంకా తట్టలో నాలుగు వళ్ళు వున్నయ్యనంగా, తిమ్మన్న గయ్, గయ్మంటూ లేచింది. “ఏంపిల్లా, పిట్టకొంచెం, కూతమనం అన్నట్లు, లొడితెడులేవు బుట్టెడు పళ్లెలా తిన్నావ్? ఏదో దయతలచి తినమన్నానుగాని అన్నీ తిని కూచున్నావ్! భతేదానివిలే. నా పళ్ళునాకు కక్కు. లేకపోతే అబద్ధమయిచ్చెయ్యి” అన్నది తిమ్మన్న.

పాపం పిల్ల బిక్కుమొగం వేసింది. “తిమ్మన్నా. ఎందుకలా కోప్పడతావు. నువ్వు తినమంటేనేగా తిన్నాను. ఎద్దుని

చందమామ

తిరిగి యింటికి తీసుకెళ్లకపోతే మా
అమ్మానాన్నా నన్ను చితకబొడుస్తారు,
తిమ్మన్నా, నన్ను వొదిలిపెట్టు" అన్నది
పాపము పిల్ల కన్నీళ్ళుకారుస్తూ.

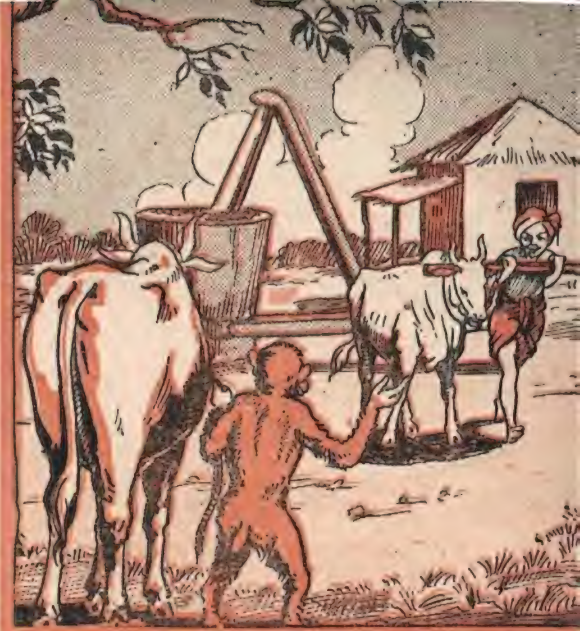
కాని తిమ్మన్నకు జాలకలగలేదు,
పిల్ల చేతులోవున్న తాడు లంకించుకుని
ఎద్దుని లాక్కుపోయింది. పాపం పిల్ల,
బోర్లపడి యేడుస్తూ ఉండిపోయింది.

ఎద్దుని తీసుకుని వస్తుండగా తిమ్మ
న్నకు వొక నూనెగానుగ కన్పించింది.
గానుగకి ఒకటే ఎద్దుకట్టివుంది. రెండో
ఎద్దుకుబదులు తెలకవాడే గానుగ లాగు
తున్నాడు. "ఏమండోయ్ తెలకల బావ
గారూ, ఈ వుద్యోగం ఎప్పట్నుంచీ!"
అని అడిగింది తిమ్మన్న.

"ఏంచేసేది తిమ్మన్నా! రెండో
యెద్దు నిన్ననే చచ్చింది. గానుగ
ఆడితేనేగా దొక్కాడేందుకు. అందు
కని నాకీ ఖర్మ" అన్నాడు తెలకవాడు.

"అలాగబోయ్! నాదగ్గర యిదుగో
ఈ ఎద్దువున్నది. కావలిస్తే ఇవాట్టికి
నీగానుగ ఆడించుకో." అంది తిమ్మన్న.

"చాలా మంచివాడివి తిమ్మన్నా! నూనెకా నాకిచ్చేయ్యి" అన్నది.

సాయంత్రంలో పలనీయెద్దుని నీకిస్తారే"
అన్నాడు తెలకవాడు.

తిమ్మన్న సాయంత్రం తెలకవాడి
దగ్గరికి వచ్చింది. తెలకవాడు ఎద్దును
తిరిగి యిచ్చేశాడు. తిమ్మన్న ఎద్దువంక
ఎగాదిగాచూసి, "ఏమోయ్ తెలకలబావా!
దొక్కలు పీక్కుపోయేదాకా పని
చేయించుకుని యిస్తున్నావా నా ఎద్దును
నాకు. చూడు, యిప్పుడో యింకా
కాసేపటికో చచ్చేటట్లుంది. నువ్వే
వుంచుకో, నాకక్కర్లేదు. నా ఎద్దుకు
బదులు నీవు ఆడించిన నువ్వుల

చందమామ

తెలకలవాడు తెల్లబోయి “తిమ్మన్నా, ఇలాగనటం నీకు న్యాయమేనా? నూనె యిస్తానని నేను చాలామంది దగ్గర డబ్బులుకూడా ముందుగా తీసుకున్నానే. నూనె యివ్వకపోతే నన్ను బతకనిస్తారా. షమించు, నూనె యివ్వలేను” అన్నాడు.

“ఏమిటీ, ఇవ్వలేవా? ఎలా ఇవ్వవో చూస్తా” అంటూ తిమ్మన్న నూనెచట్టి నెత్తిన బెట్టుకుని దొడతీసింది.

తిమ్మన్న నూనెచట్టి నెత్తిన బెట్టు కుని వస్తుండగా, దోవలో వో ముసలి అవ్వ అట్లు పోస్తున్నది. తిమ్మన్న అవ్వ పక్కకుపోయి కూర్చుని “అవ్వా,

అవ్వా, నువ్వు దోసెలు కుప్పలు కుప్పలుగా పోస్తున్నావేగాని, కమ్మని వానసరాదేం. ఇలాంటివి ఎవరుకొంటారు నీ దగ్గర! మంచి పప్పు నూనె తో తయారుచేస్తే ఎంతోమంది వస్తారు కొనటానికి” అన్నది.

“తిమ్మన్నా, నువ్వు చెప్పేది నిజమే. కాని బీదముంషని, మంచి పప్పునూనె ఎక్కణ్ణుంచి తేను?” అన్నది అవ్వ.

“అవ్వా, నీకు నిజంగా కావల్సివుంటే ఇడుగో నా దగ్గర చట్టెడు మంచినూనె వున్నది. నీకు కావాల్సినంత వాడుకో. నాకుమాత్రం ఒక్కటైతే వొక్క దోసె పెట్టు, చాలు” అన్నది తిమ్మన్న.

అవ్వ సరేనని, నూనె తీసుకుని దోసెలు పొయ్యటం మొదలుపెట్టింది. అవ్వదగ్గరవున్న పిండి అంతా అయి పోయింది. చట్టిలో నూనెకూడా సగానికి పైగా అయిపోయింది. అవ్వ చట్టి తిగి తిమ్మన్న కిచ్చేసింది. తిమ్మన్న చట్టి లోకి తొంగిచూసి: “అవ్వా, ఏమో ననుకున్నా, ఖలేదానివే. ఈకాస్తనూనె నేనేంచేసుకోను నువ్వేవుంచుకో. నువ్వు

పోసిన ప్రతి దోసెలోనూ నా నూనె వున్నది. అండుకని దోసెలు నావీ, మిగిలిన నూనె నీది” అన్నది.

అవ్వకు ఏమీ తోచల. పొయ్యి వూదే గొట్టంతో దేహశుద్ధి అయితేగాని తిమ్మన్న వదలడమకొని, గొట్టంకోసం పొయ్యివేపు తిరిగింది. ఇదే సందు గదాలని తిమ్మన్న, దోసెల దొతర నెత్తిన బెట్టుకుని వాకే పరుగుశీసింది.

దోవలో తిమ్మన్నకి వాక మనిషి రందోలు మోసుకొస్తూ కనిపించాడు. తిమ్మన్న “ఏం, రందోలు బావా! ఎక్కడికి ప్రయాణం?” అని అడిగింది.

“ఇక్కడికేనోయ్ తిమ్మన్నా. పక్క వూరిలో పెళ్ళికి పిలిచారు” అన్నాడు రందోలువాడు. సరేనని యిద్దరూ కలిసి నడుస్తున్నారు.

ఇంకలోకే వాక యేరు దగ్గరికి వచ్చారు. తిమ్మన్న రందోలువాడితో, “రందోలు బావా. చాలామారం వచ్చాం. కాళ్ళు లాగుతున్నయ్యి కదూ? కమ్మని దోసెలు కాసిని తిని, ఆ యేట్లోనీళ్ళు కడపునిండా తాగితే ఎంతో హాయిగా

ఉంటుందికదూ?” అన్నది.

“నిజమే; కాని యీ నట్టడనిలో మనకి దోసెలేం ఆకాశాన్నించి రాల్తాయా?” అన్నాడు రందోలువాడు.

“ఆకాశాన్నించి రాలట మెండు కోయ్. మనదగ్గిరలేకపోతేగా! యివిగో నాదగ్గిర బోలెడు కమ్మటిదోసెలున్నై. కాళ్ళు, చేతులూ కడుక్కురా, తిందాం” అన్నది తిమ్మన్న.

సరేనని రందోలువాడు కాళ్ళు చేతులు కడుక్కొనివచ్చి, దోసెలు తీసుకుని తినటం మొదలుపెట్టాడు. తిమ్మన్న మాత్రం పక్కన చూస్తూ కూర్చున్నది.

రంధోలువాడు వంచిన తల యెత్త
కుండా దోసెమీద దోసె గొంతుదాకా
మెక్తాడు. తిమ్మన్న అదిచూసి మండి
పడుతూ - “చాల్లేవయ్యా! భలే పెద్ద
మనిషివి. ఏదో పుణ్యానికి కాసిని తిన
మంటే అన్నీతిటావా? నాదోసెలన్నా
నాకుతే. లేదా నీ దోలన్నా నాకివ్వు”
అన్నది.

దోలువాడు గుడ్లు వప్పజెప్పి
కూచున్నాడు. గొంతువరకూ మెక్కుటం
చేత ఆతనికి నోటంట మాడికూడా
రాలేదు. ఏంచెయ్యటంరా భగవంతుడా
అని ఆలోచిస్తూండగా, తిమ్మన్న దోలు
లంకించుకుని వొక్క పరుగున తన
కోతినమాహు దగ్గరికొచ్చి చేరుకుంది.

కోతులన్నీ తిమ్మన్నరాజును చూడ
గానే లేచినిట్చని సలాంచేసినై. కోతుల

మంత్రి, “రాజా, ఈవేళ తమరుచేసిన
ఘనకార్యాలు సెలవిస్తే చెవులారా విని
ఆనందిస్తా” అన్నాడు.

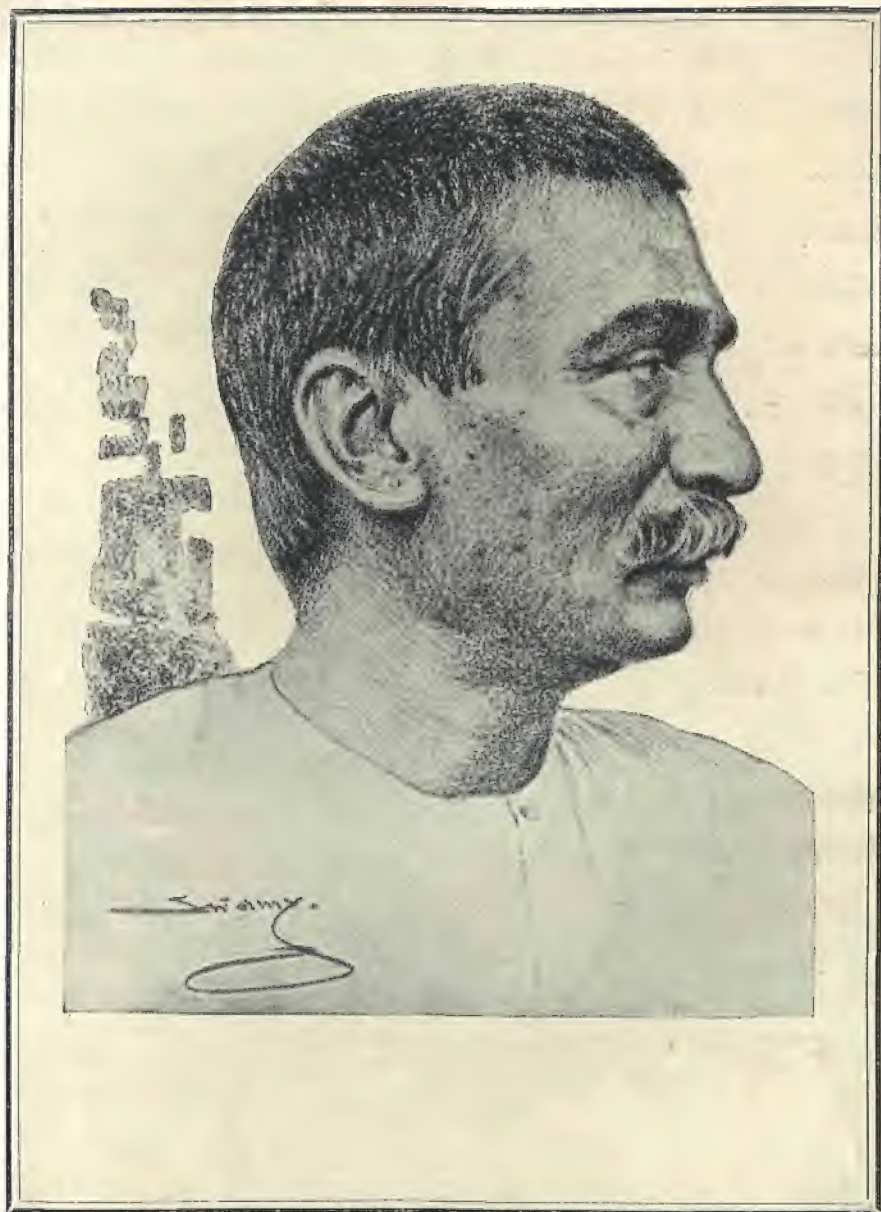
“సరే, అంతా కూర్చోండి” అని
తిమ్మన్నరాజు దోలమీద దరువేస్తూ
యిలా పాటపాడెడు:—

తోకపోయి కత్తివచ్చె ఘం, ఘం, ఘం
కత్తిపోయి పల్లువచ్చె ఘం, ఘం, ఘం
పల్లుపోయి ఎద్దువచ్చె ఘం, ఘం, ఘం
ఎద్దుపోయి నూనెవచ్చె ఘం, ఘం, ఘం
నూనెపోయి దోసెలొచ్చె ఘం, ఘం, ఘం
దోసెలుపోయి డోలువచ్చె ఘం, ఘం, ఘం
ఘం, ఘం ఘం, ఘం, ఘం, ఘం, ఘం, ఘం.

ఇది వినంగానే కోతులన్నీ ఎగిరి
గంతులెయ్యటం మొదలుపెట్టినై. అదవి
అంతా కోతులగోలతో మారు మోగి
పోయింది.

బాబు రాజేంద్రప్రసాద్
(మన భారతదేశపు కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు)

నల దమయంతి

పూర్వం నిషధదేశానికి నలుడు రాజుగా వుండేవాడు. భరతఖండాన్ని విలిన ఆరు గురు చక్రవర్తులలోనూ ఈ నలమహారాజు ఒకడు. ఇతని పెళ్లి చాలా చిత్రంగా జరిగింది.

ఒకనాడు నలుడు వనవిహారంచేస్తూ వుండగా ఒక హంస అతనికి చిక్కింది. ఈ హంస నలుడిదగ్గర విదర్భదేశపు రాజు కూతురైన దమయంతి అందచందాలూ, గుణగణాలూ వర్ణించింది. నలుడు దమయంతిని మోహించేటట్టు చేసింది.

ఆ తరువాత ఆ హంస విదర్భకువెళ్లి నలుడికి చిక్కినట్టుగానే దమయంతికి కూడా చిక్కి ఆమెదగ్గర నలుడి అందచందాలూ, గుణగణాలూ పాగడించింది. దమయంతికికూడా నలుడిమీద మోహం కలిగింది. ఈ హంసరాయబారం ఫలితంగా నల దమయంతులిద్దరూ ఒకరినొకరు వివాహంచేసుకోవాలని నిశ్చయించుకున్నారు.

ఇంతలో విదర్భదేశపురాజు తన కూతురైన దమయంతికి స్వయంవరం చాటించాడు. ఈ చాటంపువిని నానాదేశాల రాజులూ బయలుదేరి వచ్చారు. ఆఖరుకు స్వర్గంనుండి దిక్పాలకులైన ఇంద్ర, అగ్నియమ, పరుణులుకూడారథాలెక్కివచ్చారు.

దమయంతిని చాలారోజులుగా మోహించినవాడు గనక నలుడుకూడా రథమెక్కి స్వయంవరానికి బయలుదేరాడు.

దారిలో దిక్పాలకులు నలుణ్ణి కలుసుకుని అతన్ని పరీక్షించటానికి ఒక కోరిక చెల్లించమని కోరారు. దమయంతి తమలోయెవరినైనా పెళ్ళాడేటందుకు నలుణ్ణి రాయబారం వెళ్లమన్నారు. మాటఇచ్చాడు గనక నలుడు ఒప్పుకుని రహస్యంగా దమయంతి దగ్గరికివెళ్లి దిక్పాలకులకోరిక ఆమెకు తెలియజేశాడు. కాని దమయంతి ఒప్పుకోలేదు. ఆమె నలుణ్ణి ప్రేమించింది.

స్వయంవరాని కందరూపచ్చి కూర్చున్నారు. చేతిలో పూలమాల పట్టుకుని దమయంతి సభలోకి వచ్చింది. ఆచారం ప్రకారం ఒక చెలికత్తె ఆమెకు ప్రతి రాజునుగురించి వర్ణించటం ప్రారంభించింది. దమయంతి ఒక్కొక్క రాజునే దాటి ముందుకు రాసాగింది. ఇంతలో ఒకచోట చెలికత్తెకు పరుసగా అయిదుగురు నలమహారాజులు కనిపించారు. అందులో నిజంగా ఒకడే నలుడు. మిగిలిన నలుగురూ ఇంద్రాగ్నియమ పరుణులు.

ఈ అయిదుగురినీ చూడగానే దమయంతి దిగ్భ్రమచెంది, నిజమైన నలుణ్ణి చూపమని దిక్పాలకులను ప్రార్థించింది.

చందమామ

అమె అచంచలప్రేమకు మెచ్చుకుని దిక్పాలకులు తమ యధార్థస్వరూపాలు ధరించారు. దమయంతి పూలమాల నలుడి మెల్లోవేసింది.

కొంతకాలంపాటు నలుడు దమయంతితో సుఖంగా దేశాన్ని పరిపాలించాడు. కాని కొంతకాలానికి నలుడు తన దాయాది అయిన పుష్కరుడితో జూడమాడి తన రాజ్యం కోల్పోయినాడు. కట్టుబట్టలతో నల దమయంతులు అడవులుపట్టి పోయినారు. కట్ట గుడ్డలేకా, తిన తిండిలేకా ఇద్దరూ అష్టకష్టాలూ పడ్డారు. నలుడు దమయంతిని విదర్భకు వెళ్ళిపోమ్మన్నాడు గాని దమయంతి భర్తతోపాటు కష్టాలు పడటానికే నిశ్చయించుకున్నది. తనవెంట పుండటంవల్ల దమయంతి కష్టాలుపడు

తున్నదనీ, తాను లేకపోతే పుట్టింటికి వెళ్లి పోతుందనీ గ్రహించి నలుడు ఒకరాత్రివేళ దమయంతిని ఒంటరిగా విడిచి వెళ్లి పోయినాడు.

దమయంతి భర్తకోసం చాలా దుఃఖించింది. యెన్నోప్రయాసలుపడి ఆఖరుకు విదర్భ చేరుకున్నది. వెంటనే నలుణ్ణి వెతికించటానికి అన్నివేపులా మనుమలను పంపించింది.

దమయంతిని విడిచిన తరువాత నలుడు అరణ్యంలో పోతూవుండగా ఒక పాము కరిచింది. ఆ విషానికి అతని శరీరమంతా నల్లగా అయిపోయింది. అతను గుర్తుపట్ట లేకుండా మారిపోయినాడు. ఈ అపకాశం చూసుకుని నలుడు బాహుకుడనే పేరుతో రుతుపర్ణ మహారాజుదగ్గర పంటలవాడుగా

*****నందమామ*****

చేరాడు. నలుడు వంటచేయటంలో కూడా గొప్ప నేర్పరి. నలపాకం, భీమపాకం అనే మాటలు మీరు వినేవుంటారు.

దమయంతి పంపి నవారిలో ఒక బ్రాహ్మడు రుతుపర్ణుడి రాజ్యానికి వచ్చాడు. బాహుకుణ్ణి చూచాడు. అతను నలుడే అయివుండాలని పసికట్టాడు. ఈవార్తపట్టుకుని విదర్భవెళ్ళాడు.

బాహుకుడు నలు డవునే కాడే తేల్చుకోవటం ఎట్లా? దమయంతి ఒక చక్కని ఉపాయం పన్నింది. నలుడికి 'అశ్వహృదయం' అనే విద్యతెలుసు. అతను గుర్రాలను వాయువేగంతో తోలగలడు. అందుచేత కాలవ్యవధిలేకుండా రుతుపర్ణుణ్ణి విదర్భకు రప్పించితే రథాన్ని తోలటానికి నలుడు పూనుకుంటాడు. ఈ ఉద్దేశంతో దమయంతి తాను తిరిగి పెళ్లాడబోతున్నానని స్వయంవరానికి రావలసిందని రుతుపర్ణుడికి కబురు పంపింది.

మర్నాడే స్వయంవరం. రుతుపర్ణుడు యెక్కడోవున్న విదర్భకు ఒక్కరోజులో యెళ్లాపోతాడా? రాజుగారివిషయం విచా

రించటంచూసి బాహుకుడు తాను సారథ్యం చేసి రుతుపర్ణుణ్ణి ఒక్కరోజులో విదర్భ చేరుస్తానని చెప్పాడు. తనభార్య మరొకరిని పెళ్లాడుతుందని విని నలుడికి పాపం చాలా కష్టంవేసింది. ఈపెళ్లి చూడటానికే అతను సారథ్యానికి ఒప్పుకున్నాడు.

బాహుకుడి సారథ్యంవల్ల రుతుపర్ణుడు సకాలానికి విదర్భ చేరుకున్నాడు. కాని దమయంతి స్వయంవరం అబద్ధమనీ, బాహుకుడే నలుడని రుజువుచెయ్యటానికే ఈయెత్తు వేశారనీ రుతుపర్ణుడు తెలుసుకున్నాడు.

ఇంద్రుడి దయవల్ల నలుడు తనపూర్వ రూపం సంపాదించాడు. పుష్కరుడు ప్రజలను చాలా అన్యాయంగా ఫరిపాలించటంవల్ల అతన్ని ప్రజలు చంపేశారు. నలుడు విదర్భలో ఉన్నాడని విని నిషధ దేశపుప్రజలు అతనిదగ్గిరికివచ్చి మళ్ళి యెప్పటిలాగే రాజ్యం చెయ్యమని ప్రార్థించారు. నలుడు వారుకోరినప్రకారం తిరిగి నిషధదేశానికి రాజై దమయంతితో చిరకాలం సుఖంగా జీవించాడు.

నేను చెన్నపట్నంలోని రాయపేటలో పుట్టాను. దినగండం నూరేళ్ళాయుష్షన్న టుండేడి నా తలిదండ్రుల బ్రతుకు. ఎంత కాలమని అలా జరుగుతుంది చెప్పండి. నాకింకా ఏడాదైనా వెళ్ళిందేలేదే, నా తలి దండ్రులిద్దరూ, బడితేపూజ జరిగి, కిక్కురు మనకుండా ఒకేసారి అకాలమరణం పాలై నారు. అప్పట్నుంచీ నేను కాస్త ఒళ్ళు దగ్గిర బెట్టుకుని మెసులుతూ వస్తున్నాను, వాళ్ళ గతే నాకూ పడుతుందేమోనని.

మేము రాయపేటలో వుంటున్నది ఒక పాతయిల్లు. ఇల్లు పాతదైనప్పటికీ ఆ ఇంట్లో నేల అంతా కడపరాళ్ళుపరిచి వుండటాన మా రహస్య వాకిళ్ళు మినహా అంతా చెక్కు చెదరకుండా వుంది. అందువల్ల మేము మురోజుగా చూసుకోవలసిన అవసరం ఈనాటికి లేకుండా జరిగిపోతోంది. 'మేము' అనటంలో, నేనూ, నాభార్య, పిల్లా, జెల్లా అంతా ఆక్కడే కావరం వుంటున్నామని మీరు గ్రహించే వుంటారు.

మా యిల్లు ఎంత శాశ్వతంగా బందో బస్తుగా వుందో, మా నిత్యజీవితంకూడా

అలా ప్రశాంతంగానే వెళ్లిపోతూ వుంది.

పట్నంలో పనిచేసే ఉద్యోగులకైనా యింకా జీవితంమీద విరక్తి వుంటుందేమో కాని మాకు మాత్రం ఏదిగులూ లేదు. ఎందుకంటే, పట్నంలో ఉద్యోగులకుమల్లే మేము పగలల్లా ఎండనక వాసనక చెమటకార్చుకుంటూ పనిచేసి, చచ్చి సగమై యింటికిచేరాలన్న కర్మ పట్టలేదు. మా ఉద్యోగం చల్లటి రాత్రివేళ కనక ఈ యిబ్బందులేవీ వుండవు.

నిజానికి ఆలోచించిచూస్తే పట్నం పగలల్లా అలా నిత్యకళ్యాణం పచ్చతోరణం అన్నట్లు కళకళలాడుతూ వుందంటే పాపం ఆ ఉద్యోగుల చలవేకదా. వాళ్ళకు సహాయంగా, బ్రాములూ, బస్సులూ, రిక్షాలూ, లాగుడుబళ్ళూ, అమ్ముకునేవాళ్ళ కేకలూ, ఒకటేమిటి రకరకాల సందడి ఉంటుంది. కాని, వాళ్ళు ఎంతసేపని అలా సందడిచేస్తూ వుండగలరు చెప్పండి. రాత్రి 11, మహామించితే 12 గంటలకు పైన ఎక్కడివా రక్కడ చప్పగ నిద్ర పోతారు, పట్నాన్ని పాడుబడ్డదనిలాచేసి.

పగలల్లా అలిసేవరకూ వాళ్లు చేతనైనంత నందడిచేశారు. ఇక ఆపైన అసందడి తగ్గకుండా చూచుకోవలసిన బాధ్యత ఎవరో వకరు నెత్తినవేసుకోవాలా వద్దా? యెవరు వేసుకుంటారు చెప్పండి. విధిలేక మానెత్తిన వేసుకున్నాము.

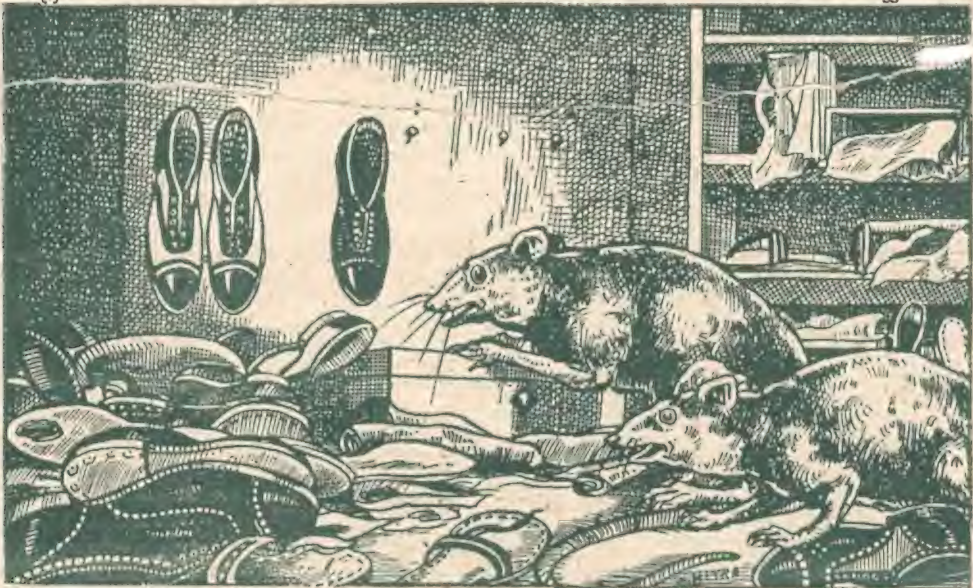
మమ్మల్ని యెందుకనో అందరూ అతి చులకనగా చూస్తారు. మాకు మాత్రం అన్నీ అమరినవి లేవనా, వాకిళ్లు లేవనా! గట్టిగా గాలివానవస్తే కుప్పకూలేట్టుంటుంది మేమున్న యిల్లు. మరి ఆలాంటిదాంట్లో వుంటూనే అంతగర్వం దేసికో మా ఇంటో వుండేవారికి? నిజం ఆలోచిస్తే, మా యిల్లు వాళ్లదానికన్న ఎన్నిరెట్లు నిస్సీంత అయిందో చూడండి. పిడుగుపడ్డా మాకు చలనం వుండదు. ఇకమావాకిళ్లు అంతంతమాత్రపు వాళ్లకి అంటుదొరికేవిగాకూడా వుండవు.

మేము నివసించేచోటు అంత భయం లేంది.

ఇక మా దినచర్య అంటారూ - ఆబో, లేక్కలేనన్నిపనులు. చీకటిపడిందంటే సరి, పిల్లా జెల్లా అందర్నీ నిద్రపుచ్చి మేము బయలుదేరుతాం. వీధిలోకి పచ్చే మురుగుకాలవ బెజ్జాలు మాకు బయటి ప్రపంచంలోకి సింహద్వారాలు. అక్కణ్ణంచి మొదలు మా ఉద్యోగం.

ఆ కాలవ చివరన ఆ కడ్డిలేమిటి తుప్పు పట్టి! ఈవాళ్లో రేపాపూడి కింద బడేటు వున్నవి. అవి తీరా ఊడితేగాని కొత్తవి వేయించుకునేట్లులేరే. ఈపనికూడా మేమే చేసి వాళ్లచేత కొత్తవి వేయించాలి.

రామ రామ. అగది చూడండి. కిటికీ అయినా లేదుగదా. తలుపుకూడా వేసుకుని అందులో ఎలా పండుకుంటారబ్బా! గాలి

రాదు సరిగబా, బైట యేదైనా దొంగతనం జరుగుతున్నా వినపడదే వాళ్ళకి! పోనీ తలుపులకి ఇనవకడ్డిలు వేయించుకో గూడమా. గాలికిగాలి వస్తుంది, బైటవీదైనా గలభా జరిగితే తెలుస్తుందికూడాను. అబ్బే, చూస్తూ చూస్తూ యిలాంటివాటికి ఖర్చు పెడతారా? అదేదో మనం పూనుకుంటేనే గాని వాళ్ళకి శ్రద్ధకలగదు. ప్రస్తుతం, మనకు చేతనైనవని, చిన్న కిటికీలాంటి బెజ్జం విప్పాటుచేదాం. తర్వాత వాళ్ళిష్టం.

ఇక వంటిల్లు ఎలా తగలబెట్టారోగదా. అదీ ఇంతకన్న అర్ధాన్నంగానే వుంటుంది, సందేహంలేదు. అదుగో అనుకున్నంతా అయింది. ఆ పాయి్యి చూడండి, బెత్తికలు పూడి కాస్త బరువైన గిన్నె పెడితే కూలేలాగ వుంది. అంత నెత్తిమీదికి వచ్చేదాక పూరుకోకపోతే, యెప్పటికప్పుడు మెత్తుకుని నొత్తంగా వుంచుకోరూ. ఎంత బద్ధకస్తు లైనారు ఈకాలపువాళ్ళు! పోనీ బానికేం డబ్బు ఖర్చా, పాడా? వీడితో దుమ్మా దుమారం, పేడా లద్దే కలిపి అలికివుంచుకుంటే సరిపోతుందే. తీరా అది కూలివడేదాకా అంతే వీళ్ళు. ఆపని మనమేచేస్తే, రేపే ఈపాటికి లక్షణంగా యింకో పాయి్యి పెట్టుకోరూ!

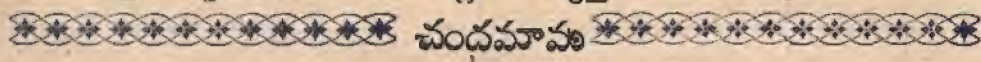
ఇటుచూడు ఈమహాల ఈ బియ్యముూట కిందపెట్టారు. ఎలుకా గిలుకా కొట్టేస్తయ్యి నైనా ఆలోచనలేదే. ఈ పప్పుడబ్బామీద మూత గట్టిగా పెట్టివుంచటానికికూడా ఒళ్ళు

బద్ధకమైతే ఎలా యేడుస్తాం? ఒకసారి అనుభవమైతేగాని జాగ్రత్తపడరు. అపనులు మనమేచేసి కాస్త ఒళ్ళు దగ్గిరబెట్టుకుని సంసారం సాగించేట్లు చెయ్యాలి. ఎంత దాకని పూరుకో బుద్ధిపుడుతుంది చెప్పండి. వాళ్ళ యింట్లోవుంటూ, వాళ్ళ మంచి చెడూ మాకు కాకపోతే మరొకరికి పడుతుందా? మేము ఎన్నిసార్లు సరిదిద్ది పెట్టిపోయినా మళ్ళీ మామూలుచేట ఉంచనే వుంచరు.

ఇళ్ళు యిలా వీడ్చినై, ఇక పాపులు చూద్దాము.

అదుగో ఆ బూట్లపాపు పరీక్షచేసి చాలా రోజులైంది. మళ్ళీ చెత్తా చెదారం చేరే వుంటుంది. అదుగో చూడండి ఆమూల కుప్పలు కుప్పలుగా పాత చెప్పలతోపాటే పారేశాడు కొత్తచెప్పలుకూడాను. వేటికవి వేరేపెట్టుకోరూ? ఛా, ఛా! ఇదేమిటి, ఈ చెప్పకు యిక్కడ ఈ పీలికలేమిటి. నాలుగురోజులు వాడితే దేనికది ఊడొచ్చే ట్టుందే! తినేడబ్బు తింటూ మధ్య మధ్య ఈ అట్టముక్కలేమిటి. ఎంతకీ ఈబుద్ధి మానడుగదా ఈ రామన్న. ఎప్పటికప్పుడు మేమువచ్చి యిలా దగాబాజీగా తయారు చేసిన జతల్ని, అట్టతీసేసి పోతూవున్నా, మళ్ళీ అవే చేసి కుడతాడేమంట.

మా ఈ దినచర్యగాక నిత్యజీవితంలో అనేకరకాల గమ్మత్తు అనుభవాలుకూడా జరుగుతుంటై. ఆ అనుభవాలు కేవలం గమ్మత్తేకాదు, చాలా ప్రమాదకరంగా

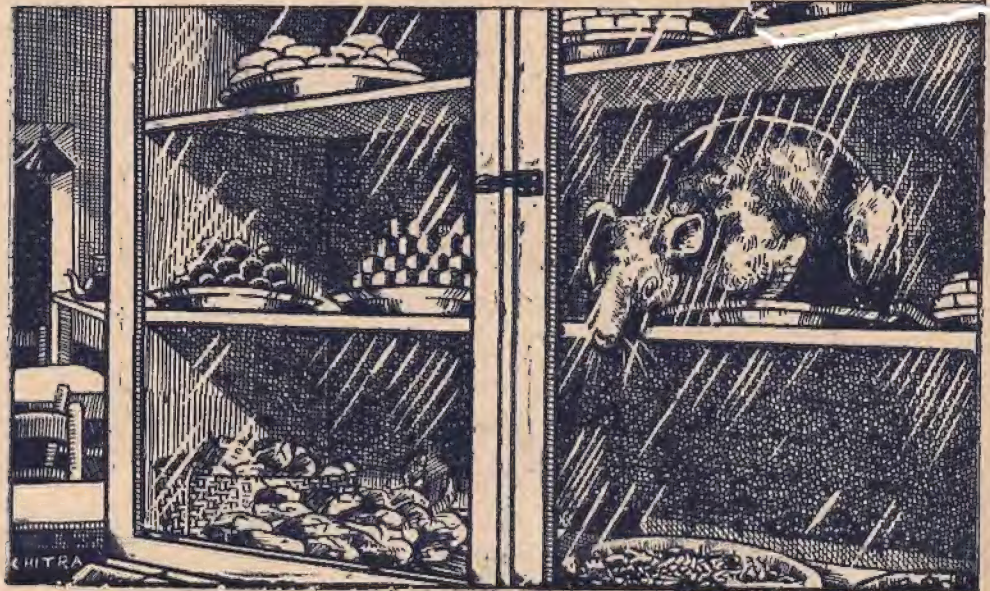
కూడా వుంటే. అయినా అన్నిటినించి తప్పించుకొని వస్తూవుంటాము, మా బుద్ధి సంతా ఉపయోగించి.

ఒక రోజు ఏమి జరిగిందో తెలుసా? మేము, అంటే నేనూ, నాభార్య అన్న మాట, బదులుదేరి మా ఉద్యోగానికి పోతూపోతూ ఒక కాఫీ హోటల్లోకి పోయాం. మీరూ వినేవుంటారు 'కాఫీ హోటల్లో పనిచేసే మనిషికి, అక్కడి సైడు కాలపల్లో తిరుగుతుండే పంపికొక్కుకి చిక్కిపోటం అంటూ వుండదు' అని.

మాకు కాఫీ హోటల్లోమీద అంతమోజు లేదుగాని తోటివాళ్ళు నిత్యం మెక్కుతుండటము చూస్తుంటే మాకూ ఆరోజు ఉండ బుద్ధిపుట్టలేదు, కాస్త మేముకూడా రుచిచూడా లనిపించింది. సరేగదా అని

హోటల్లోచేరాము. అప్పటికప్పుడే అంతా సొమ్మసిల్లి నిద్రపోతున్నారు. అంతా చీకటి గబ్బగయ్యంగా వుంది. కాని మేము మా పాడుగుపాటి మీసాల్లో దోప అటుయిటు తడుపుకుంటూ పోతాం గనక దారిలో ఏది అడ్డువున్నా మాకు వెంటనే తెలుస్తుంది.

అలా పోయిపోయి ఫలహారాలువుంచే అద్దాలబీరువా దగ్గరికి చేరాం. బీరువాకి స్ప్రింగు తలుపులు వున్నై. నేను మెల్లిగా బీరువాలో పలికి పోయాను. నాభార్య బీరువా పైకెక్కి పహరా ఇస్తున్నది. అలా తిరగటంలో. ఆ బీరువామీదవున్న విస్తరా కులకట్ట కాస్తా దభేలున బీరువా తలుపు ముందువున్న పచ్చడిపళ్ళెంలో పడింది. హోటలువాళ్ళు లేచారు. ఇవాల్టితో నాకూ ఈ లోకానికి సరి అని దిగులేసి యేమి చెయ్యటమా అని ఆలోచిస్తున్నా బీరువాలో.

కాంచనగంగ

హిమాలయ పర్వతాలలో ఒక పెద్దలోయ ఉన్నది. దానిచుట్టూ ఎత్తయిన కొండలున్నాయి. ఆ కొండలమీద వర్షం కురిసి నప్పుడు వాటి శిఖరాలనుండి చాలా యేరులు పారుతాయి. కాని ఒక్కటి లోయలోకి పారదు. అయినప్పటికీ ఏటా వానలు సమృద్ధిగా కురవటంవల్ల ఆ లోయలో గోధుమలూ, ద్రాక్షలూ, మేలు జాతి పళ్ళూ విరగ పండుతాయి. అందుకనే ఆ లోయకు 'బంగారులోయ' అనిపేరు.

ఆ లోయకు పడమటగా ఒక ఎత్తయిన పర్వత శిఖరం వున్నది. దానిమీదనుంచి ఒక నది అవతలివేపుకు ప్రవహిస్తుంది. సాయంకాలపు సీరెండలో అది బంగారంలాగా మెరుస్తుంది. అందుచేత అందరూ ఆ నదిని 'కాంచన గంగ' అని పిలుస్తారు.

ఈ బంగారు లోయ ముగ్గురన్నదమ్ములది. పెద్దవాడు సుందుడు, రెండోవాడు పేరు ఉపసుందుడు, మూడోవాడు సందుడు. అన్నలకన్న సందుడు చాలా చిన్నవాడు.

పెద్దవాళ్ళిద్దరూ పరమ దుర్మార్గులు. వాళ్ళు తమవిషయంతప్ప మరేమీ ఆలోచించేవాళ్ళు కారు. తమకిందపనిచేసే రైతులనూ, కూలీలనూ క్రూరంగా హింసించి, వారిరక్తం పిండేవారు. అందుచేత వారినందరూ రాక్షస సోదరులని పిలిచేవాళ్ళు. తమ తమ్ముడైన సందుణ్ణే వాళ్ళు ఎంతో హింసపెట్టేవాళ్ళు.

సందుడు చాలా మంచివాడు. ఆమాయకుడు. అన్నలుపెట్టిన బాధలన్నీపడి వాళ్ళకి అడ్డమైనచాకిరీ చేసేవాడు. వాళ్ళకు వంట చేసిపెట్టటమూ, నిళ్ళుతోడటమూ, అంతా సందుడిపనే. ఎప్పుడైనా తిండిలేక వచ్చిన బీదవాడి కింత రొట్టెతుంపుపెడితే సుందోపసుందులు సందుణ్ణి కొట్టి, తిండిలేకుండా పడుకోబెట్టేవారు. వాళ్ళు అటువంటి పిసిని గొట్టువెధవలు. సందుడికి భూతదయ జూసి గానే వుండేది. కాని అన్నలకు భయపడి వాళ్ళు ఇంటోలేనివేళ తలుపువేసుకుని పంటింటో కూర్చునేవాడు. అన్నలుతప్ప ఎవరు తలుపు తట్టినా తీసేవాడుకాదు.

చంద్రమామ

"మంచి వానన కడుతున్నదే! రొట్టెలు కలుస్తున్నావా? ఏదీ నాకొకటి పెట్టా?" అంటూ ఆ పెద్దమనిషి రోపలికొచ్చాడు.

ఒకరోజు గాలివాన తీవ్రంగా ఉన్నది. తలుపుమీద పెద్ద చప్పుడైంది. తన అన్నలు సుందేప సుందులు బయటికి వెళ్ళారు. కూడా తలుపు అంత గట్టిగా తట్టరు. సుందుడు వంటింటో అన్నలకోసరం సుందుడు భయపడుతూ వెళ్లి తలుపు రొట్టెలు చేస్తున్నాడు. ఇంతలో బయటి తియ్యకుండానే, "ఎవరు?" అని అడిగాడు.

***** చంద్రనామ *****

“తలుపుతయ్య!” అని పెద్ద బొంగురు గొంతు మేఘంలాగా గర్జించింది.

నందుడు తలుపుతీశాడు. ఒక్కసారిగా ఇంటికి తుపాను ప్రవేశించిన ట్టుయింది. ఒక లాపుపాటి పెద్ద మనిషి లోపలికి వచ్చాడు. ఆయన వెంటమీద గుడ్డ బుట్టలాగా ఇంటికప్పువెత్తు లేచింది. మనిషి నల్లగా మేఘంమాదిరిగా వున్నాడు.

“మంచివాసన కొడుతున్నదే! రొట్టెలు కాలస్తున్నావా? ఏదీ నాకొకటి పెట్టూ!” అంటూ ఆ పెద్దమనిషి లోపలికి వచ్చాడు. ఆయన అడుగుపెట్టిన చోటనల్లా నీళ్ళు మడుగులు కడుతున్నాయి.

“అయ్యా, మీరెవరో నాకు తెలియదు. మిమ్మల్ని లోపలికి రానిచ్చినందుకు నన్ను మా అన్నలు చంపేస్తారు. వాళ్లు వచ్చేవేళ అయింది. మీరు దయచేసి వెళ్లిపోండి,” అని బతిమాలాడు నందుడు.

ఆయన బిగ్గిరిగా నవ్వి, “నేనురాకుండా మీ అన్నలకెట్లా జరుగుతుందీ” ఏదీ, ఒక రొట్టె తినిపోతాను,” అన్నాడు పెద్దమనిషి.

“స్వామీ నేను మీకు రొట్టెపెడితే ఆది నేనే తిన్నానని మా అన్నలు నన్ను చంపేస్తారు. సరిగా ముగ్గురికీ మూడు రొట్టెలే చేస్తున్నాను,” అన్నాడు నందుడు.

“నేను మీకు ఎంత ఉపకారం చేస్తున్నాను? నాకు ఒక్కరొట్టె పెడితే ఆరిగి పోతారా? ఆకలయి వచ్చినవాణ్ణి వెళ్ల గొట్టటం ధర్మమా?” అన్నాడా పెద్దమనిషి.

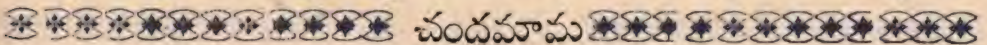
ఆయన చెప్పినమాట అబద్ధంకాదు. ఎందుచేతనో ఆయన పరుణదేవుడు. ఆయన వర్షించబట్టే ఆ లోయలో పంటలు సమృద్ధిగా ఉన్నాయి. ఆయన దయవల్లనే ఈ అన్నదమ్ములంత భాగ్యవంతులయినారు. అయితే ఈ సంగతి నందుడికి తెలియదు. వాడికా పెద్దమనిషిని చూస్తే జాలివేసింది. వానకు తడిసి ఆకలిగొని ఉన్నవాడికి ఒక్క రొట్టె ఇస్తే ఇంతలో తరిగేదేమిటనుకున్నాడు. “అయ్యా, నావంతు రొట్టె తీసుకోండి,” అన్నాడు నందుడు.

“మరి నీకో?” అన్నాడు పరుణదేవుడు. “నాకులేకపోతే పర్వాలేదులేండి. పన్ను పడుకోవటం నాకు అలవాటే!” నందుడు.

పరుణదేవుడు నందుడిచ్చిన రొట్టె తింటూ, “చాలా బాగుంది! పరుణయ్య వచ్చి రొట్టె తినిపోయినాడని మీ అన్నలతో చెప్పు. వారు నిన్నేమీ అనరులే,” అని వచ్చినదారేపట్టి వెళ్లిపోయాడు.

తరువాత కొద్దిసేపటికి సుందోప సుందులు తిరిగివచ్చారు. భోజనం పెట్టి మని అడిగారు. పళ్ళెంలో రెండే రొట్టెలు కనిపించాయి. మూడోదో ఏదని అడిగారు. “ఎవరో పరుణయ్యట వచ్చి తినిపోయినాడు. అమాట మీతో చెప్పమన్నాడు,” అన్నాడు నందుడు భయపడుతూ.

“ఈ ఇంటో ఆడుగుపెట్టటానికి పరుణయ్యకేమధికారం ఉంది? అసలీ లోయలో కాలు పెట్టటానికి ఈ బిచ్చగాళ్లకే

మధికారముంది?" అన్నాడు సుందుడు ఇల్లెగిరేలాగ అరుస్తూ.

"వరుణయ్యలేదు, వాగయ్యలేదు! వెధవా! నువ్వే రొట్టె తినేసి ఎవరిమీదోపెట్టి మా రొట్టెల్లో భాగంకోసం చూస్తున్నావు! అనుభవించు! నీ కీపూతుకి తిండిలేదు. పో, వెళ్లి పడుకో!" అని ఉపసుందుడు తప్పుణ్ణి కొట్టాడు.

కడుపులో మాడుతూ నందుడు వెళ్లి డొక్కలో కాళ్ళపెట్టుకు పడుకున్నాడు.

అంతే. ఆ లోయలో మరి క్షర్షంచుక్క పడనేలేదు.

వర్షాలూ పడక, వాగులూలేకపోతే ఏమవుతుంది? బంగారు లోయ అని పేరు తెక్కిన ఆ లోయ యావత్తూ మరుసటి ఏడు మీటలువేసిపోయింది. ఎక్కడి పళ్ళచెట్లు అక్కడ మాడిపోయాయి. ద్రాక్షతోటలన్నీ ఎండిపోయాయి. అఖరుకు పచ్చగడ్డికూడా మాయమయింది.

మరోయేడు తిరిగింది. ఎక్కడచూసినా ఎర్రమట్టి, ఇసుకా తయారయింది. లోయ శుట్టూతావున్న కొండలన్నీ బోడికొండలయిపోయాయి.

సుందోప సుందులు ఇక ఏ రైతులను పీడిస్తారు? ఏమితింటారు? ఏమిడబ్బు కూడబెడతారు? దాచివుంచిన డబ్బుంతా ఖర్చయిపోయింది. వెండి బంగారమంతా ఖర్చయిపోయింది. ఒక్క బంగారుపాత్ర

మిగిలింది. దాన్నికూడా కరిగించి అమ్మటానికి సుందోప సుందులు సిద్ధమైనారు.

ఆ పాత్ర నందుడిది. దాన్ని కరిగించ వద్దనీ, అది తనకువుండనిమ్మనీ నందుడు వేడుకున్నాడు. కాని సుందోప సుందులు వినలేదు. దాన్ని ఒక ఇనపబోచ్చెలోవేసి నిప్పు మీద పెట్టి వాల్లిద్దరూ బయటి కెళ్ళారు.

నందుడికి తన సర్వస్వమూ పోయినట్టని పించింది. అతను విచారంగా కిటికీదగ్గర నిలబడి, సాయంకాలపు నీరెండలో నిగనిగలాడే కాంచనగంగకేసి చూస్తూ, "అందులో ఉన్న నీరంతా బంగారం అయిపో గూడదూ?" అని అనుకున్నాడు.

"ఎందుకైపోవాలి?" అని ఎవరో అన్నట్టు నందుడి చెవులకు వినిపించింది. నందుడు ఉలిక్కిపడి చుట్టూచూశాడు. పొయ్యిమీద ఇనపబోచ్చెతప్ప ఇంకేమీ కనిపించలేదు.

"వేడిగావుంది, నన్ను బయటవెయ్యి!" అన్నదొక కీచుగొంతు. ఆ గొంతు ఇనపబోచ్చెలోనుంచే వచ్చినట్టుగా తోచింది నందుడికి. అతను చప్పనవెళ్లి అందులోకి చూశాడు.

బంగారపుపాత్ర అంతా కరిగిపోయింది. కాని ఇనపబోచ్చెలో వున్న ద్రావకంలో తన ముఖానికి బదులు మరొకముఖం కనిపించింది. దానికి తెల్లటి మీసాలూ గడ్డమూ వున్నాయి. చిన్నచిన్న కళ్ళున్నాయి.

చందమామ

“వేడిగావుంది, నన్ను బయటవెయ్యి!”
అన్నదా ముఖం మళ్ళీ నందుణ్ణిచూసి.

నందుడు ముందూ వెనకా ఆలోచించకుండా ఆ బొచ్చె పైకితీసి దానిలో ద్రావకాన్ని కిందికి వంచేశాడు. బంగారానికి బదులు ఒక మరుగుజ్జు ముసలాడు బయటికివచ్చి నందుడి మోకాలు ఎత్తుస నిలబడ్డాడు. ఆ ముసలాడిజుట్టూ, వెళ్ళూ, చొక్కాకూడా బంగారు రంగులోనే వున్నాయి.

“అయ్యో బాబోయ్!” అన్నాడు నందుడు.

“నన్నెరుగుదువా, నందుడూ? నేనే కాంచనగంగకు రాజును,” అన్నాడు మరుగుజ్జు.

నందుడు తెల్లబోయి చూడసాగాడు.

“నీసంగతి అంతా చూస్తూనే వున్నాను. సుపుచాలా బుద్ధిమంతుడివి. అందుకని నీకోరహస్యం చెబుతావను. ఆ కాంచన గంగమీదుగావున్న శిఖరం చూశావా! దాని మీదికి యెక్కి ఆ నదిలో ఎవరైతే మూడు బొట్లు పవిత్ర తీర్థం వేస్తారో వాడికి అనది బంగారం అవుతుంది. ఇతరులకది నీరు గానే వుంటుంది. మరోసంగతి - యెవడైనా ఆ నదిలో అపవిత్ర మైన నీరు పోశాడా, వాడు కాస్తా నల్లరాయి యిపోతాడు. తెలిసిందా? జ్ఞాపకంవుంచుకో!” అంటూ ఆ మరుగుజ్జు, నందుడు జవాబుచెప్పేలోపుగా మంటల్లోకిదూకి మాయమైనాడు.

చందమామ

సుందోప సుందులు ఇంటికి తిరిగి వచ్చేసరికి బంగారుపాత్రలేదు. నందు దే దాన్ని దాచాడని వాణ్ణి ఇద్దరూకలిసి చచ్చేటట్లు కొట్టారు.

దెబ్బలుపడలేక నందుడు మరు గుఱ్ఱానుగురించి, అతనుచెప్పిన విషయాలూ అన్నలకుచెప్పేశాడు. సుందోప సుందులు మొదట వాడిమాటలు నమ్మలేదుగాని, ఎన్నికొట్టినా వాడు అదే చెప్పటంవల్ల నిజం కావచ్చు ననుకున్నారు.

నందుడు చెప్పినమాటల్లో వాళ్ళకి ఎప్పుడైతే గురికుదిరిందో, వెంటనే కాంచన గంగను తనకోసం బంగారం చేసుకోవాలనే కోరికకూడా ఇద్దరికీ ఒక్కసారే కలిగింది. అది యెవరో ఒకరికే బంగారం అవుతుంది. అందుచేత

సుందోప సుందులకు, "నువా, నేనా?" అని తగూపచ్చింది. ఇద్దరూ కాట్లకుక్కల్లాగా పోట్లాడుకున్నారు. బలంగలవాడు కనక అన్న అయిన సుందుడే గెలిచాడు.

అయితే సుందుడికి పవిత్రతీర్థం యెవరిస్తారు? ఏ అర్చకుణ్ణి అయినా అడగాలి. అర్చకుడు సుందుడివంటి నరరాక్షసుడికి పవిత్రతీర్థం ఇవ్వనన్నాడు. ఇదికాదు ఉపాయమని సుందుడు అర్చకుడిదగిర వున్న పవిత్రతీర్థం కాస్తా దొంగిలించి ఒక సీసాలో పోసుకున్నాడు. ఒక తట్టనిండా తిండి, సారాయీ పెట్టుకున్నాడు. కాంచన గంగ గిఖరం ఎక్కటానికి ప్రయాణమైనాడు.

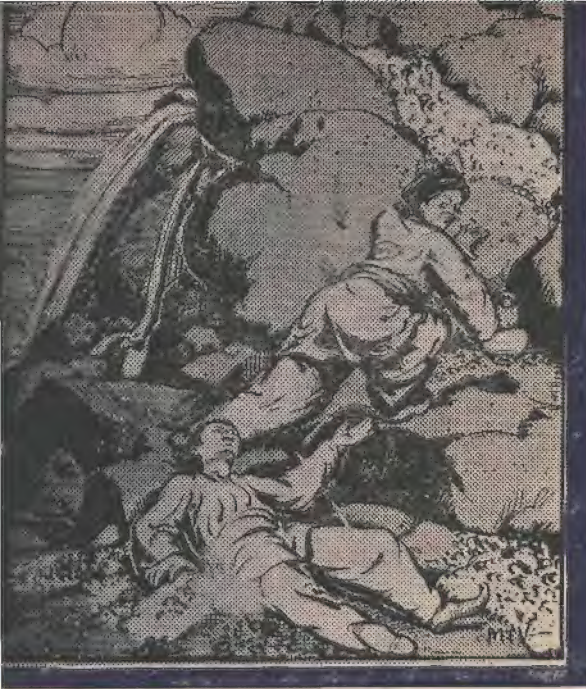

సుందుడు గబగబా కొండయొక్క సాగాడు. కొంతదూరం వెళ్లేసరికి మంచు తగిలింది. ఆ మంచు అతనెన్నడూ చూడలేదు. మంచుమీద కాలుజారుతున్నది. ఏమాత్రం అజాగ్రత్తగావున్నా కిందపడి చచ్చిపోయేటట్టుగా వున్నది. దారిపక్క అగాధం. ఆ కంగారులో అతని భుజంమీద వున్న భోజనంతట కాస్తా పడిపోయింది. చేతిలో పవిత్రోదకం సీసామాత్రం వుంది.

ఒకగంట యెక్కి సరికలా అతనికి అమిత దాహమయింది. సీసాలో చాలా నీరున్నది. కావలిసింది మూడుబొట్లైగదా అనుకుని గొంతు తడిచేసుకోవటానికి సీసా యెత్తాడు. ఇంతలో దాహానికి చచ్చి పోతూన్న ఒక కుక్క కనిపించింది. అది

నాలుక బయటికిపెట్టి ఆతనికేసి దీసంగా చూసింది. సుందుడు దాన్ని ఒక్కతన్ను తన్ని కాస్త వీరుతాగి ముందుకు సాగాడు.

సుందుడు మరో గంటసేపు కొండ యెక్కాడు. కొండ, వేడికి అవిర్లు తేలు తున్నది. కాళ్ళు మాడుతున్నాయి. మళ్ళీ దాహమయింది. అదివరకే సీసా సహం ఖాళీ అయిపోయింది. మిగిలినదాన్నే సహం తాగుదామనుకున్నాడు. ఆ కాలే రాళ్ళమీద ఆతనికొక పసిపాప కనిపించింది. ఆ పాప దాహంతో చచ్చిపోతున్నది. కాని సుందుడు ఆ పసిపాపవంక చూడనై చూడకుండా తనదాహంమాత్రం తీర్చుకుని ముందుకు సాగిపోయాడడు.

కొండ అంతకంతకూ నిలువెక్కి ఎక్క రాకుండా వున్నది. కాని శిఖరం చాలా

సమీపంలోకి వచ్చింది. అడుగడుక్కు సేదదీర్చుకుంటూ సుందుడు ముందుకు సాగాడు. ఇంతలో దారికడ్డంగా ఒక ముసలాడు కనిపించాడు. వాడు చచ్చి పోతున్నట్టు కనపడ్డాడు.

“దాహం! దాహం,” అని గొణిగాడు ముసలాడు.

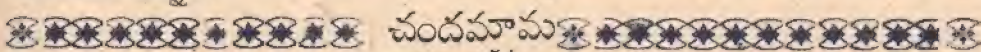
“నువ్వుంక బతికి ఉద్ధరించేదేమిటి?”

అంటూ సుందుడు వాడిమీదిగా దాటు కుంటూపైకివెళ్ళాడు. అకాశమంతా అంధ కారమయింది. భయంకరమైన ఉరుము వినిపించింది. సుందుడి కాళ్ళకింది అగాధంలోకి కాంచనగంగ ఉరుకుతోంది, చేతిలోవున్న సీసావిసిరి ఆ జలపాతంలో పారేశాడు. మరుక్షణం అతని శరీరం

బిగుసుకుపోయి, స్పృహతప్పింది. అతను నల్లరాయి అయిపోయి నదిలోకి దెర్లిపడ్డాడు.

ఇంటిదగ్గరవున్న సందుడు తన పెద్దన్న అయిన సుందుడు తిరిగిరానందుకు చాలా దుఃఖించాడు. కాని ఉపసుందుడు చంకలు కొటుకున్నాడు. పవిత్రతీర్థం దొంగి లించటంపల్ల తన ఆన్న బండరాయి అయి పోయివుంటాడని ఊహించి, ఉపసుందుడు నందుడు దాచుకున్న డబ్బులు లాక్కుని, అవిపెట్టి ఒక దగా అర్చకుడిదగ్గర పవిత్ర తీర్థం కొనుక్కుని, తట్టలో తిండిపెట్టుకుని కొండ యొక్కటానికి బయలుదేరాడు.

ఉపసుందుడుకూడా అన్నలాగే చాలా కష్టపడుతూ కొండ యొక్కసాగాడు. కొంత

దూరంపోయినాక అతనికొక పాపకనిపించి దాహమున్నది. అతను పాపకు దాహమివ్వక తానే తాగి ముందుకుసాగాడు.

మరికొంతదూరంపోయినాక ఒక ముసలాడుయెదురై దాహమన్నాడు. కాని ఉపసుందుడు ఇవ్వలేదు. ముందుకుసాగాడు.

ఇంకా కొంతదూరం పోయాక దారి కడ్డంగా సుందుడు కనిపించి, "దాహం! దాహం!" అన్నాడు.

"ఓహో! నీకోసం నీరుతెచ్చా ననుకున్నావా?" అంటూ ఉపసుందుడు అన్న మీదుగాదాటి కొండ యెక్కాడు.

అఖరుకు ఉపసుందుడి కాళ్ళకింద కాంచనగంగ జలపాతం కనిపించింది.

తన చేతిలోవున్న నీటి సీసా అందులో విసిరివేసి తానుకూడా నల్లలాయి అయి పోయి అందులోకి ఒరిపోయాడు.

అన్నలిద్దరూ తిరిగి రాకపాపటంచూసి నందుడు బయలుదేరాడు. అతనికొక అర్చకుడు పవిత్రతీర్థం అడగగానే ఇచ్చాడు. అన్నల్లాగే అతనుకూడా తిండి తట్టలో పెట్టుకుని కొండ యెక్కటానికి బయలుదేరాడు.

పసివాడు కావటంచేత దారి అతనికి మరింత కష్టమనిపించింది. తిండితట్టయెప్పుడో పోయింది. దాహం బాధించసాగింది. చేతిలోవున్న పవిత్రతీర్థం తాగుదామనుకుంటుండగా ఒక ముసలాడు కనిపించి, "దాహం, దాహం!" అన్నాడు.

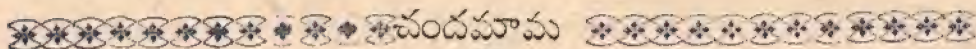

చేతిలోవున్న నీసా ముసలాడికిస్తూ, "దయచేసి అంతా తాగెయ్యకండి," అన్నాడు నందుడు.

కాని ముసలాడు నీసాలో చాలాభాగం తాగేసి కొద్దిగా మిగిల్చాడు.

నందుడు తాను తాగటం మానేసి ముందుకుసాగాడు. అతనికి దారి వెనకటంత కడ్డంగా తోచలేదు. రాళ్ళమీద పచ్చగడ్డి కనిపించింది.

ఒకగంట వెళ్లేసరికి నందుడికి మళ్ళీ దాహమయింది. నీసాపై తాగబోయాడు. కాని ఇంతలో దారికడ్డంగా ఒక పాప కనిపించింది. దాహమని యేడుస్తోంది. తన దాహం మరికొంతసేపు భరించటానికి నిశ్చ

యించుకుని నందుడు పాపనేటికి సీసా అందించాడు. పాప సీసా దాదాపు ఖాళీచేసి కొండదిగి పరిగెత్తసాగింది.

నందుడు మరో గంటసేపు నడిచాడు. కొండయావత్తూ మంచి పూలవాసనలు వెదజల్లుతున్నది. మళ్ళీ నందుడికి దాహ మయింది. సీసాలో ఆయిదారుచుక్కల నీరే వుంది. అందుచేత అతనికి తాగటానికి మనసొప్పక సీసా దించాడు. కాని ఆదే సమయంలో దాహానికి చచ్చిపోతూ ఒక కుక్క కనిపించింది. “వెధవబంగారం లేకపోతే పోయే!” అనుకుని నందుడు చావటానికి సిద్ధంగావున్న ఆకుక్క నాలుక మీద తన సీసాలోవున్న పవిత్రోదకం పోసేశాడు. కుక్కలేచి తోకాడించుకుంటూ కొండదిగిపోయింది.

శిఖరం చేరువలోనే వుందికాని అతని దగ్గర పవిత్రోదకంలేదు. అయితే నందుడికి

తన కళ్ళసమీపంలో ఒక మెట్టకలుప కనిపించింది. దాని రేకులమీద మూడు మంచుబిందువులు కనిపించాయి.

నందుడు ఆ పువ్వుకోసి దానిమీద మంచు బిందువులు కాంచనగంగలోకి విదిలించాడు.

అతను తిరిగి ఇంటికి పచ్చేసరికి కాంచనగంగ ఒక పాయచీలి బంగారు లోయగుండా ప్రవహిస్తున్నది. ఈ నదిలో ఎండిపోయిన లోయ అంతా తడిసింది. మళ్ళీ గడ్డిమొలిచింది. తోటలు వెలిశాయి. పొలాలు పండాయి. బంగారులోయ తిరిగి నిజంగా బంగారులోయ అయింది.

నందుడు ఆ సంపద యావత్తూ అనుభవించాడు. ఆడిగినవాడికి పెట్టి, రైతులనూ, కూలీలనూ దయతోచూసి నందుడు, తన అన్నలు సంపాదించిన అపఖ్యాతి పోగొట్టుకుని మంచిపేరు తెచ్చుకున్నాడు.

అత్తా కోడళ్ళ కథలు

అనగా అనగా ఓపూట్లో ఓ బ్రాహ్మ డున్నాడు అతని కోభార్య ఉంది. తల్లి కూడా ఇంట్లోనే ఉంది. పెత్తనం అంతా తల్లిదే అత్తగారు కోడల్ని నానా బాధలు పెట్టేది. కడుపునిండా అన్నమేనా పెట్టేడి కాదు. వాళ్ళ దొడ్లో ఓ కాకర పాడుంది. అత్తగారు అప్పుడప్పుడు ఆకాయలు కోసు కొని ఒండుకుని తినేది. కోడలుకు ఒక్క కూర ముక్కకూడా పెట్టేదికాదు. కూర తినాలని కోడలికి కొరికగా ఉండేది. కాని వింటేస్తుంది?

ఓ రోజున అత్తగారు తన కూతుర్ని చూద్దామని ఆ ప్రక్కవూరు వెళ్లింది. అదే సమయమని కోడలు కాకరకాయలు కోసుకుని చక్కగా కూర వండుకుని అన్నం తినబోతూంది. ఇంతలో అత్త వచ్చి తలుపుతట్టింది. గట్టి చిక్కువచ్చింది కోడలికి. అవంటిన అన్నం కూర మంచి నీళ్ళబిందెలో పెట్టుకుని అత్తగారికి తలుపు తీసి, తాను నీళ్ళతెచ్చే నెపంతో బయటికి వెళ్లింది కోడలు.

ఆ సూతిదగ్గరమాత్రం అమెకు వీలు చిక్కుతుందా? ఊట్లోవాళ్ళంతా నీళ్ళకు

వచ్చారు. అక్కడ తిండానికి వీలులేక మరికొంచెందూరంలో ఉన్న అమ్మవారి గుడిలోదూరి ఎవరేనా వస్తారేమో అన్న అదుర్దాతో పెద్దపెద్దమువ్వలుచేసి తినడం ప్రారంభించింది. అలా తినడం అమ్మ వారికే అశ్చర్యంవేసి ముక్కుమీద వేలు వేసుకుంది అమ్మవారు ఆ అన్నంకూర అనగానే కోడలులేచి బావికివచ్చి నీళ్ళు తోసుకుని ఇంటికి వెళ్లిపోయింది.

అసాయుత్రం గుడిపూజారి గుడికి వచ్చి అమ్మవారి ముక్కుమీద వేలు చూచి అశ్చర్యపోయాడు. ఆగలు పాగలు గ్రక్కుతూపోయి రాజుగారితో ఈ సంగతి చెప్పాడు. రాజు పురోహితుల్ని పిలిపించాడు. ఇది గ్రామానికి అరిష్టం అన్నారు పురోహితులు. ఆవేలు తీయించినవారికి వెయ్యిన్నూట పదహారు ఇస్తామని చాటించారు రాజుగారు. ఎంతమందో ప్రయత్నించారు. కాని అమ్మవారు వేలు తియ్యలేదు.

నే తీయిస్తానని బయల్దేరింది కోడలు. మళ్ళీ తనబిందె తీసుకుని తిన్నగా గుడిలోకి వెళ్లి తలుపులేసి బిందె పైకిఎత్తి దేవతతో

ద్విభాష్యం సూర్యనారాయణమూర్తి, దుర్గాద.

అన్నాడు కొడకు, 'నువ్వ ఇక్కడ ఉండు. నే తెస్తాను' అంది తల్లి. 'అమ్మ బాబో! నేనుండలేను' అన్నాడు కొడుకు. 'నేనూ ఉండలేను' అంది తల్లి. ఇద్దరూ వెళ్లి తేపడానికే నిశ్చయించుకున్నారు. ఆ చాపచుట్ట అక్కడపెట్టి ఇద్దరూ ఇంటికివెళ్ళిపోయారు. ఈలోగా కొడకు కట్టు వదులుచేసికొని మెల్లగా బయటకువచ్చి, అప్రక్కనేవున్న ఒక ఈతబొంద ఆ చాపలో కట్టేసి పి చెట్టెక్కి కూర్చుంది. తల్లి కొడుకూ పచ్చారు. చాపచుట్ట సాయంబట్టి కాష్టంమీదపెట్టి నిప్పుంటించి, 'ఇక పవలింది పీడ!' అనుకుని ఇంటికి వెళ్ళారు.

ఆ రాత్రి ఆవూరు రాజగారి ఇంట్లో దొంగలుపడి నగలు, ధనము దోచుకొని ఊరిబయట స్మశానందగ్గర చెట్టుక్రింద కూర్చుని లెక్కపెట్టుకుంటున్నారు. ఆ చెట్టుమీదఉన్న కొడకు కునికిపాట్లు పడుతూ జారి డబ్బెలున కిందపడింది. ఆ పడ్డంలో నేటిలో గిద్ద ఊడింది. దొంగలు ఈవిడనుచుచి అమ్మవారికి పై అమ్మ వారని తెలుసుకొని సాష్టాంగనమస్కారాలు చేసి ఆ తెచ్చిన ధనం, నగలు అవిడకు సమర్పించి చ్ఛాపోయారు. ఆ నగలు, ధనము తీసికొని తెల్లవారేసరికల్లా ఆమె

మళ్ళీ ఇంటికివెళ్లి తలుపుతట్టింది. హడలి పోయారు తల్లి కొడుకులు. ఇద్దరూ అతి భయంతో తలుపుతీశారు. కొడకుచుచి బ్రహ్మరాక్షసేనని నిశ్చయించుకుని వెల్లకితలా పడిపోయారు. కొంతసేపటికి లేచాక, తాను బ్రహ్మరాక్షసిని కాదనీ, నిజంగా కొడల్నేననీ చెప్పింది. తాను స్వర్గలోకం వెళ్ళాననీ. అక్కడ మామ గారు కనబడ్డారనీ, ఈనగలు, నణాలు ఇచ్చారనీ చెప్పి నమ్మకం కలిగేట్టుగా అన్నీ చూపించింది, నిజమే అనినమ్మింది

అత్త. 'ఇంకా ఏమైనా చెప్పారా మామయ్య' అని అడిగింది. 'మీ అత్తను చూచి చాలా రోజులయింది. ఓ మారు చూడాలని ఉంది. నీవు వెంటనే వెళ్లి మీ అత్తను పంపించు. ఈనగలు ఆవి ఇయ్యి. ఇక్కడ నాకేం లోటులేదు. కావలసినంత భోగం అన్నార. వెళ్లినా సరే! మానినా సరే' అంది కోడలు.

'అయ్యో! ఎంత అదృష్టవంతురాలవే నువ్వు! మామగార్ని చూడగలిగావు. నాకు మాత్రం చూడాలనిలేదులే తల్లీ! ఎన్నాళ్లయిందో చూచి, ఇంతకంటేంగావాలే' అని ఉవ్విళ్ళూరింది అత్త. తనను కూడా ఆరాత్రి చాపలో చుట్టి దహనం చెయ్యమని కొడుకును కోడల్ని బ్రతిమాలింది. మళ్ళీ త్వరగానే వచ్చేస్తానని వాగ్దానంచేసింది. సరే అన్నారు కొడుకూ, కోడలూను. ఆరాత్రి అవిడను చాపలో చుట్టి స్మశానంలోనికి తీసికొని వెళ్లి చక్కగా నిప్పు అంటించారు. తెల్లవారింది. అమ్మరాలేదు. 'ఏమే! మా అమ్మ రాలేదేం?' అన్నాడు భర్త.

'వస్తారు తొందరపడతారేం?' అన్నది భార్య.

అలాగ మూడు రోజులు గడిచాయి. అమ్మరాలేదు. 'ఏమే! అమ్మ రాలేదేమంటావు?' అన్నాడు. 'అయ్యో! చాలా రోజులకు వెళ్ళారు. కష్టసుఖాలు చెప్పకోవాలా మరి? అప్పుడే వదులారా మీ నాన్నగారు. వస్తారు వీనెలకో' అంది భార్య.

నెల గడిచింది. అమ్మరాలేదు. రెండు నెలలు గడిచాయి. అమ్మరాలేదు. సావ కాశంగా కూర్చోబెట్టి జరిగినదంతా చెప్పింది భార్య. తన భార్య పడ్డ బాధలకు చూడించాడు భర్త. అమ్మ ఇంకరాదని తెలుసుకున్నాడు. అమ్మకోసం అప్పడప్పడు ఏడ్చినా భార్యకు బాధ తప్పిందని సంతోషిస్తూ హాయిగా ఉన్నాడు. దంపతులిద్దరూ చాలా కాలం హాయిగా గడిపారు.

అలాటి అత్తగారి బాధ యుక్తిగా తప్పించుకుందని విన్నవాళ్లంతా సంతోషించారు. మరి మీరో?

ఒక పూర్ణో ఒక పిల్లి ఉండేది. ఆ పిల్లికి చిలకతో స్నేహముంది. ఒకనాడు పిల్లి తన స్నేహితుడైన చిలకను విందుకు పిలిచింది. కాని వొట్ట పిసిసిగట్టు కావటం చేత చిలకకు మంచి విందుచెయ్యక కొద్దిగా పాలూ, కాసిని బరానీగింజలూ మాత్రమే పెట్టింది. చిలక చాలా మర్యాద గలది. అందుచేత పైకేమీ ఆనలేదు.

మర్నాడు విందుచేయటం చిలకవంతు. చిలక ఈ విందుకు అట్టహాసంగా ప్రయత్నాలుచేసింది. అయిదువందల లడ్డు, ఐదుతట్టల అన్నమూ, ఐదు కాగుల పాయసమూ చేసి పిల్లిని విందుకు పిలిచింది.

భోజన పదార్థాలు చూడగానే పిల్లికి ఎక్కడలేని సంతోషమూ వచ్చింది. చిలక రెండు లడ్డుండలు మాత్రం తనకోసం ఉంచుకుని మిగిలిన వంటకాలన్నీ పిల్లి

ముందు పెట్టేసింది. పిల్లి రెండుచేతులా మెక్కసాగింది. ఒక్కొక్క లడ్డుండే లటుక్కున నోట్లోవేసుకుని గుటుక్కున మింగసాగింది. అన్ని లడ్డుండలూ అయిపోయాయి. అన్నమంతా అయిపోయింది. కూర అయిపోయాయి. పాయసం అయిపోయింది.

"నా కాకలిగ ఉంది, ఇంకేమున్నది?" అన్నది పిల్లి.

తనకోసం దాచి ఉంచుకున్న రెండు లడ్డుండలూ తెచ్చి పిల్లి పళ్లెంలో పెట్టి, "ఇంతే, ఇంకేమీ లేవు" అన్నది చిలక.

పిల్లి రెండు లడ్డుండలూ రెండు చేతులా లటుక్కున నోట్లోవేసుకుని గుటుక్కున మింగేసి, "ఇంకేముంది?" అన్నది.

చిలకకు కోపంవచ్చింది. "ఉన్నదంతా నీకే మింగపెట్టాను. ఇంకేముంది? కావలిస్తే నన్ను మింగు" అన్నది.

చందమామ

అన్నదేచాలుగదా అని పిల్లి చిలకను
పట్టుకుని అటు కుక్కన నోట్లోవేసుకుని
గుటుక్కున మింగింది.

అక్కడినుంచి బయలుదేరి పిల్లి వీధిలోకి వచ్చింది. వీధిలోఉన్న ఒక ముసలమ్మ పిల్లిచేసిన పాపిష్టిపని కళ్ళూ చూచింది. ఆ ముసలమ్మ పిల్లిని నిలవేసి, "నీకేం పోయ్యేకాలమే, పిల్లి? నీ స్నేహితుడైన చిలకనుమింగుతావా?" అన్నది.

“నువ్వు నాకు చెప్పేదానివా ముసలమ్మా? చూడు నిన్నేం చేస్తానో,” అంటూ

పిల్లి ముసలమ్మను పట్టుకుని లట కుక్కన
నోట్లోవేసుకుని గుటుక్కున మింగింది.

సరదాగా వీధివెండి కొంతదూరం
పోగాపోగా విల్లకి, గాడిదను తోలుకుంటూ
ఒక చాకలి ఎదురుపచ్చాడు.

“ఏయ్, పిల్ల! నీకు కళ్లులేవా? గాడిద
కాళ్లకిందపడి చస్తావా ఏం? తొలుగు!
తొలుగు!” అన్నాడు చాకలి.

“ఓరబ్బా! నీకెంత పొగరురా! నేనంటే
ఎవరనుకున్నావు? ఐదువందల అడ్డుం
డలు ఫలహారం చేశాను; ఐదు తట్టల
అన్నం బోంచేశాను; ఐదుకాగుల పాయసం

తాగాను; నాస్నేహితుడు చిలకను భక్షిం
చాను; అడ్డుచెప్పిన ముసలమ్మను
మింగాను; ఇక నువ్వు నీగాడిదా ఒక
తెల్లూ" అని పిల్లి చాకలినీ, గాడిదనూ
కూడా లటుక్కున నోట్లోవేసుకుని గుఱు
క్కున మింగి ముందుకు పొగింది.

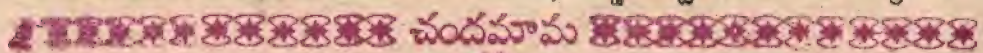
పోగా పోగా పిల్లికి ఒక ఊరేగింపు
ఎదురయింది. కొత్తగా పెళ్లిఅయిన రాజు
గారూ రాణిగారూ ఊరేగుతున్నారు. బోలె
డన్ని మేళాలు వాయిస్తున్నాయి. బోలెడంత
పరివారం నడుస్తున్నది. వెనక వంప

వీనుగులు నడుస్తున్నాయి. పిల్లి ఈ ఊరే
గింపుకు ఎదురుగా వెళ్లింది.

"ఏయ్, పిల్లి! కళ్లులేవా? వీనుగుల
కాళ్ళకిందపడి చస్తావా? తెలుగు, తెలుగు!"
అన్నాడు రాజుగారు.

"తెలగాలిగా! నేనంటే ఎవరను
కున్నావు? ఐదుపందల లడ్డుదలు
ఫలహారం చేశాను; ఐదుతట్టల అన్నం
భోంచేశాను; ఐదు కాగుల పాయసం
తాగాను; నాస్నేహితుడు చిలకను భక్షిం
చాను; అడ్డుచెప్పిన ముసలమ్మను

మింగాను; దోవతొలగమన్న చాకలిని
వాడిగాడిదనూ గుటుక్కు మనిపించాను;
ఇక నీపూ నీ పరివారమూ ఒక తెల్లూ!”
అంటూ పిల్లి రాజునూ, రాణినీ, పరివా
రాన్నీ, మేళగాళ్లనూ, వీనుగులనూ లటు
క్కున నోట్లో వేసుకుని గుటుక్కున
మింగేసింది.

ఇప్పటికి పిల్లి అకలి పూర్తిగాతిరింది.
కాని పిల్లికి ఒక్క అసంతృప్తి ఉండి
పోయింది. ఇన్నితన్నా ఒక్కఎలుకను
తిననిలోటు దానికి ఉండనేఉంది.

పిల్లి ఈమాట అనుకుంటుండగానే ఒక
ఎలుక దాని దారికి ఎదురుగా నిలబడి,
“ఏయ్, పిల్లీ! తొలుగు, తొలుగు!” అన్నది.
పిల్లికి పరమానంద మయింది. వెదక
బోయినతీగె కాళ్లకు చుట్టుకున్నట్టు పిల్లికి
ఎలుకే దొరికింది. ఉత్సాహంతో పిల్లి
ఎలుకను అవలీలగా ఎత్తి లటుక్కున
నోట్లో వేసుకుని గుటుక్కున మింగింది.

పిల్లిపాట్టలో అంతా చీకటిగా ఉంది.
కాని ఎలుక గనక చీకట్లోకూడా లడ్డుండ
లనూ, చిలకనూ, ముసలమ్మనూ, చాకతి
వాణ్ణి, గాడిదనూ, రాజుగార్ని, రాణిగార్ని,
పరివారాన్నీ, మేళాలనూ, వీనుగులనూ,
పోల్చుకోగలిగింది. ఇవన్నీ చేరినందువల్ల
పిల్లిపాట్ట తగని ఇరుకుగా ఉంది. అందు
చేత ఎలుకకు అక్కడ ఉండ బుద్ధి పుట్ట
లేదు. తన వాడిపళ్లతో ఎలుక పిల్లిపాట్ట
కొరికి పెద్దబొక్కపెట్టి బయటికి కొచ్చిచింది.
దాని వెంటనే తనకు కావలసిన
రెండు లడ్డుండలూ పట్టుకుని చిలుక
బయటికి వచ్చేసింది. చిలుక వెనకటితో
ముసలమ్మా, చాకలివాడూ, గాడిదా,
రాజూ, రాణీ, పరివారమూ, మేళాలూ.
వీనుగులూ అన్నీ బయటికి వచ్చేశాయి.
పాపం, పిల్లి ఏం చేస్తుంది? పాట్ట
కుట్టించుకోవటానికి మాచిగాడి దగ్గిరికి
పోయింది.

అనగా అనగా ఓ అబ్బాయి. ఆ అబ్బాయికి శుభ్రంగా ఉండటం చాలే కాదు. వంటినిండా మురికి, చొక్కానిండా పీరా మరకలా, కళ్లకు పుసు లూనూ. ఎంత మంచి గుడ్డలువేసు కున్నా క్షణంలో తోళ్లయేవి. సరిగా మొహం కడుక్కోడు. వీళ్ళు అసలే పోసుకోడు.

ఒకరోజు వాడిగదిలోకి ఒక దేవత వచ్చింది.

“చూడు నీ గది ఎట్లా ఉందో. నేల నిండా దుమ్ము. ఎక్కడ చూచినా పుస్తకాలే. పక్కబట్టనిండా కాళ్లతో తొక్కిన బురద. ఛీ, ఛీ! నీ గది బాగుచెయ్యాలి. నువ్వు కాస్తేపు బయటికి వెళ్లి నీ అన్నతో ఆడుకో!” అన్నది దేవత.

“నాకు అన్న లేడు,” అన్నాడు అబ్బాయి.

“తేకేం? ఉన్నాడు. నీకింకా తెలిదు గామాలు. నీకు వాడు తెలియకపోయినా, వాడికి నువ్వు తెలుసులే. బయటికిపోయి దొడ్డి వాకిట్లో నిలబడు. వాడే కని పిస్తాడు,” అన్నది దేవత.

“అన్నీ అబద్ధాలే,” అంటూ అబ్బాయి దొడ్లోకి వెళ్లి వాకిట్లో నిలబడ్డాడు.

కాసేపట్లో పక్షసున్న చెట్లమీదినుంచి ఒక ఉడత అబ్బాయివక్కగా వచ్చింది.

“ఉడతా, ఉడతా! నువ్వేనా మా అన్నవు?” అన్నాడు అబ్బాయి.

“ఇంకా నయం! నేను చూడు ఎంత శుభ్రంగా ఉన్నానో. నా గూడు చూడు. నా పిల్లలు చూడు! మేము నీమాదిరిగా మురికి సహించం,” అని ఉడత చంగున ఎగిరిపోయింది.

మరి కాస్తేపటికి గెంతుకుంటూ ఒక గోరింక వచ్చింది.

***** చందమామ *****

“గోరింకా, గోరింకా, నువ్వేనా
శూ అన్నవు?” అన్నాడు అబ్బాయి.

“నాకేం ఖర్మంకాలింది, నాయనా!
నేనుచూడు నిక్షేపంలాగున్నాను. నా
వొంటిమీద ఎక్కడన్నా ఒక్క నెరసు
మట్టి చూపగలవా?” అంటూ కోపంగా
ఎగిరిపోయింది గోరింక.

ఇంకా స్పేషటికి అక్కడికి ఒక పిల్లి
వచ్చింది. “పిల్లీ, పిల్లీ! నువ్వేనా మా
అన్నవు?” అన్నాడు అబ్బాయి.

“చాలే! మంచి మాటడిగావు!
ఉదయంలేచి ఇప్పటికి ఆరుసార్లు

వొళ్లంతా శుభ్రంచేసుకున్నాను. నువు
నా తమ్ముడిమాటే ఎవరైనా నవ్వి
పోతారు,” అంటూ పిల్లి తోక ఆడించు
కుంటూ తనదారిన పోయింది.

ఆతరవాత దొడ్డివాకిలి ముందుగా
ఒక పందిపోతూఉంది. దానివొంటినిండా
చేతిమందాన బురద అట్టకట్టి ఉన్నది.

అబ్బాయికి పందిని పలకరించ బుద్ధి
కాలేదు. దాన్ని చూస్తే అసహ్యం వేసింది.

అబ్బాయి పలకరించక పోయినా
పందే, ఆగి “ఏం, తమ్ముడూ!” అని
అబ్బాయిని పలకరించింది.

చందమామ

“నేను సీతమ్ముణ్ణికాను ఫో!”
అన్నాడు అబ్బాయి.

“కాకేం? అచ్చగా నువ్వే నాతమ్ముడివి.
మనకు పోలికలు తెలియటంలేదా?
అగోడకింద చక్కని బురదఉంది
పోయి పొర్లాడుదాం, రా!” అన్నదిపంది.

“ఛీ, ఛీ! నేను బురదలో పొర్లాడను,”
అన్నాడు అబ్బాయి.

“ఎవరికి చెబుతావు? చూసేవాళ్ళకి
కళ్ళు లేవనుకున్నావా? నాతో వచ్చా
వంటే నాకు పోసేకుడితిలో నీకూడా
భాగం ఇస్తాను,” అన్నది పంది.

“నాకు కుడితివద్దు,” అంటూ
అబ్బాయి ఏడవసాగాడు.

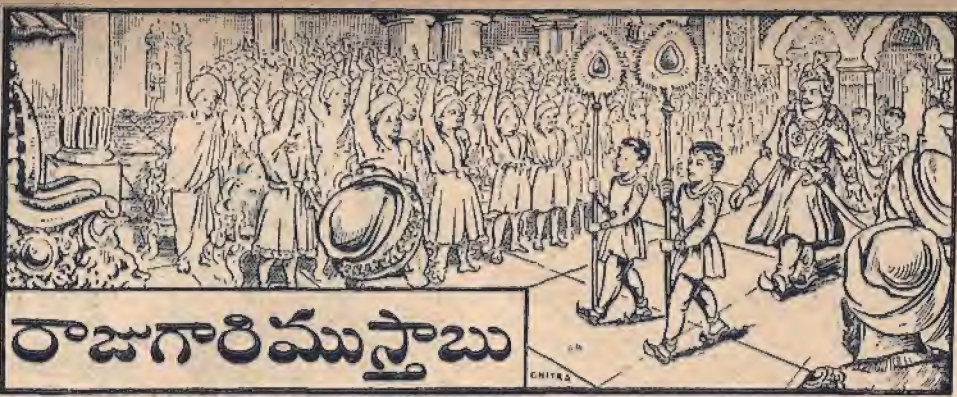
ఇంతలో దేవత బయటికివచ్చి, “నీ
గదఁతా చక్కగా చేసిపెట్టాను. దాన్ని
పాడుచేశావా? జాగ్రత్త! ఇంతకూ నువ్వు
మీ పందిఅన్న వెంట పోతావా, నావెంట
లోపలికి వస్తావా?” అని అడిగి. ది.

“నీవెంటే! నీవెంటే వస్తున్నాను!”
అంటూ అబ్బాయి దేవత చెయ్యి గట్టిగా
పట్టుకున్నాడు.

“వెళ్లు! కుడితి నాకే ఆదా!” అని
గోండ్రిస్తూ పంది వెళ్ళిపోయింది.

చందమామ

రాజగారిముస్తాబు

~~~~~ పాత్రలు ~~~~~

రాజు
మహామంత్రి
అష్టప్రధానులు

ఇద్దరు సేమసాలీలు
చోపుదార్లు
సేవకుడు

~~~~~ ఇతర జనం ~~~~~

ఒకబో రంగం
రాజగారి దర్బారు

తెరయెత్తేసరికి, యెదురుగా రాజు సింహాసనం కనిపిస్తుంది. రాజుగారు ఇంకారాలేదు. సింహాసనానికి కుడివైపున మహామంత్రి ఎడమవైపున అష్టప్రధానులూ కూర్చునివుంటారు. ఇంతలో బాకాలు వినపడతాయ్. అందరూ వింటారు. లేస్తారు. చోపుదార్లు తోవచూపగా రాజుగారు ప్రవేశిస్తారు. సింహాసనంమీద కూర్చుంటారు. అందరూ 'మహారాజుగాఢీకీ జై!' అని అరుస్తూ దణ్ణాలుపెడతారు.

రాజు : మహామంత్రి! ఇవ్వాలి విశేషాలు ఏమిటి?

మహామంత్రి : ఏమీలేవు మహాప్రభూ!

రాజు : మన రాజ్యంలో ప్రజలంతా క్షేమంగా వున్నారా?

మహామంత్రి : ఉన్నారు ప్రభూ!

రాజు : దసరాపండుగ ఎప్పుడు?

మహా : వచ్చే సోమవారంనాడే ప్రభూ!

రాజు : మా ఊరేగింపుకు అన్ని సన్నాహాలు చేయిస్తున్నావా?

మహామంత్రి : చేయిస్తున్నాను ప్రభూ!

రాజు : మనం సాటి రాజుల్లోకల్లా హోదాగలవాళ్లం. కాబట్టి, దసరా ఊరేగింపులో సాటి రాజుల్ని మించేట్లుగా ఎక్కువ ఖతీదు, నాణ్యం, పనితనంగల దుస్తుల్ని మేము ధరించాలి.

రచన : కొప్పరపు సుబ్బారావు

మహామంత్రి : ధరించండి ప్రభూ !

రాజు : మన రాజ్యంలోని సాలెవాళ్ళ మాట బొత్తుగా నచ్చలేదు. సీమలో వున్నారట మాంచి సాలీలు. పిలిపించమని నీకు చాలారోజులక్రితమే ఆజ్ఞించాం. ఇంకా పిలిపించలేదే ?

మహామంత్రి : సీమ యేలుతూ వున్న రాజుగారికి మీకోరిక తెలియజేశాను. వారు ఇద్దరు సాలీలను పంపించారు.

రాజు : భేష్ ! భేష్ ! చెప్పవేం మరి ?

మహామంత్రి : దేవరవారి దర్శనం కోసం ఆ సాలీ లిద్దరూ ద్వారంవద్ద వేచి వున్నారు.

రాజు : సంతోషం! సంతోషం! తొందరగా ప్రవేశపెట్టు.

మహామంత్రి ఒక సేపకుడికి పైగచెయ్యగా వాడు వెళ్లి ఆ యిద్దరు సీమ సాలీలనూ తీసుకువస్తాడు. సాలీలు రాజుగారికి వంగివంగి దండాలు పెడతారు.

రాజు : ఎవరు మీరు ?

ఇద్దరు సాలీలు : మా రాజుగారు పంపగా సీమనుంచి వచ్చిన సాలీలం ప్రభూ !

రాజు : అందంగా నాణ్యంగా నెయ్యడం మీకు తెలుసా ?

1 వ సాలీ : మహారాజులంతా మాచేతనే నేయించుకుంటారు ప్రభూ !

2 వ సాలీ : మేము నేసే చాపులు సాలె గూటి పొగుకంటే సన్నంగా తేల్గగా వుంటాయి దొరా !

1 సాలీ : మా నేతలో, ప్రపంచం కనీ వినీ యెరగని ఒక మహిమ వుందిప్రభూ !

రాజు : (అతంతో) ఏమిటా మహిమ ?

పుస్తకాల పురుగు

1 వ సాలీ : మేము నేసిన చాపులు, లంచాలుతినే ఉద్యోగులకూ వివేకంలేని రాజులకూ ఎంతమాత్రం కనిపించవు. మిగతావాళ్ళకే కనిపిస్తాయి.

2 వ సాలీ : తక్కిన సాలీల నేతకూ మా నేతకూ అదే తేడా.

రాజు : (ఎంతో ఉత్సాహంతో) భేష్ ! భేష్ ! అలాటి మహిమగల దుస్తుల్ని ధరించడమే మా హోదాకు సరిపోతుంది. మహామంత్రి ! వీళ్ళకు కోరినంత ధనమూ సామగ్రి యిచ్చి తొందరగా తయారు చేయించు ! నీకూ నీ అష్టప్రధానులకూ ఈక్షణం మొదలు ఇదేవని. ఇహ ఇవ్వాళకి దర్బారు ముగిస్తున్నాం.

అందరు : మహారాజుగారికి జై !

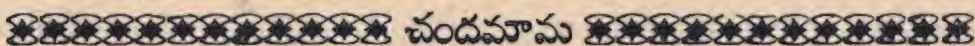
(తెర నెమ్మదిగా దిగుతుంది)

రెండోరంగం

రాజుగారి మేడలో గది

(సోమవారంనాడు)

తెరయెత్తేసరికి, సాలీలిద్దరూ చెరో మగ్గంముందు కూర్చుని, నిజంగా నేస్తున్నట్లే కాళ్ళూ చేతులూ బహు చురుకుగా అడిస్తూవుంటారు. నేలమీద ఒక చాపా, ఆ చాపమీద జరిపాగుల కుప్పలూ, చీనా పట్టునూలు కుప్పలూ ఉంటాయి. ఇంతలో ఒక సేపకుడు ఇంకా కొన్ని జరిపాగుకట్టలూ, పట్టునూలు కట్టలూ నెత్తిమీద పెట్టుకుని ప్రవేశిస్తాడు.

14 సాళి : (సేవకుడితో) రాజుగారికి
మా దుండాలు చెప్పి, ఈ జరిపోగులు
చాలసనీ యింకా రెండింతలు కావాలనీ
మనవిచెయ్. వాటిని ఆ చాపమీద పెట్టి
జహ వెళ్ళు.

సేవకుడు ఆకట్టల్ని చాపమీదపెట్టి, వెళ్లిపోతూ
ఒక్కసారి మగ్గలకేసి ఓరచూపులు చూస్తాడు.
మగ్గలమీద ఏమీ కనపడవు. గాభరాపడి బిత్తరి
చూపులతో వెళ్లిపోతాడు.

1వ సాళీ : తమ్ముడూ! మన కష్టానికి
తగినఫలం ఇన్నాళ్లకు దొరికింది. ఇహ,
ఆ కట్టలన్నిటినీ మన పెట్టెలోపద్ది తాళం
వేసేద్దాం రా!

ఇద్దరూలేచి, అకట్టల్ని పోగుచేసి పెద్దైలో పెట్టి
తాళంవేస్తారు. మళ్ళీవచ్చి, చెరోమగ్గం ముందు
కూర్చుని వెనకటి మాదిరిగానిజంగా నేస్తన్నట్లే
కొళ్ళూచేతులూ తెగ అడిస్తుంటారు. ఇంతభో
అష్ట (ఎనిమిదిమంది) మంత్రులు ప్రవేశిస్తారు.
మగ్గాలకేసి ఎగాదిగా చూస్తారు. ఏమీ కనపడవు.
ఎవరిమనసులో వారికి గాభరాపుడుతుంది. సాలీలు
అమగ్గాలనుంచి చాపులను తీసినట్లూ మడతలు
పెడు తున్నట్లూ అభినయిస్తూ.

1వ సాల్ : మంత్రులారా! దండాలు!
దండాలు! యిదుగో ధోవతి! అదుగో
ఉత్తరీయం! వీటి అందం నాణ్యం పని
తనం ఎలావున్నాయి?

1వ మంత్రి: (రెండో మంత్రితో కొంచెం సందేహంగా) మీ అభిప్రాయం ఏమిటి?

2వ మంత్రి : మీ అభిప్రాయం ఏమిటి?

*** చందమామ ***

1వ మంత్రి: నాకు - అంటే - నామ
టుకు నాకు - చాలా అద్భుతంగానే కన
పడుతున్నాయి.

2వ మంత్రి: నాకూ అంత.
3వ మంత్రి: నా కళ్ళకు పండువెన్నెల
లాగా మిలమిల మంటున్నాయి.

4వ మంత్రి : నా కళ్ళకు ఇంద్రధనుస్సులాగా మెరిసిపోతున్నాయి.

5వ మంత్రి: నా కళ్లకు బంగారపు రేకులాగా కనపడుతున్నాయి.

6వ మంత్రి : నా కళ్ళకు సీతాకోక చిలక రెక్కలాగా జిగిజిగి మంటున్నాయి.

7వ మంత్రి : చూడగా చూడగా, నేను కలలో వున్నానా అనిపిస్తూ వుంది.

8వ మంత్రి: (వీడవ మంత్రితో) నేనూ
అదే చెప్పబోతున్నా. ఇంతలో మీరే

చెప్పేశారు.
తొందర తొందరగా మహామంత్రి ప్రవేశిస్తాడు.

మహామంత్ర : ఊరేగింపుకు వేళ
అయింది. రాజుగారు చాలా తొందరపడు

మన్నారూ, యింకా తయారుకాలేదా?
ఇద్దరు సాలీలు : మహామృతిగారికి

దండాలు! దండాలు! తయారుచేశాం.
యివిగో చూడండి!

ఇద్దరు సాలీలూ చెరోచావును విప్పి చూపిస్తున్నట్లే చేతులతో అభినయం చేస్తారు. ఎంత

చూసినా మహామంత్రికి ఏమీ కనపడవు. తాను
ముసలివాడు. చూపుతక్కువ. కాబట్టి కళ్ళద్దాలు

విట్టొకుంటాడు. వాళ్ళిచాస్తాడు. అప్పటికే ఎమ
కనపడవు.

ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು

షాషా

మహామంత్రి : (తనలో) ఏమిటి వింత! ఏ చాపూ నాకు కనిపించడంలేదు. కనిపించడంలేదని చెబితే నన్ను లంచగొండి మంత్రి అంటారు. గట్టి చిక్కే వచ్చిందే!

1 వ సాలీ : మహామంత్రిగారూ! సెలవియ్యండి! ఎలావుంది మా పనితనం?

మహామంత్రి : అద్భుతం! అద్భుతం! ఓహోహో! ఏమి రంగులు! ఎంత నాణ్యం! ఎక్కడా కనీ వినీ యెరగను.

అప్పుడు తెరలోపల బాకాలు వినిపిస్తాయి. అందరూ వింటారు. కొంచెం సేపటికి, ఇద్దరు చోవుదార్లు తోపచూపగా రాజుగారు ప్రవేశిస్తారు. అంతా పంగివంగి దణ్ణాలు పెడుతూ 'మహారాజుగారికి జై' అంటారు.

రాజు : ఇందరు మంత్రులు వుండి కూడా యింత ఆలస్యం ఎందుకయింది? మాకు చాలా కోపం వచ్చింది. విచారిద్దామని స్వయంగా వేంచేశాం.

మహామంత్రి : కోపం వద్దు మహాప్రభూ! అవిగో! తయారైనాయి! చూడండి!

రాజు : ఏవీ? ఎక్కడ?

మహామంత్రి : అవిగో వాళ్ళ చేతుల్లో! ఒక భోవతి ఒక ఉత్తరీయం!

అష్టమంత్రులు : ఏమి అందం! ఎంత నాణ్యం! ఎలాటి పనితనం!

రాజు : (తనలో) ఏమిటి వింత! నాకు యేవీ కనిపించడంలేదు. నిజంగా నేను వివేకంలేని రాజునా? ఈ సంగతి పైకి తెలిస్తే ప్రజలు నన్ను లెక్కచెయ్యరు.

రొయ్యకులేదా బారెడు మీసం!

(పైకి) భేష్! భేష్! అద్భుతం! అద్భుతం! (సాలీలతో) మీ పనితనాన్ని చాలా చాలా మెచ్చుకున్నాం. మీకు చెరో గ్రామం ఈనామిస్తాం.

యిద్దరు సాలీలు : (దణ్ణాలు పెడుతూ) మహారాజుగారికి జయభవ! డిగ్విజయభవ!

రాజు : ఈ చాపుల్ని మేము యిప్పుడే ధరించాలి.

1 వ సాలీ : దేవరా ఈ చాపుల్ని మా చేతులతో మేమే కట్టాలి.

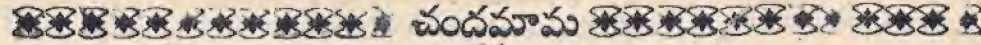
రాజు : భేష్! అలాగే కానియ్యండి.

2 వ సాలీ : మీరు కట్టిన ఆ పాత చాపును విప్పాలి. వీరందరీ బయటికి పొమ్మని ఆజ్ఞ యివ్వండి.

రాజు : మేమూ ఈ సాలీలూ తప్ప యిక్కడ ఎవ్వరూ ఉండరాదు. అంతా బయటికి పోండి!

(అంతా వెళ్ళిపోతారు)

రాజుగారు కట్టుకునివున్న దోవతినీ సాలీలు విప్పతూవుండగా, తెర గబాగబా దిగుతుంది.

మూ దో రం గం

రా జు వీ థి లో

(ఆ దేశో జన)

తెరయై త్రేనరికి రాజువీధి కనిపిస్తుంది. వీధికి రెండు వైపులా బొద్దుతీర్చి జనం తండోపతండాలుగా నిల్చున్నారు. రాజుగారూ ఊరేగింపూ ఇంకా రాలేదు. మహామంత్రి అష్టమంత్రిలూ మాత్రం ముందు ప్రవేశిస్తారు (వీధులు తనిఖీచెయ్యడానికి)

మహామంత్రి: (ఒకటో మంత్రితో) ఆ సీమచాపులు ధరించినతర్వాత మన రాజుగారు అచ్చంగా మన్మధుడులాగే కనపడుతున్నారు.

1 వ మంత్రి: వాళ్ళు సాలీలుకారు! నిజంగా దేవతలు.

2 వ మంత్రి: వినండి! వినండి! ప్రజలంకా 'రాజుగారికి జై' అంటున్నారు.

3 వ మంత్రి: ఊరేగింపు బయలు దేరింది.

4 వ మంత్రి: అటుమాడండి! ఆ పిల్లవాడు ఎందుకో పట్కున నవ్వుతూ చప్పట్లు కొడుతున్నాడు.

మహామంత్రి: ఎక్కడ? .... ఔను! ఏమిటో బిగ్గరగా అరుస్తున్నాడు కూడాను: ఏమిటా అరపు? బాగా వినండి!

1 వ మంత్రి: 'రాజుగారికి దినమొల ఎబ్బెబ్బే! రాజుగారికి దినమొల ఎబ్బెబ్బే!' అని అరుస్తున్నాడు!

2 వ మంత్రి: ఆ పిల్లవాడెక్కడెక్కాదు: 'రాజుగారికి దినమొల ఎబ్బెబ్బే!' అంటూ ప్రజలందరూ అరవసాగారు. వినండి!

మహామంత్రి: మరి, అందరికీ దినమొలగా కనిపిస్తే మనకు అలా కనిపించలేదేం? చాలా చిత్రంగా వుంది.

అష్ట మంత్రిలు: మాతూ విచిత్రంగానే వుంది.

నవ్వులా చప్పట్లు 'రాజుగారికి దినమొల. ఎబ్బెబ్బే!' అనేకేకలా వినిపిస్తూ వుంటాయి! మహామంత్రి అష్టమంత్రిలూ గుడ్డు అప్పగించి గుటకలు మింగుతూ వుంటారు.

(తెర నెమ్మదిగా దిగుతుంది)

రబ్బరు విమానాలు!

Photo by—R. Krishnan

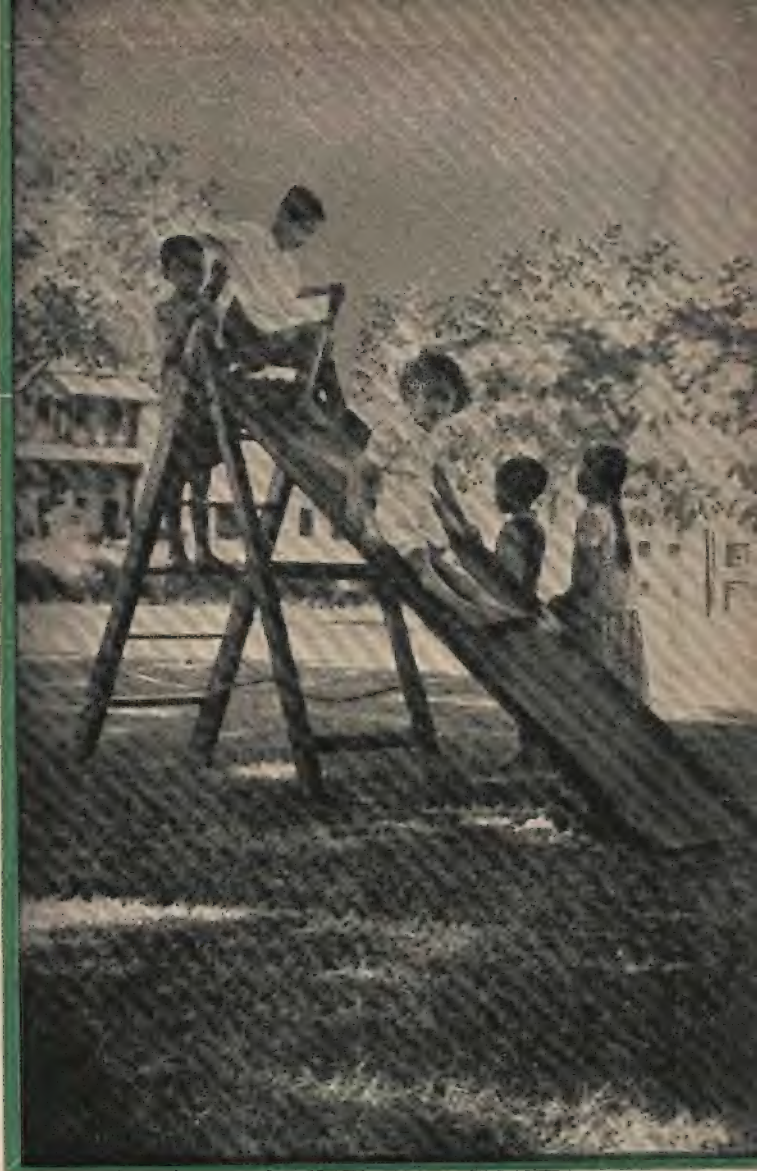
బొమ్మలు తీసింది :

ఎక్కటం

ఈ ఆటలు చూశారా ? ఇటువంటివి అడుకోటంవల్ల శరీరానికి కలిగే వ్యాయామంకంటే, మనసుకు కలిగే ధైర్యం, సంతోషం జాస్తి. ఇవి పిల్లల ఆరోగ్యానికి అధికంగా తోడ్పడుతాయి.

టి. యన్. సత్యం

జారట్

మీ బళ్ళో ఇటువంటివి లేవుకదా? ఇవి పట్టణాలలో ఉండే బళ్ళలోనే ఉన్నాయి. ఇవి ప్రతి పల్లెటూరి బడిలోనూ ఉండేటట్టు చూడాలి. ఇలాంటి ఆటలు కావాలని మీ నాయనలనూ, పంతుళ్లనూ అడుగుతారుకదా?

కాగితపు పడవలు!

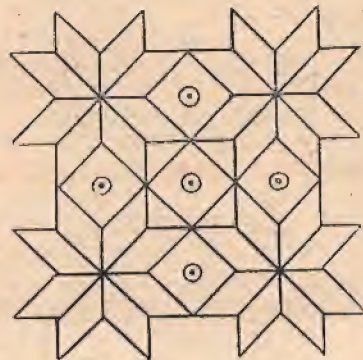
Photo by—R. Krishnan

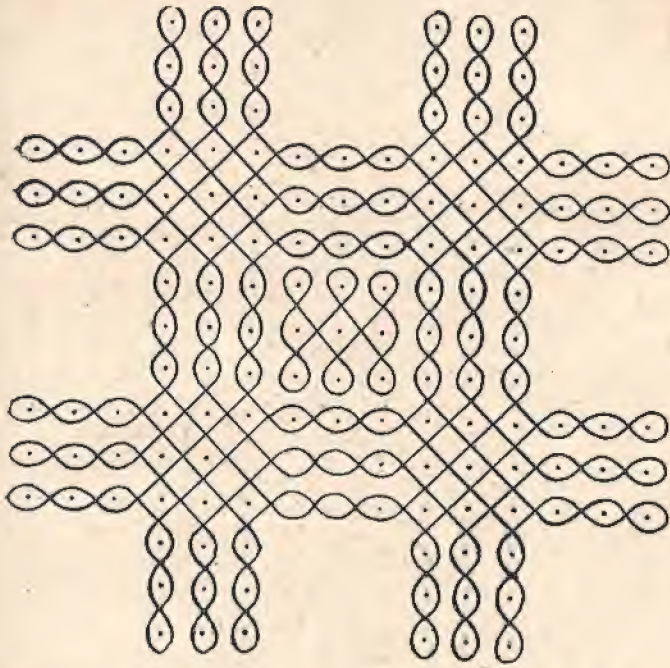
సంక్రాంతి ముగ్గులు

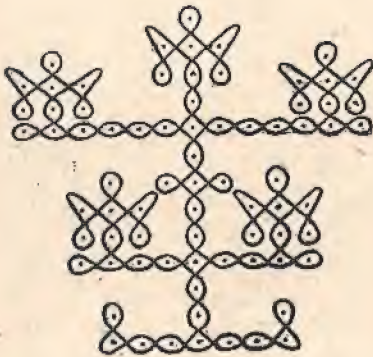
చిరంజీవి చిత్రం, చిరంజీవి.

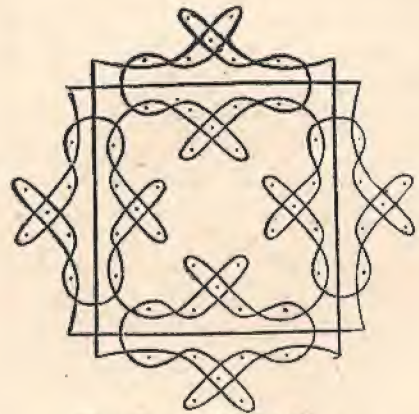

క. ప. శివకల్యాణి,
వినుకొండ.

మిలన్ రవణమ్మ,
బరంపూరం.

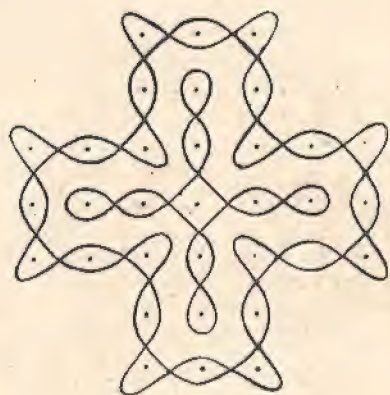
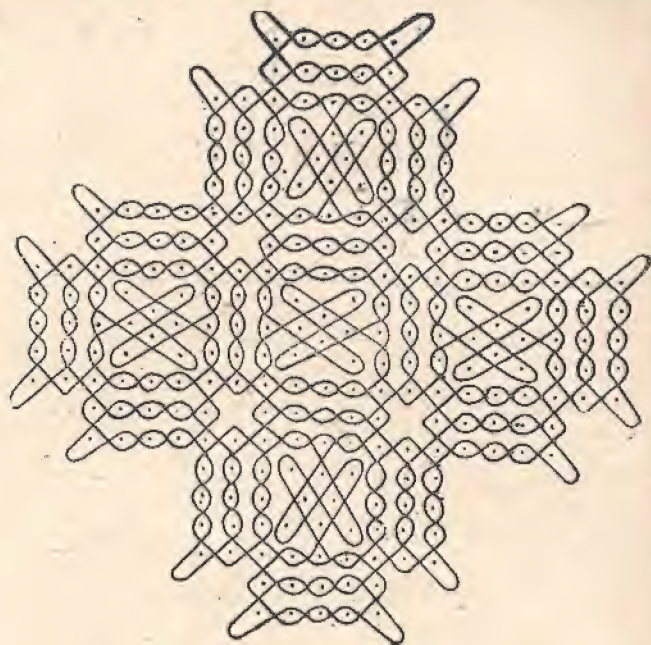

కొడలి బసవపూర్ణమ్మ,
పెదరావురు.

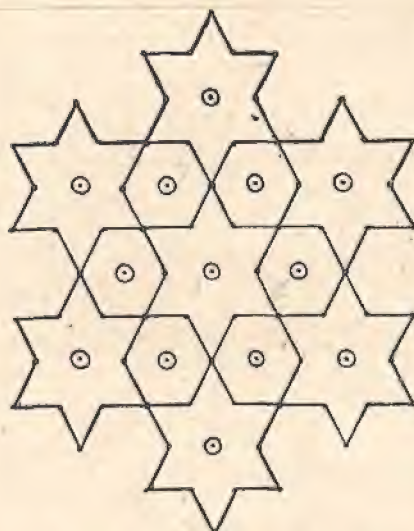

జి. యన్. రత్నం,
భద్రాచలం.

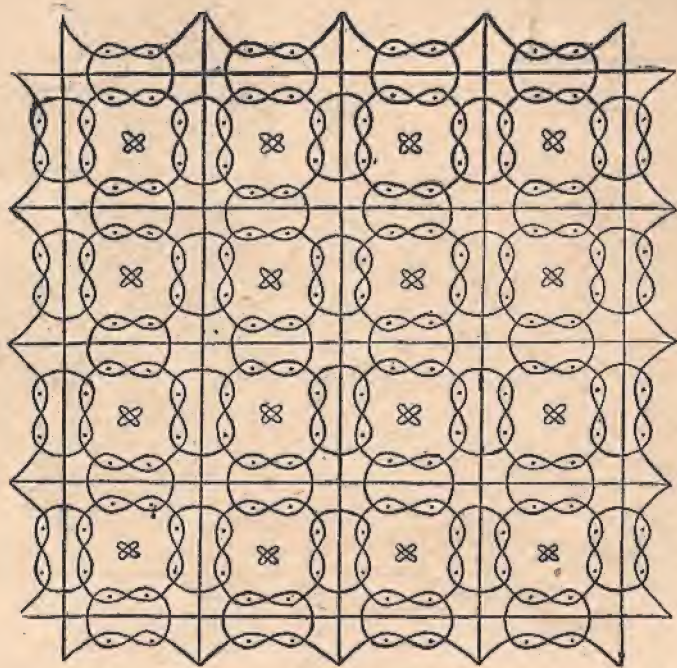

రావూరి లలిత, మదరాసు

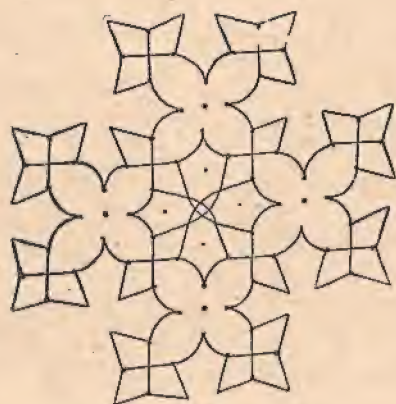

సన్నిధి వెంకట వరలక్ష్మి, వినుకొండ.

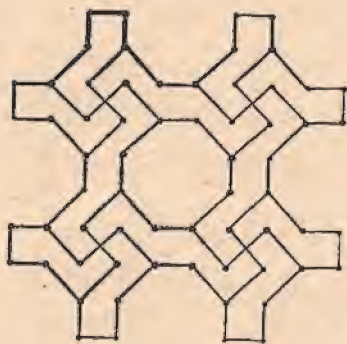

శ్రీ లక్ష్మీనరాయణ పూజ

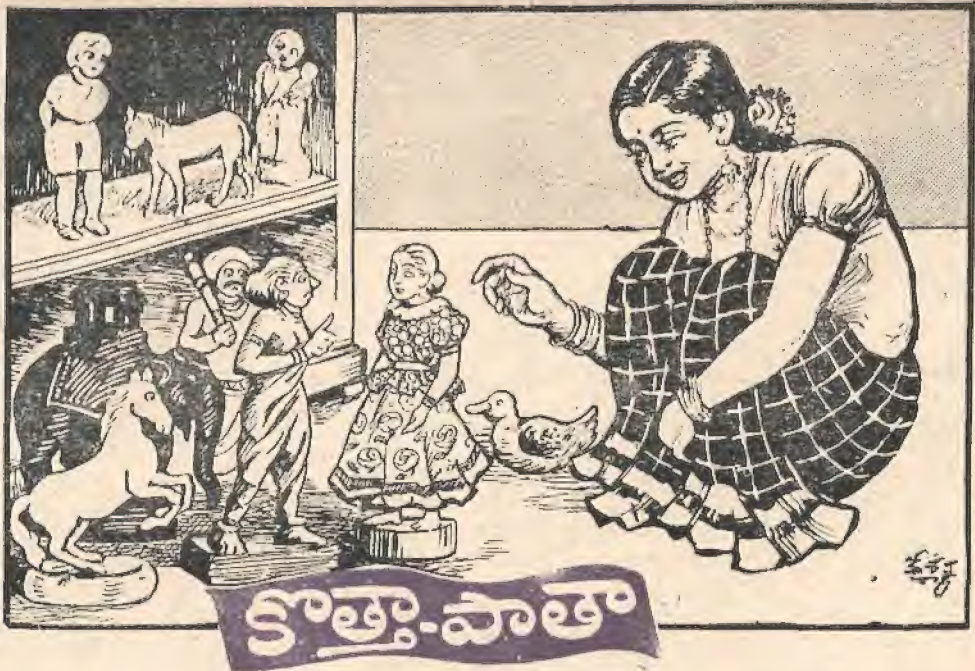

శ్రీ లక్ష్మీనరాయణ పూజ

శ్రీ లక్ష్మీనరాయణ పూజ

ఒక అమ్మాయిదగ్గర చాలా బొమ్మలు ఉండేవి. ఆ అమ్మాయి అడిగినప్పుడల్లా వాళ్ల నాన్నగారు బొమ్మలు కొని ఇచ్చారు. అందు చేత ఆ అమ్మాయిదగ్గర చాలా బొమ్మలు ఉండేవి, వాటిని అరుగుమీద పెట్టుకుని ఆ అమ్మాయి రోజూ ఆడుకునేది.

ఒకనాడా అమ్మాయి ఏం చేసిందంటే, వాళ్ల నాన్నగారితో, "నన్నూ. నన్నూ! నా బొమ్మలన్నీ పాతబడి పోయాయి. చక్కని కొత్తబొమ్మ తెచ్చిపెట్టారా?" అని అడిగింది.

నరేనని వాళ్ల నాన్నగారు ఎగ్జిబిషనులో చక్కని చందనపుబొమ్మకొని పట్టుకొచ్చి అమ్మాయికి ఇచ్చారు. బొమ్మలతో ఖరీదైనది. చక్కని సువాసనగలిగి ఎంతో ముద్దోస్తోంది. అమ్మాయి పాతబొమ్మలకు సేమరించి ఈ కొత్తబొమ్మతోనే ఆడుకుంది. దానికి చక్కని దుస్తులు కుట్టింది. పూసలు పెట్టింది. దాంతో చాలాసేపు ఆడుకుని భోజనానికి వెళ్లింది.

ఆ అమ్మాయి భోజనం చేసి పచ్చేసరికి పాతబొమ్మలకి కొత్తబొమ్మకి పెద్ద పొట్లాట జరుగుతున్నది.

చందమామ

ఒక పాత చంద్రకొయ్యబొమ్మ చంద్ర నపు బొమ్మతో, "ఏయ్, దూరంగా ఉండు. మా లోకిరాకు. మేమంతా ఎంతోకాలం ఇక్కడ ఉన్నవాళ్ళం. నువు ఇవాళ వచ్చినవానివి" అన్నది.

"నేను కూత్రం మీమాదిరిగా వచ్చిన దాన్నికాదా? ఏమిటి మీ ఆచిక్క?" అని అడిగింది చంద్రనంబొమ్మ.

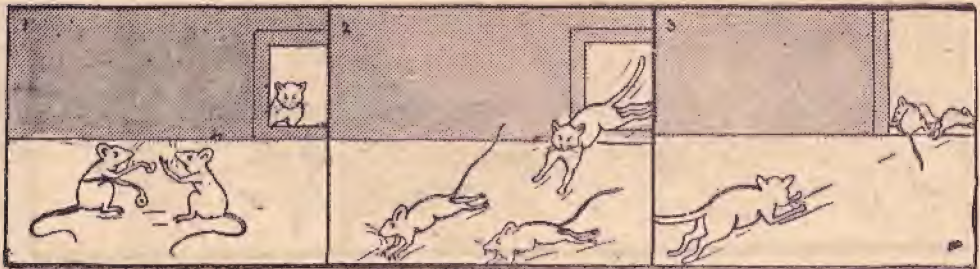
"మేము చాలాకాలంగా ఈ అమ్మాయితో ఆడుకున్నాం. మాకా అమ్మాయిని గురించి అంతా తెలుసు! నీకేం తెలుసు? నీతో ఆ అమ్మాయి ఏం కష్టసుఖాలు చెప్పకుంది? ఆమె ఏడుపు నువ్వెప్పుడు పోగొట్టావు?" అన్నది చంద్రకొయ్యబొమ్మ.

"ఐతేనేం? మీరంతా ఇక్కడ చాలా కాలమై ఉండవచ్చు. నేను మీకన్న ఖరీదైనదాన్ని. నావాసనేవేరు, నాజాతే వేరు. అందుచేతనే ఆ అమ్మాయికి నేనంటే అంతయిష్టం. నేను దగ్గర ఉండగా మీ

మోహం చూడదు. అన్నిగుడ్డలూ నాకే చుట్టుతుంది. అన్నిపూసలూ నాకే పెట్టుతుంది" అన్నది చంద్రనంబొమ్మ.

"అదా నీ అహంకారం? కొత్తలో మాకూ ఇవన్నీ పెట్టింది. కొత్తలో మా మీదా ఇంత ఆపేక్షగానే ఉంది. కాని మేము అలవాటయ్యాక అటువంటివేవీ అవసరం లేకపోయింది. అంతేకాని మేమంటే ఆమెకు ప్రేమలేకకాదు. బొమ్మల కొలుపుచేస్తే మేము లేకుండా ఎన్నటికీ చెయ్యదు. మేము ఎన్నేని బొమ్మలకొలుపులు అలంకరించామో నీకేం తెలుసును? ' అన్నది చంద్రకొయ్యబొమ్మ.

"పాతదాన్నని నిక్కుతావేమిటి? పాత రోత, కొత్తవంత! మిమ్మల్ని చూసి మోహం మొత్తబట్టే నన్ను కొనిపించుకుంది. నేను కూడా పాతపడేసరికి మీలాగే అవుతాను. అప్పుడు నన్నుకూడా మీతోపాటే తోనేని కొత్తబొమ్మలు కొనుక్కుంటుంది. అంత

వరకూ నాదే అగ్రస్థానం. మీరు పక్కకి తప్పుకోండి" అన్నది చందనంబొమ్మ.

ఈమాటకు కోపంవచ్చి చంద్రకొయ్య బొమ్మ చందనం బొమ్మమీద కలియ బడింది. చందనబొమ్మకూడా పొట్లాటకు దిగింది.

ఇంతలో ఆ ఆమ్మాయి ముందుకొచ్చి, ఈవిధంగా చెప్పింది:

“ఎందుకలా, మీలో మీరు పొట్లాడు కుంటారు? నాకు పాతబొమ్మలూ, కొత్త బొమ్మలూకూడా యిష్టమే. పాతబొమ్మలతో చాలాకాలం ఆడుకున్నాను గనక, కొత్తబొమ్మలతో ఎక్కువగా ఆడుకుంటాను. యింకా చాలా కొత్తబొమ్మలు కొంటాను. అందుకని పాతబొమ్మలు కోపం తెచ్చుకో కూడదు. కొత్తబొమ్మలను దూరంగా ఉంచాలని పాతబొమ్మలనుకోవటంతప్ప. పాతబొమ్మలను కొత్తబొమ్మలు గౌరవించక పోవటంకూడా తప్పే. అవసరం

వచ్చినప్పుడు అందరికీ సమంగానే అలంకారాలు చేస్తాను. మీలో మీరు వృథాగా పొట్లాడుకోకండి.” అని

ఈమాటలు వినగానే పాత బొమ్మలూ కొత్తబొమ్మ తమ పొట్లాటమానేసి ఈ విధంగా పాడుతూ సృత్యం చేయసాగాయి:

అక్కల్లారా, చెల్లెళ్ళారా!
ఆన్నల్లార, తమ్ముళ్ళారా!
అడుకొందాం - రారండి!

చందనపుబొమ్మా, కుండనపుబొమ్మా!
దంతపుబొమ్మా, దారుపుబొమ్మా!
ఆడేబొమ్మా, పాడేబొమ్మా!
అడుకొందాం - రారండి!

పాతవిఅయినా, కొత్తవిఅయినా,
అన్నిబొమ్మలె, అన్నీ ఒకటే!
అదిరిపాటులూ మొదలికిచేటు;
అందుకోసమే అంతాకలిసి,
అడుకొందాం - రారండి!

కోతి కొంగను రెండుసార్లు మోసంచేస్తే కొంగకూడా
కోతిని రెండుసార్లు మోసం చేయాలనుకున్నది

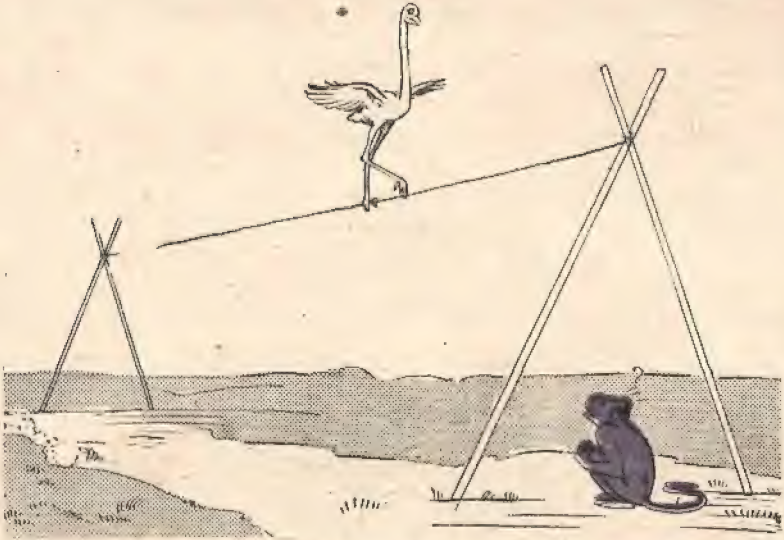

మొదట కొంగ గొడుగు పెడతేపట్టుకుని తిగమీదనడిచి, కోతిని అలా చేయమంది

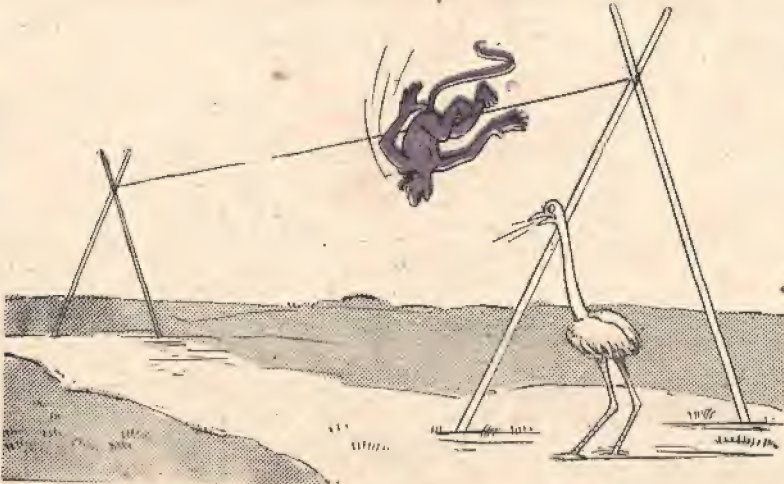

కోతి చేతిలో గొడుగుపట్టుకొని తిగమీద అవలీలగా నడిచింది

ఈమాటా కొంగ గొడుగులేకుండా రెక్కలు బార్లాగా విప్పి నడిచింది.

కొత్తికూడా కొంగలాగే చేతులు బార్లాగా వాచి నడిచింది.
కాని చివరిదాకా రాకముందే థమ్మని కిందపడింది.

చీమ కాశీ ప్రయాణం

అనగా అనగా ఒక చిన్న చీమ కాశీపట్నం వెళ్లాలని అనుకుంది. ఒక రోజు ఉదయం వాళ్ల తల్లికి ఆ సంగతి చెప్పింది.

"ఎందుకు అక్కడి వెళ్తావు?" అంది పెద్ద చీమ. "అక్కడ పెద్దగుళ్లో పెద్ద బెల్లం ముక్కలు నైవేద్యం పెడతారని నల్లి బొవ రాత్రి నాతోచెప్పాడు. అందుకనే దాన్ని తిన కుండా రాత్రి వదిలి పెట్టాను" అన్నది చిన్న చీమ.

"కాశీపట్నం చాలా దూరం, నీవు వెళ్లేవు" అన్నది పెద్దచీమ.

తల్లిచీమ మాట విన కుండా చిన్నచీమ కాశీకి బయలుదేరింది.

కొంతదూరం వెళ్లిన తర్వాత తోవలో దోమ

కనుపించి, "చీమా చీమా, ఎక్కడికిప్రయాణం" అని అడిగింది. "కాశీకి వెళ్తా న్నాను" అందిచీమ. "చద్ది అన్నంమూట వీదీ! ఎన్నాళ్లకు వెళ్తావో? దారిలో ఏం తింటావు?" అని దోమ నవ్వింది.

"అయితే మా అమ్మను అడిగి తెచ్చుకుంటా"నని

చీమ తనయింటికి తిరిగి వచ్చి తనతల్లితో జరిగిన సంగతి చెప్పింది.

"సరే వడగింజలు పాలంలో వేసివస్తే ఒక సంవత్సరంలో చాలా ధాన్యం చేతికి వస్తుంది. అప్పుడు నీవు అన్నము వండించుకొని చద్దిమూట కట్టుకొని కాశీకి వెళ్తువు గాని" అన్నది తల్లిచీమ.

ఆ సుపతస్వరానికి చీమ ప్రయాణం ఆగింది. అను

కున్నప్రకారం మరుసటి సంవత్సరం. చద్దిమూట కట్టించుకొని చిన్నచీమ మళ్ళీప్రయాణంఅయింది కాశీకి.

కొంతదూరం వెళ్లిన తర్వాత ఒక ఈగ చీమను చూచి పకపకా నవ్వింది.

"ఎందుకు నన్నుచూచి నవ్వుతావు?" అంది చీమ.

"కాశీకి వెళ్తున్నావు గదా, చలికి కప్పుకోటానికి దుప్పట్లేవే?" అంది ఈగ.

మళ్ళీ ప్రయాణం అవు కుని యింటికివచ్చి ఆ సంగతి తల్లిచీమకు చెప్పింది పిల్లచీమ.

"అయితే మన దొడ్లో ప్రత్తిచెట్టు బాగా పెరిగితే దూది వస్తుంది. దాంతో నువ్వు దుప్పటి తయారు

చేయించు కుంటువు గాని" అని అన్నది తల్లిచీమ.

ప్రయాణం ఆగింది.
ఒక సంవత్సరము అయిన
తర్వాత దూది వచ్చింది.

ఒక రోజున యింట్లో
సాలిపురుగు దోమనుచంపి
దాని నెత్తురుత్రాగి పనిలేక
గోడమీద అటు యటు
తిరుగుతూంది.

"ఓసాలిపురుగు నాకు
దుప్పటి తయారు చేసి
యివ్వవూ?" అని అడిగింది
చిన్న చీమ.

సరేనని సాలిడుదుప్పటి
తయారు చేసి చీమ
కిచ్చింది.

ఆ సంవత్సరం చీమ
మళ్ళీ కాశీకి ప్రయాణం
అయి కొంతమారం వెళ్ళిన
తర్వాత పేను కనపడి
తెగనవ్వింది.

"ఏంపేనూ ఎందుకట్లా
నవ్వుతావు?" అని అడిగింది
చీమ.

"నీవు కాశీకి ఎప్పటికీ
వెళ్తావు చీమా? యీలోగా
ఎన్నోఎండాకాలాలోస్తయ్.
కాళ్ళకి చెప్పలేవి?" అంది,
ఆ మాయదారి పేను.

"ఓహో, అట్లాగా!"
అంటూ చీమ చిటుక్కున
వెనక్కు తిరిగి యింట్లోకి
వెళ్ళి తల్లితో జరిగిన
సంగతంతా చెప్పింది.

"అయితే యింకా
రెండేళ్లు ఆగు. ఈలోగా నీ
ఆరుకాళ్ళకు ఆరుచెప్పలు
కుట్టించి కాశీకి పంపుతాలే"
అంది తల్లి చీమ.

రెండేళ్లు ఆగినతర్వాత
మాలవాడు తెచ్చిన ఆరు
చెప్పలలో చీమ ముందు
కాళ్ళకు ఒకజత చెప్పలు
సరిపోయినయ్. మధ్య
కాళ్ళవి వెదులయినయ్.
వెనక రెండు కాళ్ళకు మాల

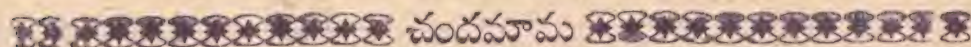

వాడు చెప్పలు తెడిగి
తీస్తూంటే చెప్పల్లో కాళ్ళు
ఢిగిసిపోయి వెనక్కాళ్ళు
రెండూ విరిగి పోయినయ్.

పాపం! చీమ ఏడుస్తూ
యింకా మిగిలిన నాలుగు
కాళ్ళతో కాశీకి వెళ్ళలేనని
వాళ్ళ అమ్మకు చెప్పింది.

"చిన్న చీమా—ఏడ
వకు—ఏడవకు—నీవు
వెళ్ళలేకపోతే కాశీ
వట్నాన్నే మనవూరు పిలి
పిస్తానులే" అంది తల్లి
చీమ.

ప్రతిరోజూ యిప్పటికీ
నిద్రనుంచి లేవడంతోనే
ఆ చిన్నచీమ ఒక యిటిక
ముక్కు మీదకి ఎక్కి
కాశీపట్నం వాళ్ళ వూరు
వచ్చిందేమో నని కళ్ళు
కాయలు కాసేట్టు చూస్తూ
వుంటుంది.

ఈ కుక్క బొమ్మలు చూశారా?

ఇవి పెనిసిల్తో గీచినవి.
"స్వామి" అనేవారు వీటిని గీచారు.

ఈ కాట్లాడుకునే కుక్కలబొమ్మ అంటే కొయ్యమీద చేతితోచెక్కినది.
ఈ పని చాలా కష్టం. దీన్ని చెక్కినది 'ప్రసన్న' అనేవారు.

ఒకరాత్రి భయంకరమైన ఉరుములతో, మెరుపులతో, భారాపాతంగా వర్షం కురుస్తోంది. దానికి తగ్గట్టు ఈదురు గాలికొట్టి అమితచలి వేస్తోంది. ఇటు వంటి వర్షంలో చిక్కుకున్నది ఒకపులి. వానకితడిసి, చలికి వొణుకుతూ, ఎక్కడికి పోవటానికి తోచక ఒకపూరిగుడిసె పంచన నిలబడింది.

ఇంతలో ఒక చాకలివాడు, పూరాగా తాగి, పెద్దగా పాడుకుంటూ, గాలివాన సంగతే తెలియకుండా, ఆదారిన వచ్చాడు. ఆరోజే వాడిగాడిద ఎటో తప్పించుకుని పారి పోయింది. వాడు వానలోపడివస్తూ గుడిసెపంచన నిలబడి ఉన్న పులినిచూసి తనగాడిదే అనుకున్నాడు. వెంటనే పాదట అపిపులిని

సమీపించి, “అసి నిన్ను నరకా! ఇక్కడ దాక్కున్నావా? నీకోసం ఊరంతాతిరిగి చచ్చినే! పద, యిటికి, నిన్నేం చేస్తానో?” అంటూ ఒకచేత్తో పులిచెవి వట్టి మెటపెడుతూ, రెండోచేత్తో దాని వీపుమీద చరుస్తూ దాన్ని ఇంటికితోలుకు పోయాడు. అసలే గాలివానకి సగం చచ్చిఉన్న పులి వాడి వెంట వెళ్లింది.

చాకలి పులిని గుంజకు కట్టేసి ఇంట్లోకిపోయి అన్నంతిని వడుకుని హాయిగా నిద్రపోయాడు.

మర్నాడు తెల్లవారి చాకలిదిలేచి బయటికివచ్చి చూసేసరికి గుంజకు పులి కట్టేసి ఉంది. చాకలిదానికి ప్రైప్రాణాలు పైనేపోయాయి. అది గభాయన ఇంట్లో దూరి తలుపేసుకుని చాకలాడితో బయట

చందమామ

పులి ఉన్ననంగతి చెప్పింది. తాను రాత్రి పట్టుకొచ్చినది పులి అని తెలియగానే చాకలివాడికికూడా భయంపుట్టి వాడు బయటికేరాలేదు.

కాని కాస్తేపటికల్లా 'చాకలివాడు ఇంటిముందర పులిని కట్టేశా'డనే వార్త ఊరంతా పాకింది. ఊళ్లో వాళ్లంతా వాణ్ణి పులిని చూడవచ్చారు. వాడి పరాక్రమం చుట్టుపక్కల గ్రామాలకుకూడా పాకి ఆఖరుకు రాజుగారికికూడా చేరింది. ఇంతేముందీ? ఈవంత చూడటానికి

రాజుగారే సపరివారంగా బయలుదేరి వచ్చాడు. చాకలివాడికి ఈనాము లిచ్చే శాదు. ఏ ఆయుధమూ లేకుండా అడివిలో ఉండే పులినిపట్టినవాడు, ఆయుధాలిస్తే ఎంతకైనా సాధ్యుడే అనుకుని, చాకలివాణ్ణి రాజుగారు తన సర్వసేనానాయకుడుగా నియమించాడు.

ఇదిజరిగిన కొద్దికాలానికే మనరాజు గారిమీదికి శత్రురాజొకడు దండెత్తి వచ్చాడు. ఆ శత్రురాజుమీదికి సైన్యాలు నడవవలసిన బాధ్యత మనచాకలిమీద పడింది. రాజుగారు వాడికి మంచి గుర్రాన్నికూడా ఇచ్చాడు. కాని మన చాకలి ఎన్నడూ గుర్రం ఎక్కినపాపాన పోయినవాడు కాదు. అటువంటివాడు శత్రుసైన్యాల మీదికి సేనలను ఎట్లా నడుపుతాడూ? అందుకని రాజుగారితో చాకలి ఏమన్నాడంటే, "మహారాజా, ముందుగా నేనువెళ్లి శత్రుసైన్యాలను రహస్యంగా తనిఖీచేసి వస్తాను. నాకు రెండు రోజులు గడువిప్పించండి," అన్నాడు. రాజుగారు సరేనన్నాడు.

చందమామ

***** ○

చాకలి ఇంటికివచ్చి, “ప్రాణం మీదికి వచ్చిందే! ఏమిటి ఉపాయం?” అని పెళ్ళాన్ని అడిగాడు.

ముందు చాకలి కనీసం గుర్రాన్ని ఎక్కడమైనా నేర్చుకోవాలిగా? అవని చెయ్యమని చాకలిది సలహా ఇచ్చింది. పగటిపూట అయితే ఎవరైనా చూస్తారని పొద్దుకిన తరవాత చాకలివాడు ఎంతోకష్టపడి గుర్రంమీద ఎక్కికూర్చున్నాడు. కాని ముఖం వెనక్కుతిప్పి కూర్చున్నాడు. ఇట్లా కూర్చోవటానికే ఎంతోప్రయాస అయింది. అందుచేత వాడు మళ్ళా ప్రయత్నించక, “గుర్రం పరిగెత్తితే నేను పడిపోతానేమో? నన్ను గుర్రానికేసి గట్టిగాకట్టు,” అన్నాడు.

సరేనని వాడిపెళ్ళం వాణ్ణి గుర్రానికేసి గట్టిగా కట్టేసింది. గుర్రం పరిగెత్త నారంభించింది.

అసలే అది ఉత్తమజాతి గుర్రం. ఎన్ని యుద్ధాలకో పోయి వచ్చింది. బయలుదేరితే ఖాణంలాగా పోవటం దానికి అలవాటు. అదీకాక దానికిసైన్యాల దేరాలూ, వందలాదిగా సైనికులూ

మీదికి పరిగెత్తటం తెలుసు. అందుచేత అది చాకలివాణ్ణి వేసుకుని శత్రుసైన్యాల మీదికి వాయువేగ మనోవేగాలతో పరిగెత్త సాగింది.

ముఖం వెనక్కితిప్పి ఉండటంవల్ల చాకలివాడికి చాలాసేపు తాను ఏదిక్కుగా పోతున్నదీ తెలియలేదు. కాని దూరాన గుర్రాల నకిలింపులూ, జనుల కలకలమూ వినపడి వాడు వెనక్కుతిరిగి గుర్రం పోతున్న దిక్కు చూసేసరికి శత్రుసైన్యాల దేరాలూ, వందలాదిగా సైనికులూ

***** చందమామ *****

కనకసాగరము, వెంటనే మనచాకలికి పై ప్రాణాలు పైనే పోయాయి. గుర్రంపరుగు ఆపటానికి ఏ ఉపాయమూ తోచక దారిలో తనపక్కగా అందిన చిన్న తాడిచెట్టును గట్టిగా వాచేసుకున్నాడు. అట్లాగూ ఆగుర్రం ఆగలేదు. తాడి చెట్టు పెల్లగిలి చాకలి చేతుల్లోకివచ్చినా గుర్రం పోతూనే ఉంది.

ఆ మనక చీకట్లో మైదానంమీద శత్రుసైనికులకు గుర్రమూ, గుర్రము మీద ఒక మనిషి, వాడిచేతిలో బ్రహ్మాండమైన ఆయుధమూ కనిపించాయి. అర్థరాత్రి ఒంటరిగావచ్చే ఈ వీరుడు మానవమాత్రుడు కాడనుకుని శత్రు సైన్యాలు, దేరాలూ, గుర్రాలూ విడిచి పెట్టి ఎక్కడివారక్కడ పారిపోయినారు. చాకలి శత్రుశిబిరం చేరేసరికి ఒక్క

పురుగులేదు. గుర్రం ఆగిపోయింది. చాకలిది కట్టిన కట్టన్నీ క్రమంగా ఉడి పోయాయి. చాకలి సొమ్మసిల్లి పడి పోయాడు.

మర్నాడుదయం చాకలి రాజుగారి దగ్గరికివెళ్లి, “మహాప్రభూ! శత్రువులు పిరికివెధవలు. నా ఒక్కడి దెబ్బకే తట్టుకోలేక కాలికి బుద్ధిచెప్పారు. మన సైన్యాలు కూర్చు నవసరమే లేదు,” అని విన్నవించాడు.

రాజుగారు పరమానంద భరితుడై చాకలికి ఇంకా మరికొన్ని జాగీర్లు, ధనమూయిచ్చి వాణ్ణి తనవద్దనే ఉంచు కున్నాడు.

చాకలిపేరుచెబితే శత్రువులకు హడలైపోవటంచేత ఆ దేశంమీదికి మరెవ్వరూ తిరిగి దండెత్తి రాలేదు.

ఒక పూరిలో
చాలా వీడ బ్రాహ్మ
డుండేవాడు. యా
యవారం చేసుకుని

మినపరొట్టెలు

వీరిన అప్పలరాజు

దేవుడు చెప్పిన
ప్రకారం బ్రాహ్మడు
దుకాణానికి వెళ్ళి
ఒక్క మినపగింజ

బతికేవాడు. ఆ బ్రాహ్మడికి, ఆయన ముష్టి ఎత్తాడు. ఆ గింజ పట్టుకుని ఇంటికి
భార్యకి మినపరొట్టె తినాలని మోజు సాగాడు బ్రాహ్మడు. ఒక్క అడుగు
పుట్టింది. ఈ మోజు తీరే ఉపాయం లేదు. వేసేసరికి చేతిలోవున్న ఒక మినప
అందుచేత బ్రాహ్మడు భగవంతుణ్ణి గింజ రెండయాయి. మరో అడుక్కి
గురించి తపస్సుచేశాడు. భగవంతుడు నాలుగయాయి. బ్రాహ్మడు ఇంటికి
ప్రత్యక్షమై, 'ఏం వరంకావాలో కోరుకో' వచ్చేసరికి భుజం మీద బస్తా మినుము
అన్నాడు. లున్నాయి.

"ప్రభూ, నాకు మినపరొట్టె తినా ఇంట్లోకి వెళ్లి బ్రాహ్మడు భుజం మీది
లని చాల ప్రమగాడింది. కావలసినన్ని మినుముల బస్తా కింద దించేసరికి భుజం
మినపరొట్టెలు దొరి
కేవరం ఇప్పించు," మీద ఇంకో బస్తా
అన్నాడు బ్రాహ్మడు. వుంది. అది దించితే
మరొకటి. ఎన్ని

"ఒక మినప దించినా బ్రాహ్మడి
గింజ సంపాదిస్తే భుజం మీద మిను
వా, నీకు కావలసి ముల బస్తా ఉండనే
నన్ని మినపరొట్టె ఉంది. బరువుకు
లు దొరుకుతాయి." తాళలేక బ్రాహ్మడు
అని భగవంతుడు గోడకి చేరగిలబడి
మాయమైనాడు. పోయాడు.

కెళ్లి రోడ్లో రుబ్బుసాగింది. రుబ్బు తీసి చూస్తే రోడ్లో ఇంకో రుబ్బుఉంది. అదితీస్తే మరొక రుబ్బున్నది.

అవిడకి విసుగెత్తి రుబ్బిన పిండి పట్టుకెళ్లి వంటింట్లో పొయిమీద పెనం పెట్టి పెనంమీద అట్టువేసింది. రొట్టె కాలింది. దాన్నితీసి పళ్లెంలో వేసిచూస్తే పెనంమీద ఇంకో రొట్టెఉంది. అది కూడా తీస్తే మరోరొట్టె. ఎన్నిరొట్టెలు తీసినా పెనంమీద మరోరొట్టె ఉండనే ఉంది.

ఇంతలో భార్యవచ్చి బ్రాహ్మడు దింపిన బస్తాలలో ఒకటివిప్పి కొన్ని మినుములతీసి తిరగట్లోవేసి విసర సాగింది. మినుములన్నీ పప్పుఅయ్యాక చూస్తే మళ్ళీ తిరగట్లో ఇన్ని మినుములు ఉండనే ఉన్నాయి. ఎన్నిసార్లు విసిరినా తిరగట్లో మొదటపోసినన్ని మినుములూ ఉండనే ఉన్నాయి.

పెనంమీద రొట్టె అలాగే ఉంది. రోడ్లో రుబ్బు అలాగే వుంది. తిరగట్లో మినుము లలాగే ఉన్నాయి. బ్రాహ్మడి భుజింమీద మినుములబస్తా అలాగేఉంది.

ఇంతలో పొరుగింటి ముసలమ్మ

ఇదేం ఖర్చుమని తిరగలి వాదిలేసి నిప్పుకోసం వచ్చింది. ఇంటినిండా బ్రాహ్మడి భార్య విసిరినపప్పు పట్టు మినుములబస్తాలు చూసింది. వంటింట్లో

పొయ్యిమీది పెనంలో రొట్టెచూసింది. ఉప్పు సరిపోయిందోలేవో చూద్దామని ఒక్క ముక్కతుంచి నోట్లో వేసుకుంది. నమిలింది. మింగింది. మళ్ళీ నోట్లో ముక్క అలాగే ఉంది. మళ్ళీ నమిలి మింగింది. ఇంకా నోట్లో ముక్క అలాగే ఉంది. నమిలి నమిలి నోరు నొచ్చిందే గాని, మింగి మింగి పొట్ట ఉబ్బిందేగాని నోట్లో ముక్కమాత్రం అయిపోలేదు. నమలకుండా, మింగకుండా ఉసినా ముక్క నోట్లో ఆలాగే ఉంది.

ముసలమ్మకూడా ఆ యా సంతో గోదకి చేరగిలబడి, “నిప్పుకోసం వచ్చిన దానికి ఇదేం పాపకర్మం చుట్టుకుందిరా, బాబూ! నీ మినవరొట్టె నిప్పుచ్చరం గాను!” అని బ్రాహ్మణ్ణి తిట్టింది.

“రోలుపోయి మద్దెలతో మొరపెట్టు కున్నట్టుంది! భుజంమీద వచ్చేటంత బరువుపెట్టుకుని దించలేక నేనేడుస్తు

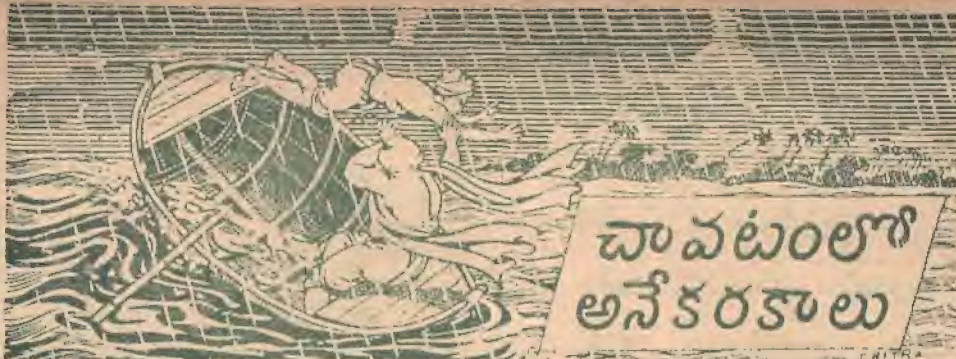
న్నాను! చాలురా, భగవంతుడా మినవ రొట్టెలమోజు.” అనీ బ్రాహ్మదేడిచాడు.

వెంటనే అంతా మాయమైపోయింది: బ్రాహ్మడి భుజంమీద మినుముల బస్తా లేదు. తిరగట్లో మినుములేవు. రోట్లో రుబ్బులేదు. పెనంమీద రొట్టెలేదు. ముసలమ్మనోట్లో ముక్కలేదు. బ్రాహ్మడు తెచ్చిన మినవగింజమాత్రం మిగిలింది.

“అగ్గిలేదు, బుగ్గిలేదు,” అంటూ ముసలమ్మ మూల్గుతూ వెళ్ళిపోయింది.

చందమామ

చావటంలో అనేకరకాలు

ఒక నదిమీద ఒక తొట్టపడవ ఉండేది. దాన్ని నదిపే సరంగు అవతలి గట్టువారిని ఇవతలి గట్టుకూ ఇవతలిగట్టువారిని అవతలిగట్టుకూ పొద్దుకూకులూ చేరవేస్తూ ఉండేవాడు. వాడి జీవితమంతా ఈపనిలోనే గడిచింది.

ఒకరోజు ఒక మహా పండితుడైన బ్రాహ్మడు నదిదాటటానికి వచ్చాడు. ఇంకెవరైనా వస్తారేమోనని కొంతసేపు చూసి, ఎవరూ రానందువల్ల సరంగు బ్రాహ్మణ్ణి ఒక్కణ్ణే ఎక్కించుకుని బయలుదేరాడు.

ఆ సరంగును చూస్తే బ్రాహ్మడికి చాలా జాలివేసింది. "పాపం, నీది ఎంత నికృష్టపు జీవితం! నువ్వు ఐతికిఉండీ చచ్చిన వాడితో సమానం!" అన్నాడు బ్రాహ్మడు.

"అదేం, బాబూ?" అన్నాడు సరంగు.

"నీకు కాస్తాగ్రేవైనా వచ్చునా?" అని అడిగాడు బ్రాహ్మడు.

"రావు, బాబూ!" అన్నాడు సరంగు.

"ఇకనేం? నీ జీవితంలో సహంపోయి నీకు పోనీ నీకు పురాణాలేవైన తెలుసా?" అన్నాడు బ్రాహ్మడు.

"లేదు, బాబూ!" అన్నాడు సరంగు.

"చూశావా? నీ జీవితం మూడుపాళ్ళు

వృథాయే. పోనీ నీకు కావ్యాలేవైనా వచ్చునా?" అని అడిగాడు బ్రాహ్మడు.

"తెలియదు, బాబూ! రోజల్లా పడవ తోసుకునే నా బోటివాడి కవన్నీ ఎట్లా తెలుస్తాయి?" అన్నాడు సరంగు.

"ఐతే నీజీవితంలో పద్నాలుగుపాళ్ళు వ్యర్థమే. నువ్వు రెండు వీసాలుమాత్రమే జీవిస్తున్నావు," అని చెప్పాడు బ్రాహ్మడు.

ఈపాటికి తొట్టపడవ నదిమధ్యకి వచ్చేసింది. ఇంతలో అకాశం మూసుకు వచ్చింది. భయంకరమైన కారుమేఘాలు నాలుగువైపులనుంచి చేరసాగాయి బ్రహ్మాండమైన గాలిలేచింది. నదిలో అలలు యింతెత్తుకొనేవసాగాయి. గాలిలో దీపంలాగా పడవ కొట్టుకొసాగింది. అది ముందుకుపోయ్యే అవకాశంగాని, వెనక్కు తిరిగిపోయ్యే అవకాశంకాని కనిపించలేదు. పడవలోకి నీళ్ళుకూడా రాసాగాయి.

సరంగు తొడ్డువెయ్యటంమాని "బాబూ, తమరికి ఉదటంవచ్చా?" అని అడిగాడు.

బ్రాహ్మడు ఖంగారుపడి, "రాదే!" అన్నాడు.

"అయితే తమరి జీవితం పూర్తిగా వృథా!" అంటూ సరంగు నదిలోకిదూకి ఉదుకుంటూ వెళ్లాడు.

గతిలేని భర్తకు మతిలేని భార్య

పూర్వం ఒక ఊళ్లో ఒక ఆఱుమగడూ వుండేవాళ్ళు. ఒకనాడు మొగుడికి గారెలు తినాలని ఆశపుట్టి భార్య దగ్గరికివచ్చి “సామగ్రితెస్తాను. గారెలు చేసిపెట్టు” అన్నాడు. పెండ్లాం సరేనన్నది. మొగుడు బజారుకెళ్ళి కావలసిన సామగ్రి తెచ్చి యిచ్చి పొలంమీదికెళ్ళాడు.

పెండ్లానకేమో గారెలు చేయడం అసలు తెలియదు. గారెలు “ఎట్లాగండి చేసేదీ?” అని వాళ్ళ ప్రక్కయింటిలో వున్న బ్రాహ్మణ విధవరాలిని అడిగింది. ఆమె “ఒక శేరు వుద్దిపప్పు నీళ్లలో నానబోయ్యి....” అని యింకేమో చెప్పబోయింది. “ఓన్! నాకూ తెలిసిందిలే” అని పైమాట వినకుండా యింటికివచ్చి నీళ్ళలో పప్పును నానబోసింది. అవతల ఏంచేయాలనో తెలియలేదు. మళ్ళీ పక్కయింటామె దగ్గరికిపోయి అడిగింది. ఆమె “ఆపప్పును వడబోసి....” అని యింకేమో చెప్పబోయింది.

ఈమాటకూడా పైమాటలు వినిపించుకోకుండా “ఓన్! ఇక తెలిసిందిలే” అని యింటికిపోయి పప్పువడబోసింది. కానితర్వాత ఏంచెయ్యాలోతెలియలేదు.

మళ్ళీ పక్కయింటి ఆమెను పోయి అడిగింది. ఈసారి ఆమెకి కోపం వచ్చింది. “ఏమి దీనికింత గీర్వాణం? చెప్పేదంతా పూర్తిగావని తెలుసుకోదు. ‘ఓన్! నాకు తెలిసిందిలే’ అని వెళ్ళి పోతుంది. మళ్ళీ మళ్ళీ వచ్చి అడుగుతూ వుంటుంది. ఈమాట దీనిపని పట్టిస్తాను!” అని మనసులో అనుకొని “అమ్మా ఆపప్పులో రెండు శేర్లు వుప్పు, నాలుగు శేర్లు నీళ్ళుపోసి పోయ్యిమీదపెట్టి దించు. గారె అవుతుంది” అన్నది. ఇంటికివచ్చి ఆ వెట్టిబాగుల్ని ఆప్రకారంగానే చేసింది.

ఇంతలో పొలంనుంచి గారెలు తిందాంగదా అని గంపెదాళతో సంబరవడుతూ మొగుడు వచ్చాడు.

అండాలు, మదరాసు—నిర్మల కుమారి, కర్నూలు.

క్రొవ్విడి సీతారామరావు, విశాఖపట్నం

సంగతంతా చెప్పింది. విధవరాలికి కోపంపోయి 'అయ్యో పాపం' అని నాచ్చుకొని "ఇప్పుడు నేను గారెలు కాల్చబోతున్నాను. అంతా సరిగ్గా నేను చేసినట్లు చెయ్యి" అని చెప్పింది.

తర్వాత ఆమె తల గొరిగించుకుని స్నానంచేసి మడికట్టుకొని పిండి రుబ్బి గారెలు వండింది.

పెండ్లాము అదంతా చూసుకొని ఇంటికివచ్చింది. మినుప్పప్పు నీటిలో నానబోసింది. ఒక మంగలాణ్ణి దొడ్లోకి రమ్మని నున్నగా తల గొరిగించు కొంది. స్నానంచేసి పక్కింటామె

అతన్ని కూర్చోమని ఒక దొన్నె ముందరపెట్టి 'దీన్ని పట్టుకోండి; గారెలు పోస్తాను' అంది. "ఒసే, ఇదేమిటే?" అని సంగతంతా అడిగి తెలుసుకొని విధవరాలు చేసినమోసం కనుక్కున్నాడు.

మర్నాడు "ఈమాట అయినా ఆమెకు కోపంరాకుండా అంతా అడిగి తెలుసుకొని, సరిగా ఆమె చెప్పినట్లు గారెలుచెయ్యి" అని చెప్పి మళ్ళీ, కావల సినసామగ్రితెచ్చియిచ్చి పొలానికెళ్లాడు.

పెండ్లాము పక్కయింటి విధవరాలి దగ్గరికి మళ్ళీ పోయింది. ఆమెతో తన

చందమామ

దొడ్లో ఆరవేసుకున్న మడిచీరకట్టు
కొని పిండి రుబ్బుతున్నది.

మరి కాస్తే పటికి మొగుడు పొలం
నుంచి యింటికివచ్చి ముసుగుపెట్టుకొని
పిండి రుబ్బుతున్న తన భార్యనుచూచి
పక్కింటి విధవరాలనుకొని “ఏమే ?
అయ్యోపాపం! పక్కింటామెచేత పని
చేయిస్తున్నావా ?” అని ఇంటివేపుచూసి
అడిగాడు. “అదేమిటండీ, ఆలాగంటారు!
బామ్మగారిని కష్టపెట్టి పనిచేయించుకో
టానికి నేనేం వెట్టిదాన్నా ?” అంటూ
ముసుగు తీసేసి భర్తవేపు తిరిగింది.

భార్య అవతారం చూడగానే భర్త

“ఒసే నీకు యిదేం పోగాలమే ? నేను
బ్రతికుండగానే బుర్ర గొరిగించుకు
కూర్చున్నావు?” అంటూ గొల్లుమన్నాడు.

భార్యకు ఎక్కడలేని ఉక్రోశం
వచ్చింది. “చాలెండి. ఎంత చేసినా
యింతే మీరు. బామ్మగారు చేసిందల్లా
జాగ్రత్తగాచూసి గారెలు వండటం
నేర్చుకోమంటిరి. నరే గదానని ఆవిడ
గారు చేసినట్లే నేనూ చేశాను. ఇక
నన్నెందుకు తిట్టి పోస్తారు?” అంటూ
ఆ వెట్టిబాగుల భార్య కళ్లనీళ్లెట్టుకుంది.

పాపమా బ్రాహ్మడు మళ్లీ గారెలు
చెయ్యమని అడిగిన పాపానపోలేదు.

జానకి, వసంత అక్క చెల్లెళ్ళు. ఎలాచెబితే అలాచేదాము" అని యిలా ఒక సారి బొమ్మల పండుగ కథచెప్పటం మొదలుపెట్టింది.

వచ్చింది. అక్క చెల్లెళ్ళిద్దరూ మనకు వచ్చిన తగాదాయే పూర్వం బొమ్మలను వరసగా పెట్టసాగారు. లక్ష్మీ సరస్వతులకు వచ్చింది.

ఇలా పెడుతుండగా మధ్యలో ఏబొమ్మ మానవులకు నేను ఎక్కువగా తోడ్పడ ఉండాలా అన్న సమస్య వచ్చింది. గలనంటే నే నెక్కువగా తోడ్పడ

జానకి సరస్వతి బొమ్మ పెట్టాలింది. గలను అని వారిద్దరూ పొట్లాడు కొన్నారు. చివరికి లక్ష్మీ "చూడు నా

మీద ఇద్దరికీ తగువు వచ్చింది. "లక్ష్మీ గొప్పతనం," అని బయలుదేరింది. సరస్వతికూడా ఆమెవెంట బయలు

కంటే సరస్వతి మంచిది," అన్నది దేరింది. జానకి. "కాదు సరస్వతికంటే లక్ష్మీ దేరింది. మంచిది," అన్నది వసంత.

అయిద్దరూ అలా పోయి పోయి కాసేపు అక్కా చెల్లెళ్ళు తగువు ఒక మహారణ్యం చేరుకున్నారు. లాడుకొన్నారు. చివరికి జానకి ఇలా అడవిలో ఒక వేటగాడు ఉన్నాడు.

అంది: "ఒక్క కథ ఉంది. అదివిని నీవు మృగాలను వేటాడి వాటి చర్మాలను చందమామ

ప్రక్కన ఉన్న పట్టణంలో అమ్మ కోవటం అతని వృత్తి. చదవటం వ్రాయటం అతనికి రావు. నూనెరాయని అతని జుట్టు రేగి చూడటానికి ఎంతో అసహ్యంగా ఉంటుంది. అతన్ని చూడగానే లక్ష్మికి జాలికలిగి అతనితో ఉంటూవచ్చింది.

లక్ష్మి దయవల్ల అతనిలోనూ, పరి సరాలలోనూ ఎంతో మార్పు వచ్చింది. అతని పూరిగుడిసె చక్కని అద్దాల మేడ అయింది. వెనకటి వికృతాకారం

పోయి అతడు నవమన్మధుడులాగా తయారయ్యాడు.

ఆ అరణ్యానికి ప్రక్కన ఒక పెద్ద పట్టణం ఉంది. దానికి ఒక రాజు ఉన్నాడు. ఆ రాజు ఒకరోజున వేటకు వచ్చి నవమన్మధుడులాగా ఉన్న వేటగాణ్ణి చూచాడు. అతని రూపు రేఖలుచూచి రాజు ఆశ్చర్యపోయి అతన్ని తనవెంట తన పట్టణానికి తీసుకువెళ్లాడు.

ఆ రాజుకు ఒక్కతే కూతుర

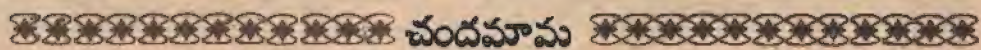
“తల్లీ అలాగా! సరేకాని, నిన్ను ఒకటే కోరుతున్నాను. నువ్వు పోయేటప్పుడు మాత్రం ముందుగా చెప్పిపో, ఆమాత్రం దయచాలు,” అన్నాడు మనోహరం. సరేనన్నది లక్ష్మీ.

మరునాడు రాజు కొలువు తీర్చి ఉండగా మనోహరం ఎకా యెకినివెళ్లి రాజు కి రీ టా నిన్ని ఎడమకాలితో ఒక్క తన్ను తన్నాడు. కిరీటంపోయి దూరంగా పడింది. రాజు భటులకు ఎక్కడ లేని కోపంవచ్చి అతన్ని నరికి వేయటానికి కత్తులు దూశారు. రాజు, “అగండి, అగండి! అతడు మహానుభావుడు,” అని పైనికులను వారించాడు.

ఇంతలో దూరంగా వడిన కిరీటం లోనుంచి బుస్సున నాగు బాము ఒకటి లేచి బయటికి వచ్చింది. పైనికులు దాన్ని వెంటనే చంపేశారు. కొలువులో

ఆమెపేరు మోహనవల్లి. ఆమె తనతండ్రి వెంటబెట్టుకువచ్చిన కొత్తమనిషిని ప్రేమించింది. రాజు అతనికి లక్ష్మీ మనోహరుడని పేరుపెట్టి గౌరవంగా చూస్తున్నాడు. తన కూతుర్ని మనోహరుని కిచ్చి పెళ్లి చేస్తే ఎంతో బాగుండు ననుకొంటున్నాడు.

ఒకరోజున లక్ష్మీ మనోహరుడికి ప్రత్యక్షమై “నేను ఉన్నంతకాలమూ నీకు ఎలాంటి కొరతా ఉండదు. కాని నేను వెళ్లిపోతే అన్నీ నాతోనే పోతాయి,” అని చెప్పింది.

పండిత జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ
(మన తారతమ్య ప్రధాన మంత్రి)

వున్న వాళ్లంతా మనోహరాన్ని
మెచ్చుకొన్నారు.

ఈ సంగతి వినగానే రాజు
కుమారికి మనోహరంపై ప్రేమ
యింకా ఎక్కువైంది. రాజు
కూడా త్వరలోనే వాళ్ళిద్దరికీ
పెండ్లి చేయాలనుకొన్నాడు.

మరునాడు అర్ధరాత్రి మనో
హరం లేచి రాజుగారి పడక
టింటికి బయలుదేరిపోతుంటే
పైనికులు చాటుగా అతనివెంట
బయలుదేరారు. అతడు తిన్నగ
గదిలోకి వెళ్ళి రాజునూ రాణిని
జుట్టు పట్టుకొని మంచాలమీద
నుంచి బయటి కిడ్చుకొచ్చాడు.
పైనికులు మండిపడి అతని తల
నరకటానికి కత్తులెత్తారు. రాజు
వెనుకటిసారిలాగానే వాళ్లను
వారించాడు. ఈలోపున ఆ గది
కప్పు ఒక్కసారిగా కూలి ఊరు
కున్నది.

ఈ వార్త పట్టణమంతా వ్యాపించింది.
మనోహరం మహానుభావుడంటే మహాను
భావుడని ప్రజలు మెచ్చుకొన్నారు.

ఆ మరునాడు రాజు మందిమార్పలంతో
వేటకు వెళ్లాడు. జంతువులను వేటాడి వేటాడి
రాజు అలసిపోయి ఒక చెట్టుక్రింద చతికిల
బడ్డాడు. చెట్టుమీద గండభేరుండ పక్షి త్రాచు
పామును పొడిచితింనువుంటే పాము నోటి
వెంట గరళంజారి రాజు గొంతుమీద పడింది.
మనోహరం కత్తికొనతో గరళపు బిందువును

చందమామ

గీరివేశాడు. కొంచెం దూరంలోఉన్న పైని కులు మనోహరం రాజును చంపుతున్నాడనుకొని ఒక్కసారిగా అతన్ని చుట్టుముట్టారు. రాజు జరిగిన సంగతంతా చెప్పి “అతను మహానుభావుడు. అతన్ని ఏమీ చేయకండి” అని వాళ్ళని మందలించాడు.

రాజు అనాడు సాయంకాలమే యింటికి వచ్చి తన కూతురును మనోహరునికిచ్చి పెండ్లి చేయటానికి నిశ్చయించాడు. పురోహితులు ముహూర్తంపెట్టారు.

పెళ్ళినాటి క్రిందటిరాత్రి లక్ష్మి మనోహరానికి ప్రత్యక్షమై “నేను వెళ్ళి పోతున్నాను” అని చెప్పి పోయింది. అతనికి ఏమీ తోచలేదు. ఎక్కడలేని భయం కలిగింది. రాజు ఆస్థానంలో ఉంటే ఎప్పుడు ప్రాణాల మీదికి వస్తుందో నని జ.కు బయలుదేరింది. అతడు వెంటనే మోహనవల్లి మెడలోని నగలను ఆమెకు తెలియకుండానే తీసి మూటకట్టికొని ఆ రాత్రి పారిపోయాడు.

తరువాత కొంతసేపటికి రాజకుమారి, రాణి, రాజు, పరిచారికలు మేలుకొని మనోహరం కోసం వెదికారు. రాజకుమారి దుఃఖానికిమితిలేకుండాపోయింది. పైనికులు వెంటనే గుర్రాలమీద మనోహరంకోసం వెదుకుతూ నలుదిక్కులకూ బయలుదేరారు.

అప్పుడు సరస్వతి లక్ష్మిని చూచి “నమ్మినవాణ్ణి యిలా

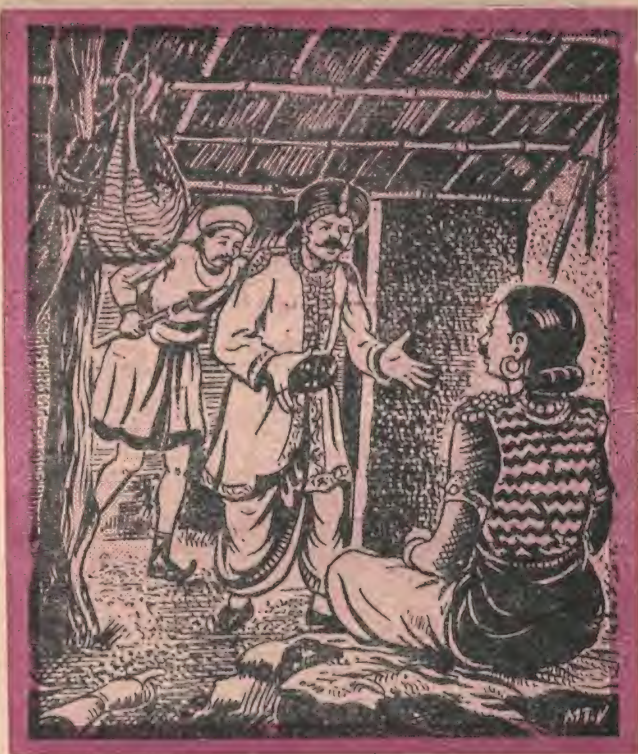
నట్టేట్లో ముంచుతావా? ఇది న్యాయమా? "అని అడిగింది.

లక్ష్మి నవ్వుతూ "నేను వాడి దగ్గర ఎప్పుడూ ఎందుకు ఉండాలి? వాడితిప్పులు వాణ్ణి పడనీ. లేదా నీచేతనైతే ఏమన్నా సహాయం చెయ్యి చూదాము," అన్నది.

సరస్వతి నేరుగా వెళ్లి వెనుకటి పూరిగుడిసెలో ఉన్న మనోహరాన్ని ఆవేశించింది ఇంతలో రాజు సైనికులతో గుడిసెదగ్గరకు వచ్చాడు. అప్పుడు మనోహరం ఆశ్చర్యంతో "ఎందుకు ఇంత దుంపలు దంపలు చేసుకొని వచ్చారు? నేను రేపు ప్రొద్దుటికి రాకపోయానా?" అన్నాడు.

"రేపువచ్చేవాడివి ఈనగలు ఎందుకు తెచ్చావు?" అని అడిగాడు రాజు.

"పెండ్లి రేపు జరుగుతుందనగా ఈరాత్రి పెండ్లికూతురు నగలు ఎత్తుకొనిపోవాలి. ఇది

మా కులాచారం," అన్నాడు మనోహరం.

రాజు సంతోషించి అతన్ని వెంటబెట్టుకొని వెళ్లి శుభముహూర్తాన తన కూతుర్నిచ్చి పెండ్లిచేశాడు.

జానకి ఈ కథంతాచెప్పి "ఎప్పుడైనా లక్ష్మి ఒకచోట ఉండేదికాదు. దాన్ని నమ్మటానికి వీలులేదు. మానవుడికి సహాయంచేసి ఆదుకొనేది సరస్వతే కాని లక్ష్మికాదు. ఏమంటావు?" అని చెల్లెల్ని అడిగింది. వసంత అక్క చెప్పినట్లు ఒప్పుకొన్నది.

చందమామ

మంచివంకాయ! పాడువంకాయ!!

అనగా అనగా ఒక నవాబు. ఆ నవాబు గారిని దర్శించటానికి రోజూ గొప్పవాళ్ళు వసూంటారు. ఇట్లా వచ్చినవాళ్ళు నవాబు గారికి నజరానా లిచ్చుకోవాలి. నజరానాల కింద నవాబుగారికి అనేక వస్తువులు వస్తూఉంటాయి.

ఒకనాడు నవాబుగారి కెవరో పంగ దేశంనుంచి వచ్చిన ఒక కొత్తరకం కూర నజరానా ఇచ్చారు. ఆ పంగకాయలను పంటవాడు మసాలాపెట్టి వేయించి బహు రుచికరంగా వండాడు. నవాబుగారు ఆ కూరతిని "బహుత్ అచ్చా!" అన్నారు. పంకాయగురించి నవాబుగారు చాలా గొప్పగా మాట్లాడసాగారు.

నవాబుగారికి పంకాయను గురించి ఇంకా వివరాలు తెలుసుకో బుద్ధిపట్టింది. మంత్రిని పిలిచి ఒక పంకాయ తెప్పించ మన్నారు. మంత్రి తెప్పించాడు. నవాబు గారు దాన్ని సంతోషంతో చూస్తూ, "అట్లా దీనికెంత రుచిపెట్టాడోయ్! ఇంతకన్న రుచికరకూర ప్రపంచంలో ఉందా?" అని అడిగాడు.

"లేదు, సర్కార్! ఇదే అన్నికూరలకి రాజు! దాని నెత్తిమీద అందుకే దేవుడు కిరీటం వుంచాడు," అన్నాడు మంత్రి.

మంత్రి ఈమాట అనటం పూర్తి అయిందో లేదో, ఇంతలోనే, పంగతొడిమ పరీక్షిస్తున్న నవాబుగారి చేతికి చిన్నముల్లు గుచ్చుకుంది.

నవాబుగారు తేలు కుట్టినట్టు లేచి పంకాయ అవతలపారేసి, "అరే, మంత్రి! ఈ వెధవ పంకాయా కూరలకి రాజు? చూడు దీనిముల్లు నాచేతిలో ఎట్లా గుచ్చు కుందో?" అన్నారు.

"అవును, సర్కార్! ఇది వొట్టి వెధవ కూర! అందుచేతనే దేవుడు దీని నెత్తిన డిప్పపెట్టి తలలో మేకు దిగగొట్టాడు. కావలిస్తే మీరే పరీక్షించండి. ఈ మేకు పీకినారాదు?" అంటూ మంత్రి నవాబుగారికి పంకాయ తొడిమ లాగి చూపించాడు.

"అచ్చా, మంత్రి! ఇక ఎప్పుడూ ఈ వెధవకూర మన ఆస్థానంలో పండ నివ్వకు!" అన్నాడు నవాబుగారు.

గారడీ అద్దం

అనగా అనగా ఒక నవాబుండేవాడు. అతనికి ధనానికిగానీ, ఏనుగులూ, గుఱ్ఱాలూ, ఒంటెలూ, నైన్యానికిగానీ తరుగులేదు. మంచి పరాక్రమశాలి. అయితే అతనికి ఒకే దిగులు ఉంది.

అతను చిన్నతనంలో చాలా బీదవాడు. అతనికి చిన్న గుడిసె, తల్లి తప్ప ఎవ్వరూ లేరు. పొట్టకోసం ఇంటినీ తల్లినీ వదిలి నైన్యంలో సిపాయిగా చేరాడు. క్రమంగా అతను సర్దారూ, సుబేదరూ, సేనానాయకుడూ అయి ఆఖరికి నవాబును చంపి తానే నవాబు అయ్యాడు. ఇప్పుడు అతనికి బీదవాళ్లంటే తగనిమంట. అడుక్కోటానికి ఎవరన్నా వస్తే వాళ్లని చంపి వేయమని ఉత్తరవు చేశాడు.

ఒక రోజున నవాబును చూడటానికి ఒక ఫకీరు వచ్చాడు. నవాబు గారిని చూడాలని కబురు చేశాడు. నవాబుకు కోపంవచ్చింది.

“వాణ్ణి చంపకుండా ఎందుకు అచారు?” అని బంట్రోతు నడిగాడు.

“చిత్తం! వాడు బిచ్చానికి రాలేదు. తమ కేవో వస్తువుల మూలట.” అన్నాడు బంట్రోతు.

“అయితే తీసుకురావాణ్ణి” అన్నాడు నవాబు. ఫకీరు వచ్చాడు.

“ఎందుకొచ్చావు?” అన్నాడు నవాబు.

“చిత్తం. తమకు ముందే కబురు చేశాను,” అన్నాడు ఫకీరు.

“నేనిప్పుడే ప్రపంచానికి అధిపతిని” అన్నాడు నవాబు.

ఫకీరు సంచిలోనించి ఒక పొట్లంతీసి, “హుజూర్! ఈ పొడి తిన్నవారికి ప్రపంచంలో కెల్లా చక్కని శ్రీ భార్యగా దొరుకుతుంది.” అన్నాడు.

“ఇప్పుడు నాభార్యే ప్రపంచంలో కెల్లా చక్కనిది!” అన్నాడు నవాబు.

ఫకీరు సంచిలోనించి ఈమాటు ఒక చిన్న అద్దం బయటికి తీసి “హుజూర్! ఈ అద్దం ఎవరి ముఖంమందు పెట్టినా వాళ్ళ మనసులో సంగతులన్నీ తెలుస్తాయి.” అన్నాడు.

“అది నిజమని నమ్మటం ఎట్లా?”

“అయితే నీ వస్తువులు తీయి.” అన్నాడు నవాబు.

అన్నాడు నవాబు.

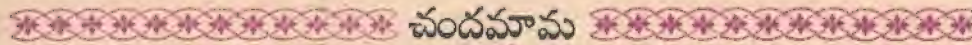
“చిత్తం! ఇంతమందిలో చూపటం బాగుండదు.” అన్నాడు ఫకీరు.

నవాబు దర్బారులో ఉన్నవాళ్ళ నందరినీ పంపించేశాడు. ఫకీరు తన సంచిలోంచి ఒక మాత్ర తీసి “హుజూర్! ఈ మాత్ర తిన్నవాళ్ళు ప్రపంచాని కంతా అధిపతులౌతారు” అన్నాడు.

“నమ్మటం సంగతి తర్వాత. ముందు ఈ అద్దంలో చూడాలికదా,” అన్నాడు ఫకీరు.

“ఐతే దాని ధరచెప్పు?” అన్నాడు నవాబు.

“హుజూర్! మీరు కోపగించుకోకుండా ఉంటే దాని ధర చెబుతాను.” అన్నాడు ఫకీరు.

చందమామ

“చెప్పు. కోపం ఎందుకు?”
అన్నాడు నవాబు.

“అయితే దీని ధర మీ రాజ్యం
యావత్తు. ఇది మీరు తీసుకుంటే
మీ సింహాసనం నాకిచ్చి, నా గుడ్డలు
మీరు వేసుకుని వెళ్ళవలసి
ఉంటుంది.” అన్నాడు ఫకీరు.

నవాబు కొంచెంసేపు ఆలో
చించి సింహాసనం దిగివచ్చి తన
దుస్తులు ఫకీరుకిచ్చి ఫకీరు గుడ్డలు
తను వేసుకుని అద్దం తీసుకున్నాడు.

మంత్రి సేనానాయకుడూ అప్పుడు
పక్క గదిలో నవాబుగారి పిలుపుకోసం
ఎదురు చూస్తున్నారు. నవాబు వాళ్ళ
గదిలోకి వెళ్ళాడు. మంత్రి మొదలై న
వాళ్లు నవాబుగారు ఫకీరు దుస్తులతో
రావటంచూచి ఆశ్చర్యపోయారు.

నవాబు అద్దం తీసుకుపోయి మంత్రి
ముఖం ముందు పెట్టాడు.

చిత్రమేమంటే పైకి ఎంత నక్క
వినయంచూపినా మంత్రికి నవాబుమీద
వీసంకూడా గొంపంలేదు. నవాబును
చంపి తను నవాబుకావాలని సేనా
నాయకుడితో కుట్ర పన్నుతున్నాడు.

నవాబుకు వాళ్ల మీద ఎంతో కోపం
వచ్చింది. అయితే అది అంతా దిగ
మింగి అంతఃపురంలోకి వెళ్లాడు.

అతనిభార్య చెలికత్తెలతో కూర్చుని
ఉంది. చెలికత్తెలు నవాబును చూడగానే
వెళ్లిపోయారు. నవాబు అద్దం తీసుకెళ్లి
భార్య ముఖందగ్గర పెట్టాడు.

గమ్మత్తేమిటంటే అతని భార్యకు
అతనిమీద ప్రేమలేదు. ఇన్నాళ్లనించి
ఆమె చూపుతున్నది దొంగప్రేమ.

నవాబు అక్కడినించి వెళ్లి తన
కొడుకుల మొఘానా, తన చుట్టాల
మొఘానా అద్దం పెట్టిచూశాడు. ఒక్కరూ
అతన్ని నిజంగా ప్రేమించటంలేదు.

అతనికి ప్రపంచమీదనే విసుగు
వేసింది. రాజ్యం ఫకీరుకు ఇవ్వనే

ఇచ్చాడు. ఇక ఆతను ఫకీరు కావటానికి అడ్డేమీలేదు.

నవాబు రాజధాని వదిలి ఆరణ్యాలగుండా తను పుట్టిన ఊరు చేరుకున్నాడు. అప్పటికి కనుచీకటి పడింది. తన గుడిసె వెతుక్కుని లోపలికి వెళ్లాడు.

నవాబు తల్లి మంచంమీద చావటానికి సిద్ధంగా ఉంది. ఆమె చిన్న గొంతుతో “నాయనా! నాతండ్రి!” అని పిలుస్తూ ఉంది.

నవాబు తల్లి దగ్గరికిపోయి అద్దం ముఖం దగ్గర పెట్టాడు. ఆమె ప్రేమలో కల్మషం ఏమీలేదు; స్వార్థం ఏమీలేదు.

నవాబు ఇప్పుడు భూలోకమంతా ఏలే నవాబుకాడు. అన్నీ వదిలి నిజమైన ప్రేమకోసం పరితపిస్తున్న సన్యాసి. నవాబు చిన్నపిల్లవాడిలాగా ఏడుస్తూ “అమ్మా! అమ్మా!” అని పిలిచాడు.

చావటానికి సిద్ధంగా ఉన్న నవాబు తల్లి కళ్ళు తెరిచింది. ఆమె కళ్ళలో ముత్యాలలాగా రెండు నీటి చుక్కలున్నాయి. ఆనందంతో మళ్ళీ ఆమె కళ్ళు మూసింది. అంతే, మళ్ళీ ఆమె కళ్ళు తెరవలేదు. నవాబు మళ్ళీ తన రాజ్యానికి పోలేడు. బైరాగిలాగా దేశమంతా తిరుగుతున్నాడు.

గజకర్ణ... గోకర్ణ

ఒక్కపూళ్లో గజకర్ణ అనే గజదొంగ వుండే వాడు. ఆ పక్కపూళ్లోనే గోకర్ణ అని మరో దొంగ వుండేవాడు. వీళ్ళద్దరూ ఒకడిని మించినవాడు యింకొకడు.

ఒకరోజున వీళ్ళద్దరూ ఒకచోట కలుసు కున్నారు. గజకర్ణ ఎవరో గోకర్ణకు తెలియదు, గోకర్ణ ఎవరో గజకర్ణకు తెలియదు. అయినా, యిద్దరూ దొంగలు కనక, ఒకడి దగ్గర డబ్బు యింకొకడు కాజెయ్యాలని, "ఓహో, బావా!" అంటే "ఓహో, బావా!" అని పలకరించుకున్నారు. గోకర్ణ దగ్గరవున్న డబ్బు కాజెయ్యాలని, ఆ రాత్రికి అతన్ని తనయింటికి భోజనానికి పిల్చాడు, గజకర్ణ

పిండిపంటలూ అవీ చేయించి, గజకర్ణ అదివరకు తను దొంగిలించిన బంగారం వల్లెంలో గోకర్ణకు భోజనం పెట్టించాడు. భోజనం చేస్తూండగా, గోకర్ణకు ఆ బంగారపు పల్లెం ఎలాగైనా కాజెయ్యాలని ఆశ

పుట్టింది. గజకర్ణమాత్రం ఏం తక్కువ తిన్నాడు గనకనా! "కలందాకా తిండి మెక్కిస్తే మత్తెక్కి నిద్రపోతాడు. అప్పుడు మనం వీడిదగ్గర డబ్బు కాజెయ్యవచ్చు గదా" అనుకున్నాడు గజకర్ణ.

గోకర్ణ భోజనంవెసినతర్వాత దొంగనిద్ర పోతూ పడుకున్నాడు. ఇదే సందుగదా అని, గజకర్ణ లేచివచ్చి గోకర్ణ మొలచుట్టూ తడివిచూశాడు, డబ్బునంచికోసం. కాని, పాపం ఏమీ కనిపించలేదు. చేసేదిలేక పోయి పడుకున్నాడు.

దొంగనిద్రపోతున్న గోకర్ణ, గజకర్ణనిద్ర పోగానే పెట్టెతాళం వూడగొట్టి, బంగారపుపల్లెం తెచ్చి తలకింద దాచుకుని పడుకున్నాడు. కొంతసేపటికి గజకర్ణకు మెళుకువవచ్చి తన పెట్టెవంక చూశాడు. తాళం వూడగొట్టి వుంది. గుట్టుచప్పిడి కాకుండా గోకర్ణ పక్క అంతా వెదికాడు. చివరికి తలక్రింద కనిపించింది బంగారపు పల్లెం.

బొంతా లక్ష్మణరావు, శ్రీ కాకుళం.

మెల్లిగా పల్లెంనిండా నీళ్ళుపోసి, ఆ పల్లెం వుట్టిమీదపెట్టి, వుట్టికింద తను మంచం వేసుకుని పడుకున్నాడు. "పల్లెం కదిలిస్తే నీళ్ళు మీదపడతైగదా, అప్పుడు నాకు మెలుకువ వస్తుంది" అనుకున్నాడు, పాపం గజకర్ణ.

ఇదంతా దొంగనిద్రపోతున్న గోకర్ణ చూస్తూనేవున్నాడు. గజకర్ణని నిద్ర పోనిచ్చి, మెల్లిగా కచికలుతెచ్చి వుట్టిమీద పల్లెంలో చెయ్యడం మొదలుపెట్టాడు. కాసేపటికి పల్లెంలోవున్న నీళ్ళన్నిటినీ కచికలు పీల్చివేసినై. అప్పుడు ఆ పల్లెం తేసుకుపోయి ఒక చెరువులో దాచివచ్చి, ఏమీ ఎరగనివాడికిమల్లై పడుకున్నాడు.

ఇంతలోకే గజకర్ణకు మెలుకువ వచ్చింది. వుట్టిపంకచూశాడు. పాపం, పల్లెం కనిపించలేదు అయినా, వీడేం తక్కువ తిన్నాడుగనకనా! గోకర్ణదగ్గిరికిపోయి కాళ్ళు పరీక్షగా చూశాడు. పాదాలమీద యిసక అక్కడక్కడా కనబడింది. ఇంకేం, 'ఏడు పల్లెం ఎక్కడో చెరువులో దాచివచ్చి వుండాలి' అనుకున్నాడు. అనుకున్నవాడు బయలుదేరాడా. అబ్బే, కాళ్ళు నాకటం ప్రారంభించాడు. ఎందుకో తెలుసా? నీళ్ళల్లో ఎంతలోతుకుపోయి దాచిపెట్టాడో తెలుసుకో టానికీ. అలా కాళ్ళు నాకు తూవుం టే

మోకాళ్లదాకా చప్పగానూ, అపైన ఉప్పగానూ ఉంది. కనక, 'తప్పకుండా మోకాటి లోతు నీళ్లలోకిపోయి వల్లెం అక్కడ దాచి వుంటాడు. అందుకనే మోకాళ్లవరకూ చప్పగా, అపైన ఉప్పగా వుంది,' అనుకున్నాడు ఆహూళ్లో వున్నది ఒక్కటే చెరువు. మోకాటి లోతు వరకూ పోయి వెతికితే దాంట్లో పల్లెం దొరికింది. పల్లెం తీసుకుని గజకర్ణ యింటికి వస్తున్నాడు.

ఈలోపుగా గోకర్ణ లేచిచూస్తే గజకర్ణ కనిపించలేదు. 'ఏడు మనల్ని మించిన వాడురా బాబూ, వీడితో పోటీకి పోవటం కంటే, మంచిచేసుకుని, భాగస్వామిగా చేరటం మంచిది' అనుకున్నాడు గోకర్ణ.

పల్లెం తీసుకుని గజకర్ణ యింటి గుమ్మం దగ్గరికి రాగానే, గోకర్ణ ఎదురుగాపోయి—
"బావా! ఏమో అనుకున్నానుగాని, నన్ను మించినవాడివే నువ్వకూడా! ఇకనించి, మనమిద్దరం కలిసి వ్యాపారం సాగిద్దాం. మంచి లాభంకూడా వస్తుంది. వచ్చిందాన్ని యిద్దరం సమంగా పంచుకుందాం" అన్నాడు గోకర్ణ. ఇందుకు గజకర్ణకూడా యిష్టపడ్డాడు.

మంచిరోజు చూచుకొని గజకర్ణ, గోకర్ణలు దొంగతనానికి బయలుదేరారు. దారిలో గోకర్ణ గజకర్ణతో "ఒరే, బావా!

మాహూళ్లో సుబ్బన్నరెట్టి చనిపోయాడట. వాడు మనకు వెయ్యిరూపాయలు బాకీ వున్నాడని, పెట్టి తమ్ముణ్ణి, పెళ్లాన్ని అబాకీ తీర్చమని అడుగుదాం. వాళ్లు రుజువు అడుగుతారు. అప్పుడు మనం ఏమిచేబు దాము?" అని అడిగాడు.

"అదికూడా నువ్వేచెప్పు" అన్నాడు గజకర్ణ.

"అయితే, ఏను. రెట్టిని దహనంచేసిన చోటనే ఒక గొయ్యి తీసి అందులో నిన్ను పూడ్చిపెడతాను. నీకు మాత్రం గాలి అడెట్టుగానే పూడ్చిపెడతానులే. తర్వాత నేను వెళ్లి రెట్టి పెళ్ళాని వాళ్లని డబ్బు అడుగుతాను. అప్పుడు వాళ్ళు 'నీకు బాకీ వున్నట్టు రుజువులేందే మేము ఎలానమ్ము తాం' అంటారు. 'కావల్సివస్తే రెట్టిగార్ని దహనంచేసినచోటికిపోయి రెట్టిని పిలుస్తాను. రెట్టిపతికితేనే నాకు డబ్బుయివ్వండి' అని వాళ్లని యిక్కడికి తీసుకొస్తాను. తీసుకొచ్చి 'ఓ సుబ్బన్న రెట్టి' అని పిలుస్తాను.

నువ్వు గోతిలోనించి 'ఓ' అని పలుకు. అప్పుడు 'నిశు నాకు వెయ్యి రూపాయలు బాకీవున్నావుగదా' అని అడుగుతాను. 'ఔను' అని పలుకు. నిజమేగదా అనుకుని వాళ్ళు వెయ్యి రూపాయలు యిస్తారు. ఇద్దరూ పంచుకుందాం" అన్నాడు గోకర్ణ.

సరే, బాగుందంటే బాగుందనుకున్నారు తోడు దొంగలద్దరూ. గజకర్ణని పూడ్చిపెట్టి గోకర్ణ శెట్టిగా రింటికి వెళ్ళాడు. అనుకున్నట్టుగానే, 'రుజువులేనివే బాకీ తీర్చుము' అన్నారు శెట్టి పెళ్ళాంవాళ్ళు. సరేనని, గోకర్ణ వాళ్ళని తీసుకుని గజకర్ణని పూడ్చిపెట్టిన

చోటివచ్చి 'ఓ సుబ్బన్న శెట్టి' అని పిలిచాడు. 'ఓ' అని పలికాడు గజకర్ణ గోతిలోంచి.

'సుబ్బన్న శెట్టి! నిశు నాకు వెయ్యిరూపాయలు బాకీవున్నావు కదా?' అని తిరిగి అడిగాడు గోకర్ణ.

"అవును" అని పలికాడు. గజకర్ణ గోతిలోనించి.

పాపం, శెట్టి పెళ్ళాంవాళ్ళూ నిజమేగదా అనుకుని, గోకర్ణని తీసుకెళ్లి వెయ్యిరూపాయలు దర్శించుకుని పంపారు.

గోకర్ణ తిరిగివచ్చి, గజకర్ణని పూడ్చిపెట్టిన గోతిమీద పెద్ద బండపెట్టి వెయ్యి రూపాయలు తీసుకుని వుడాయించాడు.

"బావా, బావా!" అని కేక వేశాడు గోతిలోనించి గజకర్ణ. ఇంకెక్కడిబావ! అప్పుడే ఆ రమైలుదూరం వెళ్లిపోయాడు.

ఎలాగో తిప్పలుపడి గజకర్ణ యింకో కన్నం చేసుకుని కొంత సేపటికి గోతిలోనించి బయట బడ్డాడు. గోకర్ణచేసిన మోసానికి బదులు తీసుకోవాలని నిశ్చయించుకున్నాడు.

స్మృతాననించి పూరిబయటికిపోయేత్రవ
ఒకటే వున్నది. అత్రోవనే బయలుదేరాడు
గజకర్ణ, గోకర్ణని వెతుక్కుంటూ.

వెయ్యి రూపాయలు ఒక్కడే ఎలా
మోస్తాడు? అందుకని గోకర్ణ ఒక యెద్దుని
కొని దాని మీద రూపాయలమూట వేసుకుని
పోతూవున్నాడు.

అంత దూరాన పోతూవున్న గోకర్ణని
గజకర్ణ దూరాన్నించి చూశాడు. పొలాల్లో
గుండా నక్కినక్కి పోయి ఎలాగైతేనేం
గోకర్ణకంటే ముందుగా చేరుకున్నాడు.
గజకర్ణదగ్గర ఎక్కడో కాజేసిన ఒక
చక్కటి చెప్పలజత కొత్తది వున్నది.
వాటిలో ఒకచెప్పని గోకర్ణవచ్చేదారిలో పడేసి
మళ్ళీ పొలాల్లో దాక్కుని చూస్తున్నాడు.

కొంతసేపటికి గోకర్ణవస్తూ ఆ చెప్ప
చూశాడు. "ఈ ఒంటి చెప్ప తీసుకెళ్లి
నేనేం చేసుకుంటాలే" అనుకుని చెప్ప
తీసుకోకుండానే వెళ్లిపోతున్నాడు.

పొలాల్లోంచి గజకర్ణ ఈ మాటలు
విన్నాడు. మళ్ళీ అలాగే నక్కుతూపోయి
గోకర్ణకంటే ముందుగాచేరి రెండో చెప్ప
కూడా గోకర్ణవచ్చే దారిలో పడేసి దాక్కుని
చూస్తున్నాడు.

కొంతసేపటికి గోకర్ణవస్తూ యీ చెప్ప
చూచి, "ఒంటి చెప్ప అనుకున్నాను.
రెండోదికూడా దొరికింది. పోయి మొదటిది

కూడా తెచ్చుకుంటాను" అనుకుని ఎద్దుని
ఒక చెట్టుకు కట్టేసి మొదటి చెప్ప
తెచ్చుకోటానికి వెనక్కి వెళ్ళాడు.

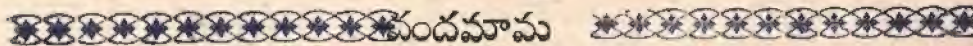
గోకర్ణ అటుపోగానే గజకర్ణ మెల్లిగా
పొలాల్లోంచి వచ్చి చెట్టుకుకట్టిన ఎద్దుని
రూపాయల మూటతో గబగబా తోలుకు
పోయాడు. కొంతదూరం పోయిన తర్వాత
ఎద్దుని వదిలిపెట్టి, రూపాయల మూటతో
ఒక గడ్డివామిలో దాక్కుని కూర్చున్నాడు.

గోకర్ణ తిరిగివచ్చి చూచుకుంటే, పాపం
ఎద్దులేదు, రూపాయలమూటా లేదు. తప్ప
కుండా యిది మనవాడి పనే అయివుం
టుంది అనుకుని అదోవనే దిక్కులు
చూసుకుంటూ వస్తున్నాడు. దోవలో గడ్డి
వామి కనిపించింది. "గడ్డివామి తప్ప
దాక్కోటానికి యిక్కడ యింకా ఏమీలేవు.
తప్పకుండా యిందులోనే వుండాలి" అను
కొని గడ్డివామిలోంచి ఒక్కొక్క పరకా
లాగటం మొదలుపెట్టాడు.

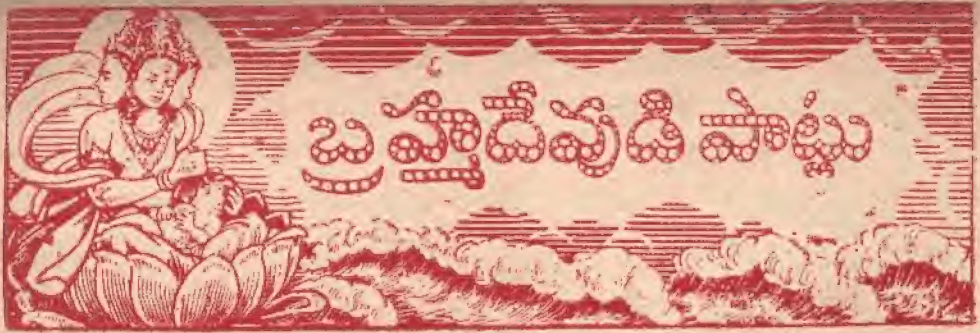
"చిక్కిపోయానురా బాబూ" అంటూ
వామిలోనించి గజకర్ణ బైటబడ్డాడు.

"మనిద్దరిమధ్యా పేచీలు దేనికి. ఈ
రూపాయలు యిద్దరం సమంగా పంచు
కుందాం" అన్నాడు గోకర్ణ.

సరేనంటే సరే ననుకుని అలాగే పంచు
కుని మళ్ళీ మామూలుగా యిళ్లకు చేరు
కున్నారు, అ తోడుదొంగలిద్దరూ.

వెనకటికి ఒక విద్యావంతుడైన బ్రాహ్మ
డుండేవాడు. ఆయనదగ్గర ఒక శిష్యు
డుండేవాడు. ఈ శిష్యుడు చాలా చురు
కైనవాడు. గురువుదగ్గర సకలవిద్యలూ
నేర్చుకోవటమే కాక, గురువుగారు తరుచు
తీర్థయాత్రలకు వెళ్లినప్పుడు వారి తుటుం
బాన్ని కనిపెట్టుకొని ఉండేవాడు.

ఇట్లాఉండగా గురువుగారి భార్య గర్భి
ణిగాఉండి ప్రసవం అవుతున్నది. ఇరుగు
పొరుగు అమ్మలక్కలు పురుడు పోస్తు
న్నారు. శిష్యుడు పురిటిగది బయట
కూచున్నాడు.

ఇంతలో అక్కడికి బ్రహ్మదేవుడు వచ్చి
పురిటిగదిలోకి వెళ్లబోయినాడు. ఎవరికి
కనిపించని బ్రహ్మను శిష్యుడు చూడగలి
గాడు కాని గుర్తించలేదు.

"ఎవరునువు? లోపలికి వెళ్లటానికి
వీల్లేదు. లోపల మా గురువుగారి భార్య
ప్రసవిస్తోంది," అన్నాడు శిష్యుడు.

"అందుకనే నేను లోపలికి వెళుతు
న్నాను. భూమిమీద పడకముందే నేను

ఆ బిడ్డ నెసట వ్రాతవ్రాయాలి. నేను
బ్రహ్మను," అన్నాడు బ్రహ్మ.

"ఏమని వ్రాస్తావు? చెబితేగాని లోపలికి
పోనివ్వను. నువ్వు బ్రహ్మవయితే నాకెక్కువ
లేదు," అన్నాడు శిష్యుడు.

"నాకు నీతోమాట్లాడే వ్యవధిలేదు.
అదీకాక నావ్రాత ఎవరికీ ముందుగా
తెలియకూడదు," అన్నాడు బ్రహ్మ.

"అయితే నువ్వు లోపలికి వెళ్లటానికి
వీల్లేదు," అన్నాడు శిష్యుడు మొండిగా.

"ఏమివ్రాస్తానో నీకు చెప్పగలను గాని
నువ్వు మళ్ళీ ఎవరికైనా చెబితే తలపగిలి
చస్తావు!" అని బ్రహ్మ శిష్యుణ్ణి భయ
పెట్టాడు.

"నా కడంతా తెలిదు. నువ్వు వ్రాసేవ్రాత
ఏమిటో చెప్పి మరీ లోపలికివెళ్ళు,"
అన్నాడు శిష్యుడు.

"అయితే ఏను ఈసంగతి ఎవరికన్నా
చెప్పావా నీ తల బ్రద్దలవుతుంది. మీ
గురువుగారి భార్యకు మగపిల్లవాడు పుట్ట
బోతున్నాడు. బతికిఉన్నంత కాలమూ

వాడికి మూటెడు భాగ్యమూ, ఒక అపూ
మాత్రమే ఉంటాయి," అన్నాడు బ్రహ్మ.

"అంత దరిద్రమా? ఒకరికి పెట్టుకునే
టందుకూ చేసుకునేటందుకూ కూడా
లేదా?" అన్నాడు శిష్యుడు.

"చేసుకున్నవారికి చేసుకున్నంత!
నేనేంవెయ్యను?" అన్నాడు బ్రహ్మ.

"పోనీ ఆమయనా తియ్యకుండాగా
ఉంటాయా?" అన్నాడు శిష్యుడు.

"తియ్యకుండా ఉంటాయి," అంటూ
బ్రహ్మ పురిటిగదిలోకి వెళ్ళాడు. మరి
కాస్సేటికి పురిటిగదిలోనుంచి పుట్టిన
పిల్లవాడి ఏడుపు వినిపించింది.

కొన్ని సంవత్సరాలు గడిచాయి. గురువు
గారి భార్య మళ్ళీ కనటానికి సిద్ధంగా
ఉంది. గురువుగారు ఎప్పటిలాగే తీర్థ
యాత్రలు చేస్తున్నాడు. శిష్యుడుమటుకు
యథాప్రకారం పురిటిగది బయట కాపలా
చేస్తాడు.

మళ్ళీ బ్రహ్మదేవుడు వచ్చాడు. శిష్యుణ్ణి
చూశాడు. "నువ్వెంతా ఇక్కడే ఉన్నావా?"
అన్నాడు.

"ఉన్నాను, స్వామీ! ఈసారి ఏంపిల్ల?
మీరేమివ్రాత వ్రాయబోతున్నారు?" అని
అడిగాడు శిష్యుడు.

"అవంతా నీ కనవసరం. నన్ను లోప
లికిపోనీ," అన్నాడు బ్రహ్మ.

"చెప్పందే లోపలికి పోవటానికి వీలేదు"
అన్నాడు శిష్యుడు.

చేసేదిలేక బ్రహ్మ చెప్పేశాడు.

"ఈసారి అడవిల్ల. దానికి పెళ్ళిగీత
లేదు. రోజూ ఏదో ఒక పెళ్ళిసంబంధం
మాత్రం వచ్చి తిరిగి పాతూపుంటుంది,"
అన్నాడు బ్రహ్మ.

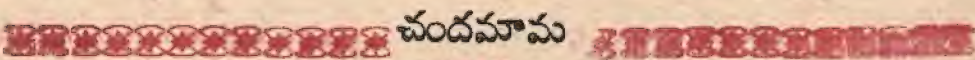
శిష్యుడికి చెప్పరానికోపంవచ్చింది. కాని
ఏంచేస్తాడు? బ్రహ్మవ్రాతకు అడ్డం
ఏముంది?

"ఈసంగతి ఎవరితోనైనా చెబితేవానితల
పెలిపాతుంది," అంటూ బ్రహ్మ పురిటిగది
లోకి వెళ్ళాడు.

ఇదిజరిగిన కొద్దికాలానికే శిష్యుడు
గురువుగారివద్ద చదువు పూర్తిచేసి, స్వగ్రా
మానికివెళ్ళి, పెళ్ళిచేసుకుని ఒక ఇంటివా
డయ్యాడు.

కొద్ది సంవత్సరాలు గడిచాయి.

శిష్యుడికి ఎప్పుడూ తన గురువుగారి
పిల్లలకు బ్రహ్మవ్రాసిన వ్రాతే జ్ఞాపకం
వస్తూవుండేది. దానికేదైనా ప్రతిక్రియలేదా
అని ఆలోచిస్తూ ఉండేవాడు. కాని బ్రహ్మ
వ్రాతకు తిరుగుచెయ్యటం ఎట్లా? ఆవ్రాత
ప్రకారం జరిగితే, పాపం, ఆయిద్దరు
పిల్లలూ నిష్కారణంగా చెడిపోతారే అని
శిష్యుడు ఎప్పుడూ విచారిస్తూండేవాడు.
ఇట్లా విచారిస్తూపోగా శిష్యుడికోక గొప్ప
అలోచన తట్టింది. అతను వెంటనే గురువు
గారి గ్రామానికి ప్రయాణంకట్టాడు.

“నువు డబ్బుకేమీ విచారించకు. నీ దారిద్ర్యంచూసి భయపడకు. నీదగ్గర ఉన్న గింజలుపెట్టి సరిపోయినంత మందికి సంతర్పణచేసెయ్య. సాయం కాలం అయేసరికి ఇంట్లో ఒక్క గింజ మిగల్చుకు. దొడ్లో అవునుకూడా ఉంచుకు. ఎవరికైనా విక్రయించు. అమ్ముడుపోకపోతే దానం చేసెయ్యి. నీకేమీ నష్టం ఉండదు”.

దానికి గురువుకొడుకు భయపడి, “అసలే నాది బీదసంసారం. ఇట్లా చేస్తే నేనూ నా భార్య మాడి చచ్చి పోమా?” అన్నాడు.

గురువుగారూ, ఆయనభార్య చనిపోయి కొద్దికాలమయింది. గురువుగారి అబ్బాయికి వివాహమయింది. అతను పారోహిత్యం చేస్తూ, పొలంచూసుకుంటున్నాడు. ఎంత కష్టపడి పనిచేసి ఎంత సంపాదించినా బ్రహ్మవ్రాతప్రకారం అతనికి దొడ్లో ఒక ఆవు, ఇంట్లో మూటెడుగింజలూ కప్ప మరేమీ మిగలటంలేదు.

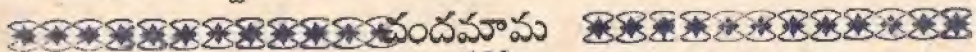
గురువుగారి పిల్లకు యుక్తవయస్సు వచ్చింది కాని ఆమెకింకా సంబంధం కుదరలేదు. ఎంతమందోవచ్చిచూసిపోతారు కాని ఒక్కరూ పెండ్లాడరు. ఆ పిల్లకు పెళ్లికానందుకు వదినే రోజూ ఆ పిల్లను తిట్టుతున్నది. ఆపిల్లకు అయింట్లో ఉండడం కష్టంగా ఉంది.

శిష్యుడు ఆ ఇద్దరికీ తాను ఆలోచించిన సలహాలు చెప్పేశాడు. గురువుగారి కొడుకుతో ఈవిధంగా చెప్పాడు :

“నామాటనమ్మి నేను చెప్పినట్టుచెయ్యి. చాతనయితే రోజూ నేను చెప్పినట్టుచెయ్యి. నీకేమీ నష్టం కలగకుండా నేనుచూస్తాను. కావలిస్తే నేను నియింటో కొంతకాలం ఉండి నామాటబ్రుజుపుచేస్తాను,” అన్నాడు శిష్యుడు.

శిష్యుడిమాట నమ్మి ఆరోజుకు కావలి సిన గింజలుమాత్రం ఉంచుకుని మిగతావి వండించి గురువు కొడుకు నలుగుర్నీ పిలిచి భోజనాలు పెట్టాడు. ఎన్నడూ పిల్లికి బిచ్చంవేసే స్థితిలో లేనివాడు సంతర్పణ చేస్తున్నాడంటే అందరికీ ఆశ్చర్యంగానే వుంది.

ఆరోజు సాయంకాలం అవును బజారుకు పట్టుకెళ్లి గురువుగారి అబ్బాయి దాన్ని అమ్మేసి ఆ డబ్బుతో తనకూ భార్యకూ కావలసిన పస్తువులన్నీ కొనుక్కున్నాడు.

మర్నాడు పాదుటికల్లా గురువుగారి కొడుక్కి కబురువచ్చింది. ఆ పూళ్ళో ఒక పెద్ద భాగ్యవంతుడు చచ్చిపోయాడు. ఆయనకు చినకర్మ చేయాలట. గురువుగారి కొడుకు వెళ్ళాడు. ఆయనకు ఒకమూట బియ్యమూ, ఒక గోవు దానమూ దొరికింది.

ఆ సాయంత్రం అతను బియ్యం పంచి పెట్టి, ఆవును అమ్మివేశాడు. మర్నాటి ఉదయానికి ఇంకొక కబురు. ఒక ముసలమ్మ చచ్చిపోయిందని. వాళ్లు కూడా గురువుగారి అబ్బాయికి ఒకమూట బియ్యమూ, గోదానమూ ఇచ్చారు.

ఇలా చావులతో కొన్నాళ్లు గడిచింది. ఆ తర్వాత ఒకరోజున ఎవరూ చావలేదు. కాని మధ్యాహ్నమయేవరకు దొడ్లో ఒక అప్పు కట్టేసివుంది. ఇంట్లో ఒక బియ్యంమూట వుంది. గురువుగారి అబ్బాయికి అనాఁనించి ఇల్లు కదలకుండానే బియ్యపుమూటా ఆపూ దొరుకుతున్నాయి.

శిష్యుడు గురువు కొడుక్కు సలహా ఇచ్చినట్టుగానే గురువు కూతురుకుకూడా సలహా ఇచ్చాడు.

“అమ్మా! నీకు పెళ్లికాలేదని దిగులు పడుకు. నేను చెప్పినట్టుగాచెయ్యి. నీకు లక్షబుమైన మొగుడు దొరుకుతాడు. ఇక నించి నిన్ను చూడ వచ్చేవారు ఉత్త చేతులతోవస్తే కనపడవద్దు. ఒక పట్టుచీరే, పట్టురవికె, బంగారపు వొడ్రాబుమూ, కంటే, నాగరమూ, పసుపూ కుంకుమ తైలనే కనపడతానను!”

ఈమాట చినగానే ఆ అమ్మాయికి మరి దిగులువేసింది. “నన్ను ఊరకనేకూడా

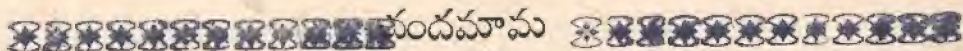

చేసుకొనివారు ఇంతడబ్బు ఖర్చు పెట్టి చూడటానికివస్తారా?” అని అడిగింది.

“పస్తారమ్మా, వస్తారు! నామాటవిని నాలుగురోజులలా చెయ్యి” అన్నాడు శిష్యుడు.

మర్నాడు ఆ అమ్మాయిని చూడటానికి ఒక సంబంధం వచ్చింది. ఆ అమ్మాయి ఒకచీరే, రవికె, వొడ్రాబుమూ, కంటే, నాగరమూ, పసుపూ కుంకుమా తైలనేగాని కనపడనని కబురుచేసింది.

ఆవచ్చిన సంబంధంవాళ్లు అవే పోక పోయారు. సాయంత్రం వరకు మళ్లి ఎవ్వరూ రాలేదు. సాయంత్రం ఒక పెద్ద మనిషి ఆ పిల్లకొరిన వస్త్రపులన్నీ తీసుకుని వచ్చాడు. అవి ఆ పిల్లకుయిచ్చి ఆమెను చూసి వెళ్ళాడు.

ఇలా రోజూ ఆ పెద్ద మనిషే వచ్చి చీరెలా, నగలా యిచ్చి పిల్లను చూసి పోతున్నాడు. గురువుగారి అమ్మాయికూడా ఇక పెళ్లికాలేదని దిగులుపడలేదు; అపిల్ల వదినె రోజూదొరికే నగలా, నాణాలూ ఇంట్లోవేసుకుని మురుసుకొంటున్నది.

శిష్యుడు ఒక నెలరోజులున్నాడు, అతని సలహాప్రకారం చెయ్యటంవల్ల తన గురువుగారి పిల్లలిద్దరి సమస్యలూ పరిష్కారం అయి, వాళ్ల యిద్దరి జీవితాలు ఒక ఒడ్డున పడ్డాయి. వాళ్లిద్దరి దగ్గరా సెలవుపుచ్చుకుని శిష్యుడు తొలికొడి కూసే వేళకు బయలుదేరి తన స్వగ్రామానికి ప్రయాణమైనాడు. తెల్లవారటానికింకా రెండుగంటలున్నది. కాని వెన్నెలపుండటం వల్ల దారి చక్కగా తెలుస్తున్నది.

శిష్యుడికి దారిలో ఒక పెద్దమనిషి ఎదురైనాడు. ఒక భుజాన పెద్ద బియ్యం మూటా, రెండోచేతిలో నగలమూటా పట్టు కున్నాడు. ఒక ఆవును పిలుపుకుకట్టి

తెస్తున్నాడు. ఆ వచ్చేది బ్రహ్మదేవుడేనని శిష్యుడుగ్రహించి, 'నమస్కారం, స్వామి!' అని పలకరించాడు.

"నీమూలంగా నాకెన్నిపాట్లు వచ్చాయో చూడు!" అన్నాడు బ్రహ్మ.

"సన్నెంచేయమంటారు స్వామి! వాళ్ల ఖర్చు వాళ్ళది!" అన్నాడు శిష్యుడు సవ్యతూ.

"ఇది వాళ్లఖర్చు కాదోయి, నాఖర్చు. నాకు ఒక్క పనిచేసుకోబానికి తీరిక చిక్కటం లేదు." అన్నాడు బ్రహ్మదేవుడు.

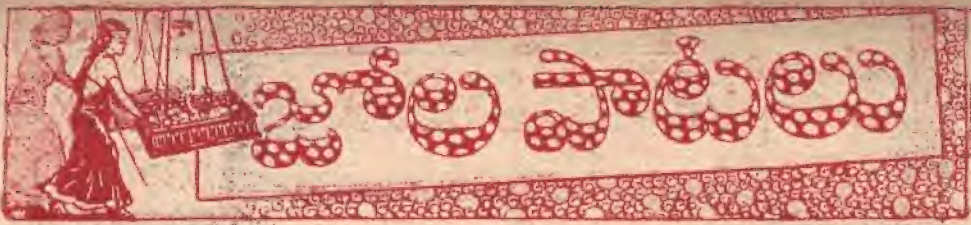
"అలా ఆయితే ఆరాత కొంచెం చెరిపి వెయ్యకూడదూ?" అన్నాడు శిష్యుడు.

"చెరపటం ఎలాగ? కాని కొంచెం దిద్ది నాఖర్చు వదిలించుకుంటాను" అంటూ బ్రహ్మదేవుడు వెళ్లిపోయాడు.

ఆనాటినించి గురువుగారి అబ్బాయి పట్టినదెల్లా బంగారమైంది. గురువుగారి అమ్మాయికి మంచి మొగుడు దొరికాడు.

చిక్కు డాకుమీద చిలుకవాలింది
 చిలుకెక్కి ఓరాజు చిక్కివున్నాడు
 అరిటాకుమీద హంసవాలింది
 హంసెక్కి ఓరాజు అమిరివున్నాడు
 కొబ్బరాకుమీద గోరవాలింది
 గోరెక్కి ఓరాజు కోరివున్నాడు
 మామిడాకుమీద మంచువాలింది
 మంచెక్కి ఓరాజు పొంచియున్నాడు
 గుమ్మడాకుమీద గువ్వవాలింది
 గువ్వెక్కి ఓరాజు గూడెగ్గినాడు
 చిక్కు డాకుమీద చిలక అబ్బాయి
 చిలకెక్కి అమ్మాయి చిక్కివున్నాది
 అరిటాకుమీదనే హంస అబ్బాయి
 హంసెక్కి అమ్మాయి అమిరివున్నాది
 కొబ్బరాకుమీద గోర అబ్బాయి
 గోరెక్కి అమ్మాయి కోరివున్నాది
 మామిడాకుమీద మంచు అబ్బాయి
 మంచెక్కి అమ్మాయి పొంచివున్నాది
 గుమ్మడాకుమీద గువ్వ అబ్బాయి
 గువ్వెక్కి అమ్మాయి గూడెగ్గినాది

తెలంగాణ కౌడుకులు

(గతసంచిక తరువాయి)

ఆరాత్రి సత్యానికి సరిగా నిద్రపట్టలేదు. మామూలుగా తెమ్మిది కొట్టగానే నిద్ర పొయ్యేవాడు ఇవాళ రాత్రుల్లా పక్కమీద అటూ యిటూ దొర్లుతూనే ఉన్నాడు. సూరయ్యమటుకు, మనసు ఎంత కలతగా ఉన్నా తెమ్మిది కొట్టగానే పడుకుని, వెంటనే నిద్రపోయినాడు.

సత్యానికి తెల్లారకముందే మెలకు వచ్చింది. పక్కమీదనుంచి లేచి తోచని వాడల్లే ఇల్లంతా తిరిగాడు. గదిలోకి వెళ్లి అద్దంలో తన బట్టతల మీసాలూ చూసు కున్నాడు. కళ్ళజోడు పెట్టుకుంటేగాని అదైనా సరిగా కనిపించలేదు.

సూర్యోదయమై గంట అయినప్పటికీ సూరయ్య లేవలేదు. ఇంతలో బడినుంచి ఒక కుర్రవాడు వచ్చాడు. వాడు సత్యాన్ని ఎరిగినవాడే. అయినా గుర్తించక. 'ఏమండీ, మీ సత్యాన్ని పంతులవారు పిలుచుకు రమ్మన్నారు,' అని చెప్పాడు.

సూరయ్య లేచాడు. అలవాటుప్రకారం మాటలక్కను కేకపెట్టాడు. కాని పంట లక్క కేకవినికూడా పలకలేదు ఇంతలో తనకొడుకు ఈడు కుర్రవాడు లోపలికి

వచ్చి, "పోరే, నన్ను మేష్టారు పిలుచుకు రమ్మన్నారు," అని చెప్పాడు.

సూరయ్యకు కోపమూ, ఏడు పూకూడా వచ్చాయి.

"ఫీ, ఎవడూ నువ్వు? ఫో ఆవతలికి? నీ పంతుల్నిట్లా రమ్మను," అన్నాడు సూరయ్య.

కాని సూరయ్య బడికివెళ్ళక తప్ప లేదు. బడినుంచి వచ్చిన కుర్రవాడు గట్టవాడు. వాడంటే పిల్లలందరికీ హడలే. ఎవరు బడికి రాకపోయినా మేష్టారు వాణ్ణి పంపిస్తాడు. సూరయ్య వాడికి చిక్కి తప్పించుకోలేక పోయినాడు.

సూరయ్యను చూడగానే మేష్టారు పేముబెత్తం తీసుకుని రెండు చేతులమీదా నాలుగేసి దెబ్బలుకొట్టి గోడకుర్రీ వేయించి, "మీ తండ్రిగారు ఎంత పెద్దమనిషి! ఆయనకు నీవంటి దొర్భాగ్యుడు పుట్టటం చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉంది. నీ అటలు రోజూ మితిమీరి పోతున్నాయి. ఇక నిన్ను చూస్తూ ఉండుకునేదిలేదు. బండకొయ్య తగిలి స్తాను. ఏమనుకున్నావే," అని మందలించాడు.

***** చందమామ *****

సూరయ్యకు కళ్ళనీళ్ళు బొట బొట కారాయి. ఇంత అవమానం పొందటం కన్న చచ్చిపోవటం మేలనిపించింది ఆ పంతుల్నీ, ఆయన చమవుచెప్పే పద్ధతినీ, అక్కడి పిల్లల్ని చూస్తే సూరయ్యకు ఆశ్చర్యమూ కోపమూ కూడా వచ్చింది. ఇదేం పంతులు? ఇదేం చదువు? పాపం, సత్యం యిటువంటి అర్థంలేని చమవు చదువు తున్నాడా? అనుకున్నాడు.

కాస్సేపు పిల్లలంతా ఎక్కాలు పల్లె వేశారు. ఆ తరవాత నెలలపేర్లూ, తిదుల పేర్లూ పల్లె వేశారు. అంతాకలిసి అక్షరస్తుంపే కాకిగోల. ఆ తరవాత పిల్లల్ని అల్లరి చెయ్యపద్దని చెప్పి పంతులు గోడకి చేర గిలబడి నోట్లకి ఈగవెళ్ళిందికూడా తెలియ

కుండాగురక పెట్టి నెద్రపోయినాడు. పిల్లలు అల్లరి ప్రారంభించారు.

పిల్లలంతా సూరయ్యచుట్టూ మూగారు. అందరూ తనని "సత్యం" అని పిలిచేవల్లే కాని ఒక్కరిపేరూ తనకు తెలియదు. ఒక్కరి మొహమూ తను ఎరగదు. ఆసంగతి పిల్లలకేం తెలుస్తుంది? సత్యం పొగరు పట్టి తమతో మాట్లాడటంలేదనుకున్నారు. సూరయ్యను విడిచిపట్టం మొదలు పెట్టారు. ఒకడు చెవిగిల్లాడు మరొకడు తొడపాళంపెట్టాడు. ఈ కుర్రవెధవలు తనను యింత చులకన చేస్తున్నారని రోషమూ, యేమీచెయ్యటానికి లేకపోవటం పల్లదుఃఖమూ సూరయ్యను బాధించాయి. ఆఖరుకు భరించలేక ఒక్క పాలికేక

పెట్టాడు సూరయ్య అతను అంతపని చేస్తాడని పిల్లవాణ్ణివరూ అనుకోలేదు. పంతులు లేస్తాడని వాళ్ళకు తెలుసు. అందుచేత చప్పున ఎవరిదారిని వాళ్ళు యేమీ ఎరగనట్టుగా కూచున్నారు.

పంతులు లేవనే లేవాడు. లేస్తూనే బెత్తంతీసుకుని సూరయ్యను బాదసాగాడు. సూరయ్యకు మతిపోయినట్టుయింది.

"నీతాడుతే? నీ చదువు చట్ట బండలు గానూ! ఇండుకేనా నేనింత డబ్బిచ్చింది? ఉండు నిన్నేంచేస్తావో! మాటి మాటికి బెత్తంతీసుకుని పిల్లల్ని చావగడతావుట్రా? నీ చేతులు పడిపోనూ!" అని సూరయ్య పంతుల్ని తిట్టసాగాడు.

మిగిలిన పిల్లలంతా గట్టిగా నవ్వు సాగారు. పంతులు ఒక్క క్షణంపాటు నిర్హితపోయినాడు. యేమనుకున్నాడో యేమిటో సూరయ్యను వెళ్లి గోడకుర్చీ వెయ్యమన్నాడు. సూరయ్యకి క్షణక్షణానికి పరాభవం జాస్తి అవుతున్నది కాని తగ్గటంలేదు.

పంతులు సూరయ్యని పరీక్ష ప్రారంభించాడు. పంతులు వేసిన ప్రశ్నలు కొన్ని సూరయ్య సులభంగానే చెప్పాడు. కాని మరికొన్నిటికి చెప్పలేక పోయినాడు. పుస్తకం చదివితేగాని తెలియని విషయాలుకు సూరయ్య ఎట్లా సమాధానం చెబుతాడు?

గోడకుర్చీ వెయ్యటం సూరయ్యకు దుర్భరమయింది. పిల్లలందరూ వేళాకోళం ప్రారంభించారు. గోడకుర్చీ వేసి సూరయ్య అలుసైపోయినాడు. పంతులు వాళ్ళనేమీ అసలేదు.

పంతులు లెక్కలిచ్చాడు. పంతులు లెక్కచెప్పటం ఇంకా పూర్తికాకమునుపే సూరయ్య సమాధానాలు చెప్పసాగాడు. పంతులుకు ఆశ్చర్యంవేసింది. సత్యం లెక్కల్లో మొద్దు అటువంటివాడు తడుపు కోకుండా నోటి సమాధానాలు చెప్పటం పంతులుకు ఆశ్చర్యంగా ఉండదూ?

'దొంగవెధవా, ఇంతకాలమూ నీకు లెక్కలు బాగా వచ్చిఉండికూడా నాదగ్గిర మొండితనంచేసి రానట్టు నటిస్తున్నావా?" అని పంతులు సూరయ్యని రెండువేళాడు.

ఎప్పుడు మధ్యాహ్నమవుతుందా, ఎప్పుడు పంతులు బడి విడిచిపెట్టి ఇంటికి పోతాడా అని సూరయ్య ఎదురుచూడ సాగాడు. ఎట్లాగైతేనేం. పంతులుగారు బడి చాలించాడు. మామూలు పిల్లవాడైతే బడివధిలిన మరుక్షణం తిన్న దెబ్బలూ చివట్లూ మరిచిపోతాడు. కాని సూరయ్య, యిన్నేళ్లు వచ్చినాక జరిగిన ఈ పరాభవం ఎట్లా మరుస్తాడు? అందరు పిల్లలూ ఇళ్లకు బయలుదేరారు. కొందరు పరిగెత్తారు, కొందరు ఒయ్యారపునడకలు నడుచు

కుంటూ చీకూ చింతా లేకుండా బయల్దేరారు. సూరయ్యతప్ప అందరూ ఉత్సాహంగానే ఉన్నారు.

అందులో కొందరు సూరయ్య చుట్టూ చేరి, "ఏంరా, సత్యం? ఏం జరిగిందో చెప్పిపూ? నువ్వు బొత్తిగా కొత్తమనిషిల్లే ఉంటున్నావే!" అని గుచ్చి గుచ్చి అడిగారు. సూరయ్య విసుక్కుని, "నేను కొత్తమనిషి.నే.అసలు నాపేరు సత్యం కాదు. నన్ను పలకరించకండి," అన్నాడు.

ఇంటికిపోయి ఏం చెయ్యాలి? ఇంట్లో సత్యం ఏంచేస్తున్నాడో? వాడి రహస్యం ఈపాటికి అందరూ కనుక్కుని ఉంటారనుకున్నాడు సూరయ్య. ఈ ఆలోచనతో జారిపోయిన ఆశ మళ్ళీ తిరిగి రాసాగింది. తను సూరయ్యయ్యంటే నమ్మరు నిజమే. కాని సత్యాన్నిచూసి తనే అనిమటుకు ఎవరు నమ్ముతారా? తన స్నేహితులెందరో వస్తారు. వ్యవహారాలు మాట్లాడతారు. అవన్నీ సత్యానికేం తెలుసూ? అందువేత సత్యం గుట్టు ఈపాటికి బయటపడి ఉంటుంది. సత్యం గుట్టు బయటపడితే తనవిషయం సులభంగా రుజువు అవుతుంది.

ఈ ఆశతో సూరయ్య ఇంటికి బయల్దేరాడు. కడుపులోకూడా మాడిపోతున్నది.

అయినకోసం పంటలక్కకూడా కనిపెట్టుకుని ఉంది.

"రా, నాయనా! ఎప్పుడో పొద్దునతిన్న అన్నం!" అంటూ పంటలక్క సూరయ్యను కూచోబెట్టి బాగా మేపింది. అయిన అన్నం తింటుండగా, "పంతులు బాగా కొట్టాడా?" అని అడిగింది. సూరయ్య మొహం ఎర్రబడింది సిగ్గుతో.

"నాకోసం ఎవరైనా వచ్చారా?" అన్నాడు సూరయ్య మాట మార్చటానికి.

"నీకోసం ఎవరువస్తారు, నాయనా?" అన్నది పంటలక్క.

సత్యం విషయం. పంటలక్క నడగాలనుకున్నాడు గాని ఎట్లా అడగాలో తెలియలేదు. అదృష్ట వశాత్తూ పంటలక్క చెప్పింది.

"మీ నాన్నగారికోసం చాలామంది వచ్చారు. కాని ఆయనకు ఒంటో బాగున్నట్టులేదు. ఒకరిద్దరినీ చూసి మరెవరినీ చూడననిసోయి గడిలో ముసుగుతన్ని పడుకున్నారు," అని చెప్పింది వంటలక్క.

"ఎవరెవరు వచ్చారు?" అని అడిగాడు సూరయ్య.

వంటలక్క అద్దరు ముగ్గురి పేర్లు చెప్పింది. సూరయ్య అదుర్దా జాస్తి అయింది. గబగబా తిండి పూర్తిచేసి తన గదికివెళ్లి తలుపు తట్టాడు. ఎన్నిసార్లు తలుపు తట్టినా జవాబులేదు.

"సత్యం, సత్యం," అని విలిచాడు.

"నువ్వు?" అన్నాడు సత్యం.

"తలుపుతీయ్యి. మాట్లాడాలి," అన్నాడు సూరయ్య.

"నే నివ్వుడు నిద్రపాతున్నాను. రాత్రికి మాట్లాడవాలి," అన్నాడు సత్యం.

సూరయ్య పెద్దగా తలుపు తీయ్యమని అరిచాడు. కానీ నౌకరువచ్చి సూరయ్యను రెక్కపట్టుకుని కింకిరి లాక్కొచ్చాడు.

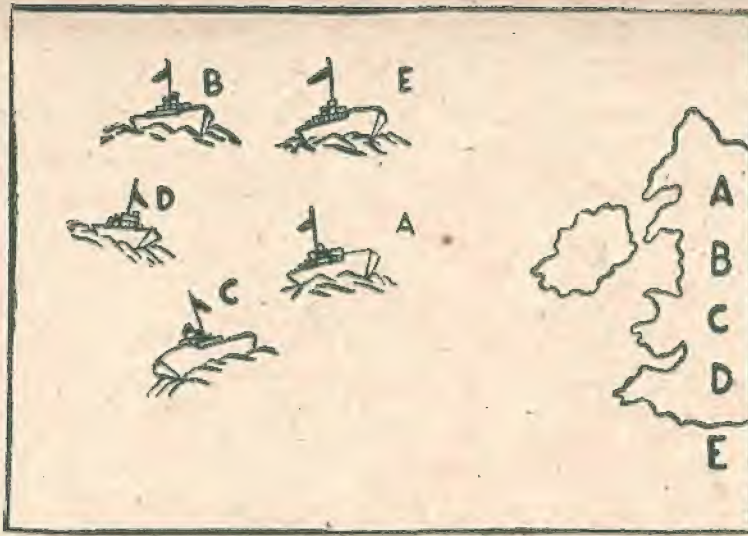
"నీసంగతేమీ బాగాలేదు. ఆల్లరిచేస్తే మీ నాన్నగారు మక్కెలు విరగొడతారు," అని హెచ్చరించి నౌకరు వెళ్లిపోయాడు.

సూరయ్యకు ఇంకో ఉపాయం తట్టింది తనకు వ్యవహారాన్ని వాళ్లందరికీ ఉత్తరాలు రాద్దామనుకున్నాడు. కాని తన దస్తూరిచూస్తే ఎరిగినవాళ్ళు గుర్తించేటట్టుగాలేదు. సూరయ్య దీర్ఘమైన ఆలోచనలో పడ్డాడు. ఎటుచూసినా తప్పించుకునేమార్గం లేదు మళ్ళీ కాస్సేపటికి బడికిపోవాలి. సూరయ్య తన సొంతపిషయమే ఆలోచిస్తాడా? ఇంటి వ్యవహారాలే ఆలోచిస్తాడా?

సత్యం రహస్యం బయటపడేపరకూ తనసంగతి ఎవరూ పట్టించుకోరు. అంతదాకా తను ఎక్కడికైనా పారిపోతే చాలా చిక్కులు పడిలిపోతా యనిపించింది. ఈసంగతి సత్యానికి తెలిస్తే పొనివ్వుడు, డబ్బు దొరికే ఉపాయంలేదు. డబ్బు లేకుండానే పా. పోదా మనుకున్నాడు. సూరయ్య వంటలక్కగాని, ఇంట్లో నౌకర్లుగాని చూడకుండా ఇంటినుంచి బయటపడి సైపకుకేసి నడిచాడు సూరయ్య. మధ్యాహ్నం రెండున్నర కొకబండి ఉంది. అది ఎక్కిపోవచ్చు. ఎక్కడికిపోవాలి, ఏంవెయ్యాలనేది సూరయ్య ఆలోచించలేదు. (ఇంకావుంది)

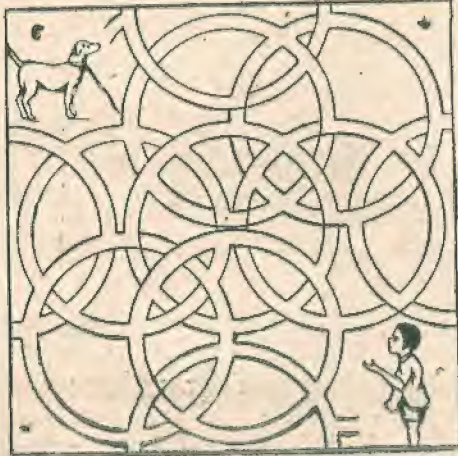

ఇక్కడ A,B,C,D,E అని పేర్లుగల ఐదుస్థిమర్లు వున్నాయి. ఆ అయిదు స్థిమర్లు అదే పేర్లుగల రేవు పట్టణాలకి చేరాలి. అలా చేరేటప్పుడు ఒక స్థిమరు వెళ్ళినదారి మరో స్థిమరు వెళ్ళినదారి కలవకూడదు. ఏస్థిమరు దారి ఆ స్థిమరుకే వుండాలి. మీరు ఒక్కోస్థిమరుని దారి రేవుపట్టణానికి పెనినిలుడో కలపండి చూద్దాం.

మీకు తెలియకపోతే జవాబుకు 134 వ పేజీ చూడండి.

రాముడు ఒక కుక్కపిల్లని పెంచుతున్నాడుట. అది ఒకరోజున తప్పించుని ఒక అడవికి పోరిపోయింది. అడవిలో అనేక దారులున్నాయి. ఏదారిని వెళ్లాలో రాముడికి తెలియలేదు. మీకు తెలిస్తే, ఆదారి రాముడికి చూపించండి.

ఈ చదరం నాలుగుమూలలా నాలుగు పిల్లలు వున్నాయి. ఆ నాలుగింటిలో ఏదో ఒక పిల్లిమాత్రమే ఎలుకను పట్టుకోగలదు. అది ఏదో మీరు కనుక్కోండి.

“నాన్నా! ఈ లెట్ట రై పేమో చూడు!”

“ఒరే, రామూ! నువ్వు బయటికి ఎప్పుడు వెళ్ళావురా?”

“కల్లకొట్ట యద్దం జరుగుతుంతుగా నండి సార్!”

“నేను సాయంత్రం పాటకచ్చేరికి పోవాలి. చాకలింటికి పోయి బట్టలుతీసుకురమ్మని చెప్పు.”

“ఎందుకు నాన్నా రూ? మీరు పాడటం మొదలెడితే, వాడే పరిగెత్తుకుంటూ వస్తాడు!”

“సికంటే నేను అయిదురెట్లు పెద్ద.”
“అట్లాగయితే నాకు ఏడాదప్పదు
మీకు బదెత్తేనా, నాన్నా?”

“ఓ సేవ్, “చిట్టి! నా షేవింగ్ బ్రష్ చూశావా?”
“సీ బ్రష్ సంగతి నాకు తెలీదుగాని తమ్ముడి
గుర్రానికి తేకవచ్చింది నాన్నా!”

“అబ్బాయి, ఎదో ఉత్తరం
పడిపోయింది, చూసుకో!”

“థాంక్స్, అది నా మనసుడు రాసిన
ఉత్తరం లెండి!”

స ర స్వ తి

ప్రాద్దున్నేలేచి తమ్ముడికి
నిళ్లుబోసి చొక్కా తొడిగింది

ఫాటోలు తీసినవారు :

శుభ్రంగా తలదువ్వి
బొట్టు పెట్టింది

మంచిపిల్ల

పలకా పుస్తకాలు వేతికిచ్చి

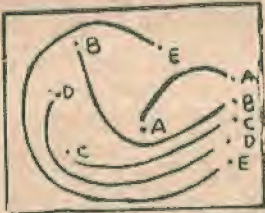
బి. రంగనాథం, మద్రాసు

పాఠం నేర్పింది
సరస్వతి మంచిపిల్లకా?

స్థిమరుల బొమ్మకు జవాబు

ఈ బొమ్మ చూశారా? ఇది ఏమిటో తెలుసా? కుందేలు, దాన్నికోసి నాలుగు భాగాలుగాచేశారు. బొమ్మలోని ఈ నాలుగు భాగాలనీ తిరిగి జాగ్రత్తగా అతికిచూడండి.

పజిలుకు జవాబు

1 ను	నా		2 త		3 ఈ	లి
త్త		కి	ర	ము		జ
బ్ర	రి		గ	భృ	కా	య
శా		హ		ట		స
పి	గ	ప	తి		హ	గ
ము		ము	వ్య	న్నె		ర
లు	తే		లు		నో	మ

అబ్బాయిలూ, అమ్మాయిలూ :

ఈ బొమ్మచూశారా? తల్లికోతి పిల్లకోతి చేరి ఒక చెట్టుమీద ఎగురుతూ గంతులేస్తూ అడుకుంటున్నైట. అడుకుంటుండగా పిల్లకోతి ఎక్కడో దాక్కొందిట. తల్లికోతి దానికోసం వెతికితే ఎక్కడా కనిపించలేదట. మీకు కనిపిస్తే ఆ పిల్లకోతినితల్లికోతికి వప్పజెప్పండి.

ఈబొమ్మలో రథదక్రమూ వుంది, సూర్యుడూ వున్నాడు. ఈ రెంటిలో ఏది పెద్దది? కనుక్కోండి చూదాం? కొలిచి చూడగూడదు.

మీరు కనుగొనేలేకపోతే జవాబులు 136 పేజీలో చూడండి

నేటి పాపలు రేపటి పాపలు

"ఏ చారం"

చి॥ రమాలీల, బెజవాడ.

"అనుమానం"

చి॥ శారద, మద్రాసు.

"శృంగి"

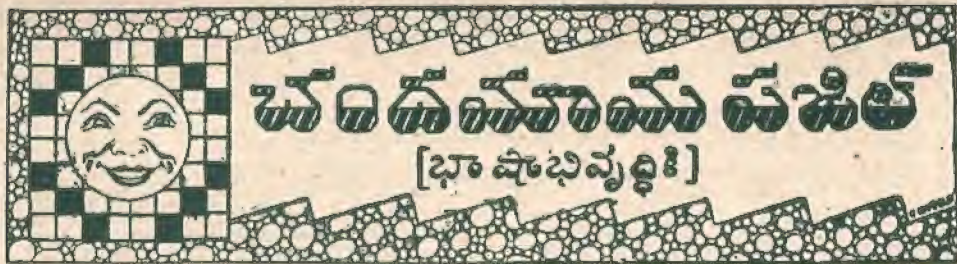
చి॥ సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, బెజవాడ.

"సంతోషం"

చి॥ శాంతసుందరి, మద్రాసు.

అ ధా ర ము లు

.....

నిలువు :

1. వసంతఋతువు.
2. కెరటము.
4. ఆంధ్రదేశములో ఒక పట్టణము.
6. మురిపెము.
9. ఆకారము.
11. తీగలు.

అడ్డము :

1. ఒక దేశము.
3. దాతృత్వము.
5. చిలుక.
7. శత్రువు.
8. ఒక కాయ.
10. గరుత్మాంతుడు.
12. ఘామము.
13. త్రివర్ణము.
14. వృశ్చికము (తలక్రిందులు)
15. వ్రతము.

134 పేజీలోని చిక్కుబొమ్మలకి

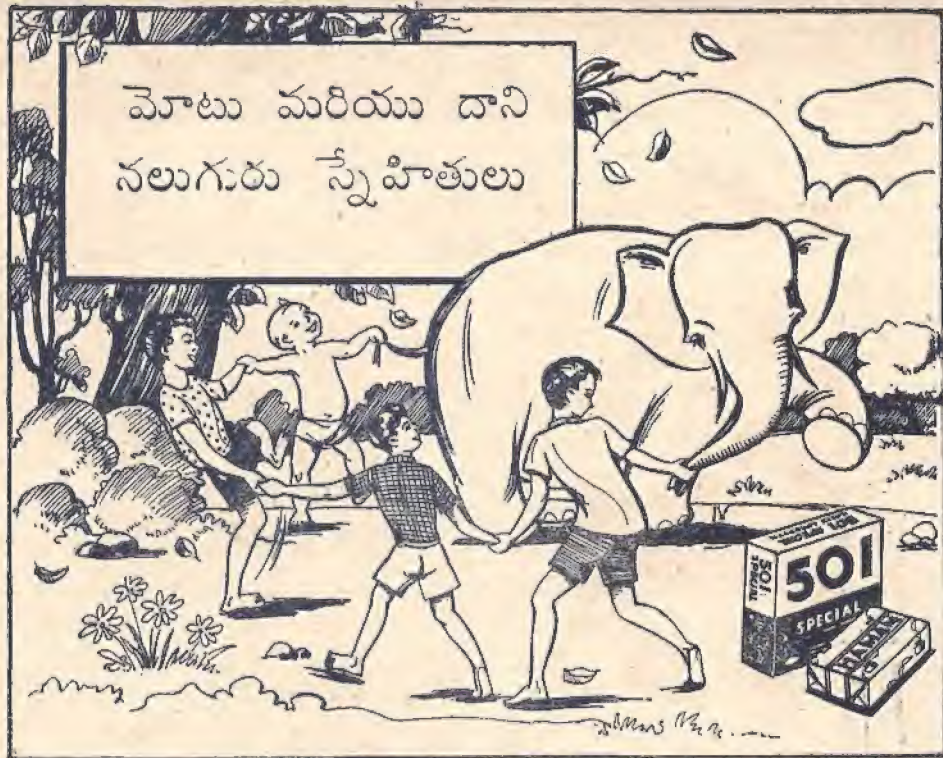
జ నా ఋ లు :

1. పిల్లకొతి తల్లికొతి తలలోనే దాక్కుంది.
2. రథ చక్రమూ సూర్యుడూ రెండూ సమానమే.

ఈ బొమ్మకు రంగువేసి వివాహద్ద నుంచుకొనుడు!

CALENDAR

1947	SEPT.		OCT.		NOV.	1947
S	M	T	W	T	F	S
*	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	*	*	*	*
S	M	T	W	T	F	S
*	*	*	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	*
S	M	T	W	T	F	S
30	*	*	*	*	*	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29

ఈ బొమ్మను అందముగా అగుపడునట్లు చేయుడు.
ఒక అట్టమీద అతికించి క్యాలెండరుగా ఉపయోగించుడు.

ది థాతా ఆయిల్ మిల్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్.,

బాంబే హౌస్ : బొంబాయి.

INDIAN PROCESS STUDIO,

32, CHINNA THAMBI STREET,

G. T. MADRAS.

THE BEST HOUSE FOR WORKMANSHIP, PROMPT
DELIVERY & REASONABLE RATES

FOR YOUR
HALFTONE & LINE BLOCKS,
STERIO TYPES, POSTER TIPS &
CINEMA SLIDES.

A TRIAL WILL CONVINCE YOU

The Line Blocks in this Journal are made by us.

‘కాకా’ సబ్బును
ఎల్లప్పుడు వాడండి.

వివరములకు:—

మంచి తరుణం
మీ రోగములను హాగుట్టునది

ప్రభాక్ ఆయిల్

యిది శాస్త్ర పద్ధతిగా తయారు చేయబడినది
తలనొప్పి, జలుబు, స్కానదగు, కొళ్లు చేతులు
పట్టు, అంటు వ్యాధులు, యింకా అనేక రోగములు
హాగుట్టును. ఒక దబా వాడే చూడండి.

ప్రభాక్
టాయిలెట్
వర్కుస్.

★

1, నాగముని
గార్డన్ వీధి,
మద్రాసు 1.

జనవరి 14 సంక్రాంతినాడు అన్ని ముఖ్యకేంద్రాలలోను విడుదల

డి.వి.సుబ్బారావు...పుష్పవల్లి
రమణారావు..వరలక్ష్మి
రేలంగి సతీంచిన

సాటిలేని మేటినాటకమని కొనియాడబడ్డైన

వింధ్యరాణి

నిర్మాతలు.. దైజయంతి పిలిమ్స్ లిమిటెడ్
డైరెక్టర్స్.. సి.పుల్లయ్య..... స్టూడియో.. జేమిని..

జె మి నీ రి లీ జు

ఆంధ్ర. రాయలసీమ, హైదరాబాదులకు సబ్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు :

చమ్రయూటాకీ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు - బెజవాడ.

తెలుగు తల్లి

మన తెలుగుదేశంగురించి మీకందరికి తెలిపేటట్లు చక్కని తేటతెలుగులో,
అందమైన బొమ్మలు, పఠాలు వందపైనచేర్చి శ్రీ మా. బాపినిడుగూరువాసిన

“తెలుగు తల్లి” చదివారా?

మన పెద్దలనేకమంది ఎంతో బాగుండవారు. స్కూళ్ళలోకూడా పెట్టాడు.
పుసుకము చదవడం మొదలుపెడితే పూర్తి అయ్యేవరకు వదలరు.
వెంటనే ఘీ వాన్ననో అమ్మనో కొని తెమ్మనండి.
వెల రెండు రూపాయలు మాత్రమే

తలిదండ్రులకు ఈ పుస్తకాలు

1. ప్రజా పరిషత్తు

వివిధదేశాల రాజ్యాంగ పరిషత్తులను గురించి
విపులంగా చర్చించబడింది.
మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్య 1-0-0

2. మానవుల హక్కులు

మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్య 1-8-0

3. నిర్మాణ కార్యక్రమము

గాంధీజీ, రాజేంద్రబాబు, పట్టాభిగర్ల
నిర్వహణములతో 0-12-0

4. కాంగ్రెసు పష్టిపూర్తి

రాకర్ల పట్టాభి 0-12-0

5. జై హింద్

అజాద్ హింద్ ఫౌజ్ కథనము
గో. రా. శర్మ 1-6-0

6. “The Successful Secretary”

By M. Bapineedu 3-8-0

7. 1857 భారత విప్లవం

అశోక మేహతా 1-8-0

8. అజాద్ జీవితము

సింగరాచార్య 1-4-0

9. అన్నపూర్ణ సుభాషిత రత్నావళి

అయితం ఇందిరా భారతీదేవులు 0-8-0

జాతీయ జ్ఞాన మందిరము

5 ఎ. మోబిలీసు రోడ్డు, రాయపేట - మదరాసు, 14.

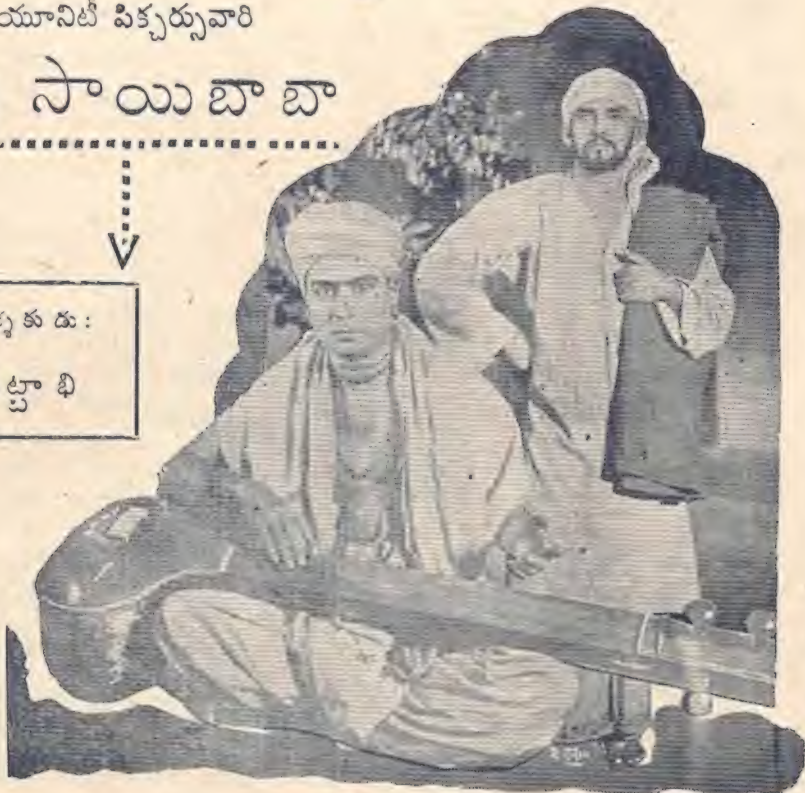

త్వరలో విడుదలకానున్న
యూనిటీ పిక్చర్సువారి

శ్రీ సాయి బాబా

దర్శకుడు:

పట్టాభి

తారాగణం:—మన్నవ రామచంద్రరావు, అద్దంకి, సి. ఎస్. ఆర్., పారువర్తి, కృత్తివెంటి, పొదిలి కృష్ణమూర్తి, రామనాథశాస్త్రి, డా॥ చంద్రశేఖరరావు, ఎస్. నాగేశ్వరరావు, శ్రీమతి భారతిదేవి మొదలగువారు,

సంగీతం: మల్లిఖార్జున్, * నృత్యం: వి. జె. శర్మ, * స్టూడియో: చంద్రా ఆర్ట్ స్టూడియో,

వ్యాపార వివరాలకు: (ఆంధ్రజిల్లాలు తప్ప) యూనిటీ పిక్చర్స్, మదరాసు, 17

రాయలసీమ: యూనివర్సల్ ఫిల్మ్ డిస్ట్రిబ్యూటర్స్, త్యాగరాయనగర - మదరాసు.

1948 జనవరి 2-వ తేది ఆంధ్రదేశమంతటా విడుదల

అడజన్మకు అదర్శం ఏమిటి? ఆశామోహంతో అల్లిబిల్లిగొన్న అలి తనమేనా?

కాదు { మహనీ యదయా మహితమూ సేవాశీలమైన మాతృత్వమే
అని పార్వతీపరమేశ్వరుల ఆ దేశం. ఆ విధానానికి చూడండి!

భరణి వారి

దర్శకుడు: రామకృష్ణ

రత్నమాల

*

తారాగణం:

బాసుమతి రా|| సుబ్బరావు, సి. యన్. ఆర్.
నాగేశ్వరరావు, హేమలత, అరణి మొదలగువారు.

రచన: సముద్రాల ★ సంగీతం: సుబ్బరామన్ ★ స్టూడియో: స్టూడియోన్

భైరవాడ, రాజమండ్రి, కాకినాడ, విజయనగరం, విశాఖపట్నం, మచిలీపట్నం,

తెనాలి, ఏలూరు, గుంటూరు, కర్నూలులో ఒకేసారి విడుదల.

BHARANI PICTURES : T'NAGAR, MADRAS.

ఆంధ్రజ్యోతి

ప్రఖ్యాత మాసపత్రిక

★

ఆరంభంనుండి ఆంధ్రులకు నిస్వార్థమైన సేవచేసి విజ్ఞాన
వివేదాలను వెదజల్లటంలో సాటిలేనిపత్రికగా ఖ్యాతిగన్నది.
స్వతంత్ర భారతంలోకూడా ఈ ఖ్యాతి నిలబెట్టుకొనడానికి
“ఆంధ్రజ్యోతి” శక్తివంచన లేకుండా పాటు పడగలదు.

సాలు చందా : 5-8-0 విడిప్రతి : 0-6-0

★

అఫీసు :

37, ఆచారప్పన్ వీధి - మద్రాసు 1.

యువ

విద్యార్థుల మాసపత్రిక

జనవరిసంచిక వెలువడింది

ఇందులో బి. యే; ఇంటరు, స్కూలుపైనలు చదువు విద్యార్థుల
రచనలు ప్రకటిస్తాము, ఈవిషయంలో తమతమ రచనలు
పంపి తోడ్పడమని ప్రతి విద్యార్థిని కోరుతున్నాము. ఇవికాక,
బి. యే; ఇంటరు, స్కూలుపైనలు కొద్దులకు సంబంధించిన
వ్యాసాలు ఉంటాయి. నేడే చందాదారులు కండి.

సాలు చందా రు. 5-0-0 విడి ప్రతి 0-6-0

యువ కార్యాలయం

37, ఆచారప్పన్ వీధి, మద్రాసు 1.

మూడుకోట్ల ఆంధ్రులకు మూడు ఉత్తమపత్రికలు

నేడే చందాదారులుకండి!

చందమామ

పిల్లలకు

సాలుచందా 6-0-0

రెండేండ్లకు 10-0-0

సాలుచందా 5-0-0

విద్యార్థులకు, త్రైబరీలకు

4-0-0

యౌ య

యువ విద్యార్థులకు

సాలుచందా 5-8-0

రెండేండ్లకు 10-0-0

ఆంధ్రభూతి

పెద్దలకు

అఫీసు

37, ఆచారప్ప వీధి :: మద్రాసు - 1

Chandamama Sankranti Number

Photo by— R. Krishnan

గొల్లభామ !

వాహిని

ఉత్తమ చిత్రాన్ని చూడదలచినపుడు
వాహిని చిత్రాల్ని మరచి పోకండి.

యోగి వేమన ..

స్వర్ణసీమ .....

భక్త పోతన ...

దేవత .....

సుమంగళి .....

వందే మాతరమ్

THE VAUHINI PICTURES LIMITED

MADRAS

BEZWADA

TADPATRI